

Riksdagens protokoll

2008/09:40

Tisdagen den 2 december

Kl. 13.30 – 16.05
18.00 – 22.11

Protokoll
2008/09:40

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 26 november.

2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2008/09:139

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:139 Löner, övriga ersättningar och pensionsvillkor för ledande befattningshavare i statliga bolag
av Eva-Lena Jansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 december 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 november 2008

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Departementsråd

Interpellation 2008/09:144

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:144 Långsiktig energipolitik för Sverige
av Fredrik Lundh (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 december 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 november 2008

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Departementsråd

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:153 Utflaggning och tonnageskatt
av Lars Johansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras den 16 december 2008.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden som inte gått att ändra på.
Stockholm den 27 november 2008

Finansdepartementet

Anders Borg (m)

Enligt uppdrag

Erik Nymansson

Expeditions- och rättschef

*Svar på
interpellationer*

3 § Svar på interpellationerna 2008/09:99, 111 och 114 om varslen och regeringens agerande

Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Börje Vestlund har frågat mig om jag avser att ta initiativ för att tillföra några extra resurser för att möta jobbkrisen i Stockholm samt om jag avser att vidta några åtgärder för att stärka småföretagens möjligheter att växa och anställa. Monica Green har frågat mig vilka initiativ jag kommer att ta för att utveckla näringslivet i Tidaholm med omnejd och i Skövde med omnejd, förutom att samordna varslen.

Till att börja med vill jag nämna att jag och hela regeringen noga följer utvecklingen och effekterna av den pågående globala finanskrisen. Svenska institutioner med ansvar för likviditeten och stabiliteten på finansmarknaden har gjort ett bra arbete för att hantera de omedelbara följderna av krisen. Sverige har varit pådrivande i den överenskommelse som nyligen nåtts på EU-nivå, och regeringen har föreslagit ett nationellt stabilitetspaket för att trygga bankernas, och indirekt företagens, finansieringsbehov. Finansinspektionen övervakar kapitaltäckningsnivåer och kreditgivningen hos de svenska bankerna.

Som jag har framfört när jag svarat på liknande interpellationer den senaste tiden innebär effekter av finansoron och konjunkturavmattningen att fler företag får det svårare att överleva.

Det samhället måste kunna erbjuda är ett gott företagsklimat som innebär att fungerande företag har konkurrenskraftiga villkor. Regeringen har förbättrat företagens förutsättningar för finansiering, ökad lönsamhet och minskad administrativ börda. Dessutom föreslås bolagsskatten och expansionsfondsskatten att sänkas. Detta stärker tillväxten, förbättrar förutsättningarna för investeringar i Sverige och främjar redovisningen av skattemässiga överskott i Sverige.

För att minska risken för konkurser i livsdugliga företag ökar regeringen tillgången till kapital och skapar en effektivare reglering för företag i ekonomisk kris. Regeringen har förbättrat tillgången till kapital för småföretag genom avskaffandet av förmögenhetsskatten och höjningen av maxbeloppet för Almis mikrolån. För att kunna garantera Almis utlåningskapacitet i dessa osäkra tider har regeringen nu lämnat förslag om

en förstärkning av utlåningskapaciteten hos Almi upp till 2 miljarder kronor.

Regeringen har också tillsatt en utredning som ska se över konkursreglerna med syftet att göra lagstiftningen mer inriktad mot att främja entreprenörskap, företagande, sysselsättning och tillväxt. Genom att förbättra och samordna förfarandena för företagsrekonstruktioner och konkurser ska företag med goda framtidsutsikter kunna rekonstrueras snabbare och till en lägre kostnad. Utredningen ska även lämna förslag om skuldnedsättning för överskuldssatta företag med personligt ansvar för företagsskulder.

Ett effektivt omställningsarbete främjas av att lokala och regionala aktörer, såväl statliga som kommunala och privata, kraftsamlar och samverkar för att skapa nya jobb och nya företag. Det är på lokal och regional nivå verktygen ska finnas att möta de personer som drabbas av varsel. Därför har regeringen uppdragit åt ett antal personer att samordna insatserna lokalt och regionalt. Regeringen har fått ett brett stöd för detta sätt att arbeta och uppmuntrar lokala och regionala initiativ som främjar denna samverkan.

För att skapa ”en dörr in” till Regeringskansliet och därmed underlätta dialogen mellan regeringen och de personer som utsetts till att samordna arbetet lokalt och regionalt inrättar regeringen en nationell samordningsfunktion i form av en statssekreterargrupp. Statssekreterare från Arbetsmarknads-, Social-, Finans-, Utbildnings- och Näringsdepartementen ingår i gruppen. Ordförande för denna grupp är statssekreterare Jöran Hägglund på Näringsdepartementet.

Regeringen har visat att tydligt jobbfokus i politiken och stort ansvarstagande ger trygghet i skakiga tider. Detta tillsammans med väl fungerande finansiella system gör att Sverige så här långt har klarat sig långt mycket bättre än andra länder. Den snart beslutade budgeten med reformer på 32 miljarder för 2009 blir ett viktigt sätt att möta lågkonjunkturen. Regeringen är beredd och har utrymme att göra mer om så skulle krävas.

Anf. 2 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Oavsett vilken fråga man ställer till Maud Olofsson har Maud Olofsson alltid ungefär samma svar. Det handlar om de generella åtgärder som man har genomfört när det gäller att förbättra för företagande. Att det skulle behövas något nytt när nya situationer uppstår slår aldrig Maud Olofsson. Det kan hon inte tänka sig ens i sin vildaste fantasi.

Jag tycker att det är beklagligt att vi har en regering som vill så lite och gör så lite. Jag tror att det snart bara är regeringen i det här fallet som anser att man noga, med betoning på noga, följer utvecklingen. Nästan alla andra har kommit fram till någonting helt annorlunda – man vill ha snabba reformer. Det är Konjunkturinstitutet, det är de olika bankernas ekonomer och så vidare.

Fru talman! Vi var överens och delade regeringens bedömning vad gäller finanskrisen. Men problemet är att nu har finanskrisen nått in i den reala ekonomin, nu håller företagen på att försvinna. Regeringens jobbpolitik finns inte längre i den form man hade tänkt sig. Nu börjar arbeten försvinna.

Prot. 2008/09:40
2 december

Svar på
interpellationer

Jag ställde den här interpellationen ur ett Stockholmsperspektiv. I Stockholm har vi ingen samordnare på något sätt. Ändå försvinner det ett stort antal jobb. De försvinner inte genom varslen utan oftast – det kan vi enkelt mäta innan man får arbetslöshetsstatistiken – genom konkurser. Konkurserna ökade med 53 procent från oktober 2007 till oktober 2008. Över hela landet räknat är det en ökning med 10 procent för hela året. Enligt upplysningsföretaget UC ser 2009 ut att bli mycket värre. Det var i alla fall så de uttryckte sig.

Sedan säger Maud Olofsson att borttagna förmögenhetsskatten underlättade för företagen att få mer riskvilligt kapital. Då måste jag ställa en fråga. Vi har diskuterat detta så många gånger, Maud Olofsson och jag. Hur många företag har fått del av detta riskvilliga kapital som nästan skulle göra att alla andra åtgärder blev onödiga? Nu ska jag inte ta i de övertoner som varit i debatter innan. Men hur många företag handlar det om, Maud Olofsson? Jag tycker att frågan börjar bli värd att få ett svar.

Socialdemokraterna har föreslagit en del åtgärder. Varför inte prova vårt förslag om att staten ska betala sina fakturor inom tio dagar och på sikt även att låta lagen om avtalsvillkor skärpas? När det gäller den nya konkurslagstiftningen brukar Maud Olofsson stå här och häckla oss för vad vi inte gjorde på tolv år. Varför har denna inte kommit på plats efter två och ett halvt år? Är det inte en berättigad fråga så här långt? Utredningen om den har fått en förlängd tid, om jag inte minns fel.

En annan sak som man skulle kunna prova från regeringen är en generell sänkning av arbetsgivaravgiften. Då behöver man inte ha en åldersdiskriminering, som i de förslag som ni lägger fram.

Man kan inte prata sig ur problemen, Maud Olofsson. Det har vi sett när det gäller regelförenklingarna. Man kan inte prata sig ur problemen i den kris heller som Sverige nu befinner sig i.

Anf. 3 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Volvo i Skövde, Arkivator i Falköping, Paroc i Hällekis, Vedum Kök & Bad i Vedum, Pharmadule i Emtunga, IAC i Tidaholm, Kellve Bulkteknik i Kvänum och så vidare – varslen bara fortsätter att hagla in över Skaraborg. Ungefär 3 000 har varslats hittills enbart i Skaraborg, men det slutar inte här. Förra veckan var det byggbranschen som tryckte på larmknappen. Förutom varslen har vi alla visstidsanställda som får gå omedelbart, de som redan har blivit uppsagda och de som jobbar på småföretag, där varslen inte syns i statistiken, småföretag som nu går i konkurs.

Ändå uteblir åtgärder från regeringen. Maud Olofsson säger sig vara nöjd med det som redan har vidtagits.

Vi anklagar inte regeringen för den här lågkonjunkturen, inte ens för finanskrisen. Vi anklagar däremot regeringen för att inte ha tagit till vara de goda år som vi har haft för att använda nu i kristider. Efter en högkonjunktur kommer alltid en lågkonjunktur. Det vet vi. Om man slarvar bort högkonjunkturen med gigantiska skattesänkningar till dem som redan har det bra står man ganska tomhänt när lågkonjunkturen kommer.

Nu är festen över, och ingen tror längre att det var den borgerliga regeringens förtjänst att jobben kom till under högkonjunkturen. Det var en högkonjunktur, och det var bra. Vi gladdes alla åt att vi hade några goda år. Men vi skulle också ha tagit till vara dem.

Det är viktigt att ha ordning och reda i ekonomin. Det har vi socialdemokrater sett till, bland annat med hjälp av er i Centern på 90-talet men också med Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Därför är det viktigt att vi håller i plånboken och gör rätt saker. Nu gäller det att ta till stimulansåtgärder, och det gäller att se till att inte fler blir drabbade.

ROT-avdrag kan vara ett sådant exempel. Marbodal i Tidaholm är ett stort företag som skulle kunna undvika varsel under våren om det tillkom ett ROT-avdrag från regeringen. Tidaholm är mycket hårt drabbat eftersom IAC, som är en underleverantör till bilindustrin, nu redan har varslat 280 personer. I lilla Tidaholm skulle det vara förödande om även den stora träindustrin skulle gå samma öde till mötes. De skulle räddas med ett ROT-avdrag.

Det gäller att stimulanspaketet kommer i rätt tid så att stöd ges till ekonomisk verksamhet under en period när efterfrågan är låg, eftersom förseningar i genomförandet kan betyda finanspolitiska impulser. Det är inte bra, utan det gäller att komma i rätt tid.

Det gäller också att se till att stimulanspaketet är tidsbegränsade och att man har offentliga finanser i ordning.

Man ska rikta stimulanserna rätt på det ekonomiska problemet, bland annat på arbetslösheten, kreditåstramningar för företag och hushåll, som man skulle kunna stimulera bättre, bland annat genom ett höjt barnbidrag som vi har föreslagit.

Man ska också samordna och se till att det blir en långsiktig hållbarhet i de offentliga finanserna.

Varför har Maud Olofsson något emot att man vidtar sådana åtgärder?

Vi socialdemokrater har lagt fram två stimulanspaket under den här hösten med forskning, utbildning, investering, byggnation, höjd a-kassa, höjda barnbidrag och ROT-avdrag, både i budgetmotionen och i den extra motion som vi har väckt på grund av den situation vi nu sitter i. Och regeringen står handfallen.

Anf. 4 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Monica Green sade att regeringen inte har utnyttjat de goda åren. Det är väl precis tvärtom. Regeringen har sett till att vi har många fler i arbete och har minskat utanförskapet. Hade vi inte haft en alliansregering hade Sverige varit i ett bekymmersamt läge för att möta den kris som nu kommer.

Världen har drabbats av den här krisen – det känner vi alla till. Det är en djup lågkonjunktur. Efterfrågan sjunker dramatiskt på många produkter, vilket leder till kriser som har exemplifierats i interpellationerna. Sverige är ett rätt litet, exportberoende land, och vi drabbas självfallet också av en sådan här väldig internationell avmattning.

Om den här krisen hade inträffat hösten 2006 hade Sverige stått mycket sämre rustat att möta denna utmaning. Nästan 200 000 fler personer hade varit i utanförskap, och många fler hade uppburit a-kassa, sjukförsäkring eller aktivitetsersättning och varit i arbetsmarknadspolitiska åtgärder redan före krisen.

Utan en alliansregering de senaste två åren och de åtgärder som den har genomfört för att få fler i arbete och minska utanförskapet hade Sveriges situation varit betydligt sämre i dag.

Visst har regeringen fått kritik – inte minst från dagens interpellanter – för de skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare som har genomförts för att få fler i arbete, för förändrade regelverk och ersättningsnivåer i våra försäkringssystem och för många andra nödvändiga förändringar som har genomförts.

Jag tror dock att allt fler svenskar nu inser hur nödvändiga regeringens åtgärder har varit och vad regeringens politik har betytt för att så många fler har kommit i arbete och för att Sverige nu står väl rustat med en stark ekonomi för att kunna möta och motverka krisen bättre än de allra flesta länder.

Regeringen har också handlat snabbt och drivit på internationellt för att stabilisera finanskrisen, för att samordna insatserna i Sverige, och har en hög beredskap för de ytterligare åtgärder som kan behöva vidtas, vilket näringsministern har redovisat här.

Interpellanterna tar sin utgångspunkt i orterna Tidaholm, Stockholm och Skövde, där företag har varslat om uppsägning. Det är alltid allvarligt. De föreslår åtgärder för att stärka småföretagens konkurrenskraft, mer pengar till arbetsmarknadspolitiska insatser och mer pengar till akassa. Vi känner igen förslagen. De efterlyser hur näringsministern avser att utveckla näringslivet i till exempel Tidaholm med omnejd.

Jag tycker att frågan är lite snävt ställd. Den kunde självfallet i så fall ha ställts på liknande sätt över hela landet, eftersom krisen är världsomfattande och berör hela landet. I så fall hade näringsministern fått tillbringa en stor del av sin tid här i kammaren.

Socialdemokraternas förslag är märkvärdigt koncentrerade till skatteköjningar och utgiftsexplosioner, och man skjuter från höften med en rad spretiga förslag mest varje dag. I Sveriges förhållandevis starka situation är det bra med en regering som har hög beredskap och som kan sätta in väl avvägda insatser i rätt tid med en uthållighet även för en längre tid om lågkonjunkturen blir lång.

Den här diskussionen bör därför i hög grad avse regeringens samlade politik för att förbättra företagets villkor och konkurrenskraft, för att skapa förutsättningar för en hög sysselsättning och för att överbygga en djup lågkonjunktur med riktade insatser med god tajmning.

Jag tycker att det är uppenbart att regeringen förtjänar beröm för sin målmedvetna jobbskaparpolitik sedan den tillträdde, och utifrån dess goda resultat och de nya åtgärder som sätts in med nästa års statsbudget samt med de starka ekonomiska muskler som finns i beredskap för ytterligare insatser kan Sverige möta och motverka lågkonjunkturen så bra som det är möjligt.

Jag skulle däremot bli orolig om Sverige skulle följa de rätt nervösa socialdemokraternas alla gamla och nya utgiftsförslag, för att inte tala om vad deras samarbetspartier slåss för i form av utgiftsexplosioner i offentlig sektor och nya pålagor för till exempel biltrafiken.

Anf. 5 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Det är angelägna frågor som tas upp i de här interpellationerna. Oron runt om i landet över att det är så många varsel och att många blir friställda är berättigad och fullt förståelig. Men ibland måste man också höja blicken och fråga sig: Vad är det som händer runt om i vår värld?

Jag tror för min del att det inte finns någonting som är så farligt som att vidta felaktiga politiska åtgärder. Under min politiska tid har jag för Folkpartiets del varit med om att vidta felaktiga politiska åtgärder, i början på 70-talet. Det blev inte så bra för svenska folket.

Socialdemokraterna har väldigt många lösningar, men vilka problem löser de förslagen?

Ta förslaget om ett extra barnbidrag! Vilket problem löser det? Det är en allmän stimulansåtgärd. Det är möjligt att det är det som är bra.

Men det finns en del förslag som man inte ställer upp på. Jag har en fråga till Socialdemokraterna här i dag som jag också har ställt till Lars Johansson, vice ordförande i skatteutskottet, eftersom ni nu vill ha en allmän stimulans: Om man nu i förhållande till regeringens förslag vill höja inkomstskatterna med 24 miljarder år 2009, hur många fler Volvobilar säljer detta i vårt land?

Det är ingen liten skattehöjning ni vill ha med 24 miljarder kronor i direkta skatter och arbetsgivaravgifter. Det är jättemycket. Men hur många fler Volvobilar säljs det på det sättet?

Ni vill ha sänkning av arbetsgivaravgifterna. Det föreslår nu Börje Vestlund här. Men om ni samtidigt vill höja inkomstskatterna blir det en väldigt konstig politik. Den blir motverkande.

I den region som jag och Börje Vestlund representerar ser vi också något som kanske observeras ganska lite. Det är en del storföretag som har väldigt stora bekymmer. I regionen är det framför allt Astra Zeneca och möjligen också Saab Scania.

Ska man hjälpa Astra Zeneca måste man ha en väldigt långsiktig politik. Man måste se till att det företaget får bästa möjliga förutsättningar för att utveckla sina forskningsavdelningar.

Det kan man inte göra genom en allmän stimulansåtgärd. Det måste vara väldigt precisa åtgärder för att vi ska behålla den forskningskapacitet som vi har i det här landet.

Om man tittar på till exempel forskningspolitiken kan man säga att Lars Leijonborg tillsammans med Maud Olofsson svarar för 1 procent av forskningspolitiken, Astra Zeneca 1 procent, Ericsson 1 procent och alla andra svenska företag 1 procent.

Om vi ska behålla dessa forskningsavdelningar och utvecklingsavdelningar som är så oerhört viktiga för vår framtida produktion måste man vara väldigt precis. Man måste se till att hjälpa med vad man nu kan göra med skatter och andra åtgärder.

Det handlar om att hjälpa våra forskningsavdelningar att behålla våra bästa forskare här i landet och stimulera till ytterligare forskning och utveckling.

Anf. 6 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! I går var jag i Bryssel och träffade mina kolleger, näringsministrar från hela Europa. Vi gjorde en genomgång av hur läget var i de olika europeiska länderna. Det var väldigt intressant att lyssna till.

Vi diskuterade Barrosoplanen, som precis är presenterad, och gick igenom vad olika länder gör, och så vidare. Det visade sig att det som Sverige nu gör stämmer mycket väl överens med Barrosoplanen.

Man säger att det ska vara drygt 1 procent av bnp. De 32 miljarder som vi presenterade i höstens budget är drygt 1 procent av Sveriges bnp.

Tittar man på åtgärderna som finns i Barrosoplanen är många av dem förslag som vi har lagt fram och som vi nu hoppas få beslut om. Det är sådana åtgärder som också finns i Barrosoplanen.

Sverige ligger väl till. Tack vare att vi har minskat utanförskapet med 180 000 personer har vi också resurser att göra saker och ting. När människor arbetar blir det mer att dela på. Det är hela grunden för alliansens politik.

När jag tittar på åtgärder är svaret inte höjda skatter för företag och enskilda. Om det är 24 miljarder är det under perioden 70 miljarder i skattechock som ni ska rikta mot människor. Det sker i en tid när människor funderar över om de har råd att betala huslånen.

Jag har jättesvårt att förstå hur låginkomsttagare i Sverige skulle kunna ha lättare att bidra till konsumtionen när ni ska ha en sådan skattechock riktad just mot de grupper som har det allra svårast.

Jag håller med om att det är svåra tider för väldigt många, och det är väldigt många som är oroliga. Det är därför som vi organiserar arbetet med lokala och regionala samordnare på det sätt vi gör.

Vi menar att de strukturer och de organisationer vi har i Sverige i dag ska finnas där när det är besvärligt. Vi har Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Almi och alla dessa organ som är till för att hjälpa människor som behöver hjälp.

Jag har sagt det förut: Det är inte bara när det är spegelblankt på havet som de ska agera. Det är framför allt när det är lite kuling och lite storm som de ska finnas där med sin kompetens och sina resurser för att kunna hjälpa människor. Sedan ska vi se till att de fungerar så väl som möjligt.

Jag nämnde i mitt interpellationssvar att företag som har haft svårt att låna pengar i dag kan vända sig till Almi för att få hjälp, och vi har tillfört 2 miljarder kronor. Vi har tillfört 5 miljarder kronor till Svensk Exportkredit för att hjälpa företag som nu får jobb utomlands att kunna ta hem de jobben och erbjuda att producera det som efterfrågas. Det är så vi rustar systemen.

Om vi inte får ordning på det finansiella systemet inte bara i Sverige utan också i övriga Europa har vi väldigt stora bekymmer. Finansminister Anders Borg är precis nu på Ekofin i Bryssel och diskuterar den frågan. Vi har ett finansiellt system i Europa som ännu inte är på plats. Det är vad som gör att både stora och små företag har svårt att få låna pengar.

Det som nu behövs är mer av samsyn, koordinering och samarbete. Vi har utsett lokala och regionala samordnare som hade en träff här i fredags. De rapporter som kommer utifrån landet är att arbetet pågår för fullt. Man försöker att kraftsamla kring det som är de regionala och lokala resurserna.

Jag tror att det är en framtida arbetsmodell som kommer att fungera väl. Om vi vässar verktygen och ser till att verktygslådan är full kan företag, fackliga organisationer, samordnare, kommuner och andra samverka för att åstadkomma utbildningsinsatser, företagssatsningar, framtidsstrategier och annat.

Jag vill bara tala om för Börje Vestlund att också Stockholms län har en samordnare, och han heter Per Unckel. Det kanske inte har nått Börje Vestlund, men så är i varje fall fallet. Vi har försökt att täcka upp så gott vi har kunnat på de ställen som finns runt om i landet med regionala och lokala samordnare.

Anf. 7 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Det är intressant att se när Maud Olofssons stödtrupper går upp i debatten. Då vill man tala om det så kallade utanförskapet och skattehöjningar. Men det är totalt tyst – hörde ni det? – om vad regeringen borde göra för att lösa krisen. Det finns praktiskt taget ingenting i verktygslådan.

Det talas om regionala samordnare. Det var en modell som vi uppfann under den förra krisen. Då hade vi regionala samordnare i några av dessa fall med stor framgång. Det är bra att regeringen tar efter ett bra förslag. Det tycker vi socialdemokrater är riktigt bra.

Det vi efterfrågar i den här debatten är: Vilka offensiva åtgärder är regeringen beredd att sätta in i form av stimulanser på olika sätt och för att förbättra villkoren för de små företagen? Det gäller inte minst de små tjänsteföretagen.

Om man går upp i debatten och talar om Stockholms län och nämner Astra Zeneca har man i samma ögonblick också glömt bort alla små tjänsteföretag som är den vanligaste typen av företag i just Stockholms län.

Jag kan bara ta ett exempel. När Sahlgrenska varslade 500 personer var det nästan lika många som blev varslade i de små tjänsteföretagen. Det är ingen liten grupp människor i företag som kanske har fem–tio anställda. Det är en ganska stor grupp.

Maud Olofsson säger återigen: Sverige ligger väl till. Hur länge gör Sverige det? Jag måste erkänna att när jag tillsammans med mina kamrater i näringsutskottsgruppen satt och diskuterade höstens arbete någon gång i augusti månad – jag påminde mig om det just i dag – tror jag inte att någon av oss då hade en minsta lilla uppfattning om åt vilket håll det barkade.

Visst hade vi hört talas om och visste att det någon gång kommer en lågkonjunktur. Den kunde komma ganska nära. Men vi trodde inte att det var så nära att det skulle blåsa upp storm, och kanske till och med orkan, bara ett par månader senare.

Det är den verklighet vi alla lever i. Jag anklagar inte regeringen, Maud Olofsson eller någon annan i majoriteten för att man inte kunde se det så tidigt. Men faktum är att många blev tagna med en viss kraft vid just detta tillfälle.

Den andra argumentationen ni vill göra är att ni vill tala om de förslag till skattehöjningar som vi har. Det är en sådan sak som ni kan, och därför förstår jag att ni vill diskutera det. Men nu är det ni som ska svara på frågorna.

Vad är det konkret som ni ska göra åt krisen? Verktygslådan är tom. Maud Olofsson svarar ungefär på samma sätt som hon svarade på min interpellation om livsmedelsdelegationen i förra veckan. Det är samma åtgärder som föreslås. Det ska räcka till detta den här gången. Men sanningen, Maud Olofsson, är ju att de generella åtgärder du rabblar upp gång efter gång ska räcka till allt, från att satsa på företag till att göra det lättare för människor, att tillsätta en livsmedelsdelegation eller, som i det här fallet, att lösa krisen.

Vi socialdemokrater frågar oss: Vad är det som kommer i nästa omgång? Vad är det vi måste göra för Sverige? Vi har en del svar på detta,

kanske inte alla men vi försöker i alla fall att föra en offensiv politik. Vad har regeringen i detta sammanhang?

Anf. 8 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Tack så mycket för diskussionen, den behövs verkligen.

Nu säger Maud Olofsson att det blir mycket värre om sossarna styr. Jag kan upplysa Maud Olofsson om att det är den borgerliga regeringen som styr för närvarande. Det är ni som styr nu. Det är ni som ska hantera krisen. Vi har lagt fram en mängd förslag på åtgärder. Om ni inte köper alla, men ta några då! Stå inte bara handfallen och säg att det räcker med det ni föreslog i augusti när ni utgick från siffror som alla bedömare nu har sagt att vi får räkna om. Det som regeringen trodde skulle ske under nästa år stämmer inte eftersom man då inte alls räknade med en så hög arbetslöshet som det nu blir. Man får helt enkelt se till att anpassa sin kostym efter det som inträffar. Och det är regeringen som styr.

Maud Olofsson har varit i Bryssel och säger att Sverige ligger väl till. Berätta det för de 1 140 Volvoarbetare som nu känner oro inför det nya ägarskapet! Berätta för dem att regeringen på inga villkor tänker gå in som ägare, inte ens tillfälligtvis. Vi tänker inte ens överväga det, säger Maud Olofsson. Vi ska inte ens överväga att gå in som temporär ägare till Volvo. Vi ligger så bra till i Sverige så vi behöver inte vidta några ytterligare åtgärder, säger Maud Olofsson. Berätta hur ni har tänkt er med Volvo!

Maud Olofsson svarade inte på min fråga om ROT-avdraget. Det skulle hjälpa mycket för dem som jobbar inom byggindustrin. Ni har ju sett till att byggbranschen har stannat av eftersom ni har tagit bort stödet till nyproduktion. Därför har byggnationen stannat av. Därför drabbas också träindustriarbetarna, bland annat de som jobbar i Tidaholm. Jag nämner mina hemorter därför att jag tycker att det är viktigt att kunna lyfta in även lokala exempel i en riksdagsdebatt.

Det är möjligt att man ska lyfta blicken, men jag kan göra båda delarna. Jag kan göra flera saker samtidigt. Jag kan titta på Skaraborg, de orter som blir drabbade där och varje människa som nu är orolig för sitt jobb, samtidigt som jag tittar på EU:s krispaket.

De åtgärder som jag räknade upp i mitt förra inlägg kommenterade inte Maud Olofsson: stimulanspaket som behöver komma i rätt tid, som ska vara tidsbegränsade och riktas in på källan till det ekonomiska problemet, till exempel på de arbetslösa. De ska vara samordnade.

Maud Olofsson kommenterade inte det som jag räknade upp. Det är från Barrosoplanen. Maud Olofsson brukar säga att det är den borgerliga regeringens budget som Barroso har byggt sin plan på. Vi kan ju i Barrosoplanen läsa många åtgärder om hur man ska trygga ekonomin, bland annat för de arbetslösa.

Förra veckan var Mona Sahlin och jag på Volvo i Skövde där 580 anställda har varslats i dag. Det finns fler varslade i Skövde men bland annat är det dessa. Det första som mötte oss när vi kom in var en stor skylt på väggen där det stod: Sänkt a-kassa ger inte flera jobb, det ger bara fattiga arbetare.

Till dem säger Maud Olofsson nu: Sverige ligger så bra till. Vi behöver inte oroa oss. Jag tycker att det är skrämmande att regeringen är så

tafatt och känner sig nöjd: Vi har redan gjort allt. Det är vår förtjänst att det var högkonjunktur, har vi hört i inläggen här.

Många vet ju nu att det var en högkonjunktur. Det var bra att många nya jobb tillkom under era första år och vårt senaste år vid regeringsmakten. Det var jättebra. Men nu är vi i en lågkonjunktur, och det är nu som åtgärder måste sättas in och finnas på plats.

Anf. 9 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Det är en viktig debatt, och det är en viktig situation för världen och för Sverige. Det är bra att Sverige har en stark ekonomi, och det är bra att vi har mycket färre i utanförskap och som utnyttjar våra kollektiva ersättningssystem som nu kan tas i anspråk när folk hamnar i problem. Där står regeringen i full beredskap. Börje Vestlund sade att regeringen inte gör någonting, medan den öser på med en rad olika förslag, som jag sade, mest varje dag.

Grunden för ett lands välfärd och dess styrka när det gäller att klara kriser är ändå den generella politik som ger ett starkt och konkurrenskraftigt näringsliv, som ger goda förutsättningar för företagen och som ger förutsättningar att klara den internationella konkurrensen så att man långsiktigt ska kunna starta och vidmakthålla företag. Det är det som är styrkebältet de senaste två åren. Jag vill upprepa det. Hade inte Sverige tagit den i många fall tuffa medicin som vi har fått kritik och stryk för opinionsmässigt och prioriterat att få fler i arbete hade Sverige varit rätt illa ute nu.

Rent konkret tycker jag att Börje Vestlund har fel. De arbetsmarknadspolitiska instrumenten finns ju på plats. Tack vare att så många människor har gått från utanförskap till arbete finns det goda resurser i systemet. Behövs det flera insatser har ju regeringen, som näringsministern har sagt, full beredskap att sätta in dem när behoven uppkommer. Vi har ju varsel än så länge. Vi har inte uppsägningar. Det ekonomiska stimulanspaketet finns på plats med nästa års budget. Även här finns goda ekonomiska muskler för ytterligare välavvägda insatser när så erfordras.

70 miljarder i skatteschock föreslår Socialdemokraterna. Ta över ägandet av Volvo! Ökade kostnader för a-kassan uppåt 10 miljarder föreslås. Höj barnbidragen till jul! Det är skarpa förslag, men jag tror inte att det är rätt medicin för Sverige.

Anf. 10 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Jag håller också med om att det här är en viktig debatt. Det är inte så att det är bara regeringen som har ansvaret, men det är riktigt så till vida att det är regeringen som styr landet. Det är jag väldigt tacksam för.

Jag upprepar den fråga som jag alltid ställer här nu: Vad är det för stimulans till arbetarna i Göteborg att man ska höja inkomstskatterna nästa år med 24 miljarder kronor? Hur många fler Volvobilar blir sålda genom detta? Det tycker jag att ni som är från Skövde, Stockholm, Tidaholm och Kosta måste svara på: Hur många nya Volvobilar blir det som man kan köpa om man höjer skatten med ytterligare 24 miljarder kronor? Det är mycket viktigt att svenska folket får klart för sig att den stimulans som ni vill ge tar ni faktiskt från vanliga människors plånböcker. Ni vill

ta ytterligare 24 miljarder kronor av dem nästa år. Det tycker jag är alldeles fel.

Jag är väldigt glad att det inte är Socialdemokraterna som styr det här landet just nu. Då skulle det inte vara så roligt.

Men det är klart att det är viktigt att på många orter se till att det blir utvecklingskraft också. För att hålla oss till Börje Vestlunds och min valkrets kan jag säga att vi tidigare har sett att man är på väg att lägga ned en pappersfabrik i Hallstavik. Detta är mycket allvarligt för en sådan ort. Den ligger visserligen i Stockholms län, med Sveriges största arbetsmarknad, men i Hallstavik är det en fruktansvärd katastrof att de gör detta. Det beror på att det dessvärre inte finns avsättning för papper i den utsträckning som det har funnits tidigare. Vi kan också notera att man i Kanada har stängt av ungefär 20 pappersmaskiner. Det är nog inte så roligt där heller.

Det är klart att vi måste se till att de människor som drabbas har en framtid. Det kan man inte göra genom att sprätta ut pengar. Man måste se till att de placeras ordentligt så att de ger sysselsättning i framtiden.

Anf. 11 ANDERS ÅKESSON (c):

Fru talman! Det är bra att vi sedan hösten 2006 i det här landet har fört en politik som gjort att 180 000 fler hade ett jobb att gå till i morse och att vi i det här landet i dag har finansiella resurser att möta krisen. Det gör skillnad. I det här landet har vi en regering som i sin budgetproposition, som lades fram i september, hade förmågan att förutse och därmed lade fram resurser att möta krisen. Det var ett reformpaket på 32 miljarder som bland annat innehåller sänkta arbetsgivaravgifter som innebär en avlastning för kostnader både i företag och i offentlig sektor. Det är en regering som till skillnad från den förra haft förmåga att utnyttja högkonjunkturen. Politik gör skillnad.

Fru talman! Jag skulle vilja göra ett par reflexioner med anledning av den debatt som förs här och nu. Självklart delar jag den oro som både interpellanter och minister ger uttryck för.

Den ena reflexionen är de problem med smittoeffekter som ministern tar upp i sitt svar till interpellanterna, det vill säga hur i dag friska, starka företag riskerar att smittas av en lågkonjunktur och en finansiell kris för att det finansiella systemet inte fungerar. Det är företag som egentligen har god produktion och stark ekonomi, men ekonomin som smörjmedel runt omkring dem fungerar inte.

Det handlar också om behovet av den regionala mobiliseringen. Det är väldigt länge sedan, fru talman, som vi trodde på staten som ende räddaren när det uppstår problem. Det är rätt länge sedan vi trodde på att paket uppfunna, insnodda i vackert omslagspapper och försedda med krullsnören någonstans i Stockholm men avsedda för Småland eller Skaraborg gjorde så stor skillnad.

Därför är det bra, och det upplever jag konkret i mitt hemlän, med resursförstärkningen till Almi på 2 miljarder och resursförstärkningen till Exportkreditnämnden på 5 miljarder. Därför är det bra med det stabiliseringspaket som vi i riksdagen har fattat beslut om när det gäller banksystemet så att det över tiden ska kunna börja fungera. Det ger förutsättningar för de friska företag som finns att ta sig genom krisen.

Därför är det bra att regeringen nu tillsätter de regionala samordnarna som får en direktaccess till regeringen. De stängs inte ute från regeringen utan får möjlighet att föra en dialog med regeringen direkt. Man har också tvärkopplat en rad av regeringens departement.

Det blir inga fluffiga paket av det, däremot en rad konkreta och lokalt anpassade lösningar som får stöd i den lokala och regionala verkligheten. Vi tror också att de i långt större utsträckning än de vackra paketen om-sätts i handling.

Nu gäller det att rusta samhället och företagen för att de ska komma igenom lågkonjunkturen. Det handlar också om att oändligt mycket bättre rustad komma ur den i den högkonjunktur som finns på andra sidan.

Därför, fru talman, skulle jag vilja avsluta med en fråga till ministern. Jag vet att ett arbete har inletts och drivits med intensitet syftande till att regelförenkla och administrativt avlasta företagen. Finns det möjlighet att intensifiera det? Och är regeringen öppen för ytterligare åtgärder på området?

Jag tror, fru talman, att det också skulle kunna vara en av de generella och verkningsfulla åtgärder som svenskt näringsliv och svensk arbetsmarknad just nu har stor nytta av.

Anf. 12 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Politik gör skillnad, säger Anders Åkesson. Ja, det är sant. Det får mig osökt att tänka på alla snart 40 000 som nu är varslade och som så småningom kommer ut i arbetslöshet med en försämrade a-kassa. En industriarbetare, mina arbetskamrater hemma på fönsterfabriken, kommer att efter skatt få omkring 11 000 kronor i månaden.

Ja, politik gör skillnad. Det är en av orsakerna till att vi i vårt stimulanspaket har med en höjning av det som handlar om a-kassan.

Det är också intressant när Staffan Danielsson säger: Vi har full beredskap för att möta krisen. Jag antar att det är därför man har gjort försämringarna i a-kassan och sänkt förmögenhetsskatten. Det har de ju nytta av nu, de som i dagarna har gått ut i arbetslöshet, de som har varit anställda på Profilgruppen. För de är nämligen inte varslade längre. Där är förhandlingen klar. De har gått ut i arbetslöshet.

Deras vd sade till mig för ett par veckor sedan: Carina, nu när du är uppe i Stockholm måste du försöka övertyga regeringen så att vi får ett stimulanspaket som gör att våra arbetstagare kan vara redo att komma tillbaka i arbete när krisen har vänt.

En av mina frågor till Maud Olofsson är: Kommer det någon form av kompetenslyft till arbetstagare för att Sverige ska vara rustat i en framtid när konjunkturen vänder?

Något som jag slås av därutöver i svaret är att ministern skriver att Sverige så här långt har klarat sig långt mycket bättre än andra länder. Jag undrar om de 40 000 personerna runt om i Sverige som nu är varslade känner sig tillfreds med det: O, vad tryggt det blir för mig nu, eftersom Sverige ligger så bra till!

Maud Olofsson, jag tror inte att det räcker. Det handlar om vad vi kan göra i Sverige. Det är bra med de insatser som regeringen har gjort vad det gäller Almi och exportkredit. Det gäller också de samordnare som

finns runt om i vårt land. Men problemet för samordnarna är att de inte har några resurser.

Det är bra att man samlar industrin, företagen, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och andra, Almi och så vidare, runt om i våra län och för en diskussion om vad vi kan göra. Men det hjälper inte om man inte har några pengar i verktygslådan. Det är det som saknas.

Arbetsförmedlingen har fått mindre pengar till att jobba med de arbetslösa. Hur ska man då kunna möta dem, när man har nästan dubbelt så många arbetslösa inom de närmaste månaderna, utan att få något i sin verktygslåda?

Det handlar också om företagen och deras problem med krediter. Vi ser nu hur de stora företagen på bekostnad av de små förlänger kredittiden. Man meddelar att från och med ankomstdatum här och nu blir det 45 dagar. Det gör att många småföretagare runt om i vårt land faktiskt får ställa in betalningarna. Ibland är det inte på grund av att de har låg orderingång utan på grund av vad stora företag gör vad det gäller kredittiden.

Tänker ministern göra något åt detta? Det behövs snabba åtgärder även i detta, utöver det som handlar om resurser i verktygslådan för samordnarna.

Anf. 13 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Det är en allvarlig situation i svensk ekonomi, och inte bara i svensk utan även i internationell. Det är det som gör den här situationen annorlunda än till exempel den i början av 1990-talet. Då var vi i djup kris, men omvärlden var inte berörd på samma sätt. Det är en viktig skillnad.

Börje Vestlund säger att regeringen ska lösa den här krisen. Då ska regeringen inte bara styra Sverige utan världen. Det var möjligen en felsägning av Börje Vestlund, men det är i alla fall en illustrativ felsägning. Det vittnar om att den här frågan bara kan lösas i samarbete, som Maud Olofsson tidigare sade, med de andra europeiska länderna.

Det handlar om att lösa upp den propp i creditsystemet som nu finns, att få bankerna att fungera, att få dem att bevilja lån och att sänka räntorna. Det är roten till det onda. Det är det som är roten till de akuta varslen.

Försöker man inte bekämpa det ursprungliga problemet har man gett upp. Det är det som Socialdemokraterna gör. Ni går direkt över till frågan vad man ska göra med dem som är arbetslösa. Låt oss till en början fokusera på två frågor, inte bara på den andra frågan om de arbetslösa. Börja med frågan om dem som är varslade och riskerar att varslas och åtgärder mot den situationen!

Jag vill bara påminna dem som lyssnar om att Socialdemokraterna i en framtid tänker sig att samarbeta med partier som är emot europeiskt samarbete, som vill försvaga det europeiska samarbetet. Det är tvärstopp om den rödgröna röran skulle få makten i landet när det gäller att driva en effektiv politik mot en sådan här kris på europeisk nivå.

Jag tillhör gärna det som Börje Vestlund lite föraktfullt kallar för Maud Olofssons stödtrupper, så jag tror att det hon de senaste dagarna har sagt om Volvo har varit helt rätt. Det har inte varit populärt, särskilt inte i Göteborg, men jag är glad att Maud Olofsson har visat detta civilkurage.

Jag tror att det är väldigt viktigt för Sverige att vi har en rollfördelning mellan vad staten ska göra och vad den privata företagsamheten ska göra. Som Maud Olofsson också har varit inne på: Problemet är att börjar man med att stödja fordonsindustrin, Volvo, sedan Saab och så vidare är man ute på ett sluttande plan, och vi vet inte vad konsekvenserna blir för skattebetalarna.

Regeringen har, vilket redan har sagts här, lagt fram en budget som är expansiv i ett europeiskt perspektiv. Det är ungefär 1 procent av bruttonationalprodukten, alltså ungefär 33 miljarder kronor. Vad de fortsatta åtgärderna blir beror på om man lyckas lösa upp finanskrisen men det beror också på vad Riksbanken gör. Detta har sagts tidigare. Ju mer Riksbanken förmår stimulera ekonomin, desto mindre blir trycket på finanspolitiken. Om Riksbanken som exempel sänker räntan med 1 procent och vi har en total låneskuld i landet på kanske motsvarande bnp, det vill säga 3 300 miljarder, är det i första omgången en stimulans på 33 miljarder.

Nu blir det inte så mycket eftersom hushåll och företag tack och lov kan dra av en del på skatten. Låt oss alltså säga att det blir någonstans mellan 10 och 15 miljarder. Det är en väsentlig åtgärd som man måste ta hänsyn till i den förda finanspolitiken.

Det är också så, och det vet socialdemokraterna här, att frågan om ytterligare åtgärder kommer upp i finansutskottet redan före jul. Och är det någonting regeringen har sagt så är det att vi har en hög beredskap för ytterligare åtgärder, inte bara före jul utan också efter jul fram till vårpropositionen. Dessa åtgärder får dock bli beroende av hur finanskrisen löser upp sig och vad Riksbanken gör.

Där var visst min talartid ute.

Anf. 14 SYLVIA LINDGREN (s):

Fru talman! Jag begärde ordet med anledning av det Börje Vestlund också har tagit upp: Det finns en stark oro ute i hela landet och också i storstadsregionerna i förhållande till det klimat vi befinner oss i i dag, inte minst när det gäller varsel och konkurser. Jag tror att det är oerhört viktigt att poängtera att människor oroar sig även här i storstadsregionen, även om man kanske tycker att det alltid finns jobb och att det alltid går att lösa på ett eller annat sätt. Men så är inte fallet.

Dessutom har Monica Green på ett väldigt tydligt sätt tagit upp att det är de som inte har fasta jobb som i första hand får gå. Många av de nya jobben är inte tillsvidareanställningar, vilket naturligtvis har skapat svårigheter.

Ett gott företagsklimat betonas i svaret från Maud Olofsson, och det är väl ingen som säger emot detta. Det har vi jobbat med från socialdemokratiskt håll. Det är ingen tvekan om att vi fick fler företag under den tid som Socialdemokraterna hade majoriteten. Fler och fler fick också jobb.

Det är klart att finanskrisen har en stor del i det som nu sker, ingen tvekan om det, men till finanskrisen ska man naturligtvis också knyta den otrygghet som människor känner. Lösa krisen, talas det om. Man hade faktiskt kunnat mildra krisen genom arbetsmarknadspolitiska åtgärder som jag påstår har satts ur spel. Hade man inte försämrat a-kassan så att en halv miljon människor nu står utanför är det klart att tryggheten hade

sett annorlunda ut. Om arbetsmarknadsutbildningarna hade varit kvar på en skäligen nivå så att man också hade kunnat kompetensutveckla, ja, då hade det sett annorlunda ut.

Jag kan vara så fräck att jag säger att det även gäller Arbetsmiljöverket. Hade vi haft forskningen kvar på Arbetslivsinstitutet och också pengar till Arbetsmiljöverket för att kunna utföra en riktig tillsyn så hade det sett annorlunda ut.

Det är klart att ingen säger nej till sänkt skatt. Det tror jag att alla vill ha, men vi måste väl också se att skatten är ett fördelningsinstrument. Därför ska vi göra skatten så rättvis som möjligt. Skatt betalar vi för att få en välfärd. Här låter det som om skatt är något som bara kommer den enskilda individen till del vid ett visst tillfälle. Men man måste se till helhetsperspektivet i det sammanhanget.

Jobb till varje pris – jobben skulle prioriteras, och de som blev sjuka eller arbetslösa skulle betala kalaset. Det har vi sett effekterna av nu. Det är därför jag säger att ”lösa krisen”, det tror jag inte att man gör så lätt, men nu försvårar man den ju. Den får sådana oerhörda konsekvenser i och med att man har tagit fel riktning från början. Det kan jag anklaga den borgerliga majoriteten och regeringen för.

Det finns flera delar att titta på i det här. Vi har byggandet av hyresrätter, bostadsrätter. Hur många människor är det inte som känner sig lurade för att de har tvingats köpa sin bostad och nu sitter i en finansiell kris?

Det är många frågor som rör det bekymmer vi nu diskuterar, men diskussionen och oron måste tas på allvar.

Anf. 15 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Fru talman! Jag hade inte heller tänkt hoppa in i debatten, men när jag läste svaret kände jag mig nödgad att göra det.

Det handlar speciellt om den sista klämman i svaret. Näringsministern skriver att regeringen har visat ett tydligt jobbfokus i politiken och ett stort ansvarstagande som ger trygghet i skakiga tider.

Min fråga till näringsministern blir då: På vilket sätt kan vi avläsa tryggheten i de skakiga tiderna? Får vi höra det från företagsledare? Får vi höra det från organisationerna på arbetsmarknaden, alltså arbetsmarknadens parter? Vem är det som tydligt visar att det är på det sätt som ministern skriver?

Det finns en stark kritik från Svenskt Näringsliv och fackföreningarna. Jag har träffat ett antal företagsledare på mina resor ute i landet till företag som är drabbade av krisen. Jag måste säga att det de berättar för mig, den genomgående bilden, är faktiskt, Maud Olofsson, att man är förvånad över att regeringen är så passiv. Det är något som verkligen kommer inpå skinnet när man träffar dem. De säger att de är förvånade, för det är ett sådant skarpt läge därute.

Man pratar väldigt mycket om att man måste kunna rädda den arbetskraft som man verkligen behöver, goda företag med goda produkter som det finns behov av. Men det är något som inte stämmer i det finansiella systemet.

Så var finns den trygghet som regeringen hänvisar till? Jag ser den ingenstans. Jag hör inte om den ute på företagen. Jag hör inte om den

bland de varslade. Jag hör inte om den bland fackföreningsledare som sitter och svettas över svåra förhandlingar.

Statsminister Reinfeldt sade vid sin frågestund att samordnarna – landshövdingarna med mera – skulle kraftsamla de offentliga resurserna. Det låter förstås jättebra. Näringsministern vet att jag har en stark erfarenhet av vad som hände vid nedläggningen av Norrsundets pappersbruk. Efter fyra månader lyckades ministern utse den nyblivna landshövdingen Barbro Holmberg till samordnare.

Då kan man fråga sig vad dessa samordnare kunde göra och vad de kan göra i dag. Det blir ytterligare en fråga. Vad har de för möjligheter mer än att kraftsamla de offentliga resurserna? Vad innebär detta ordval? Det vore intressant att få höra vad man verkligen gör. Tidigare har man ställt ett rum till förfogande. Man kan se till att myndigheterna kan samlas runt detta bord. Man kan dricka en kopp kaffe. Man kan samla på sig uppgifter.

Men var finns de offentliga resurserna någonstans? Och vilka är de? Finns det någon extra krona någonstans som man kan använda till detta? Och vad är det för typ av pengar? För vi vet att krisen drabbar hela landet just nu.

Ständigt säger man att man är förvånad över den passivitet som näringsministern och andra i regeringen visar. Här i svaret skriver man att stort ansvarstagande ger trygghet i skakiga tider. Låt oss få höra vilken bild ministern tänker på när tryggheten infinner sig! Jag ser den inte.

Anf. 16 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! När jag säger att Sverige ligger väl till är det en beskrivning av det relativa läge som Sverige har i förhållande till andra. Det är tack vare att vi har 180 000 färre i utanförskap som vi har resurser att satsa framåt. Det var därför vi hade 32 miljarder när vi gjorde budgeten i höstas.

Det satsar vi på infrastruktur. 10 miljarder i en närtidssatsning är väldigt mycket pengar. Det är den kraftfullaste närtidssatsning som någonsin har gjorts utöver plan. Det är väldigt bra nu när sysselsättningen viker, för då kan man gå till andra jobb. Vi får också vägar och järnvägar som fungerar när konjunkturen vänder igen.

Det andra är forskning och innovation. Det handlar om att rusta oss nu för att ha affärsidéer och annat som vi kan jobba med när konjunkturen vänder. Det handlar om att använda den här tiden för att ta fram det.

Utbildningsinsatser har nämnts här. Ja, vi tar fram extra resurser för yrkesutbildning, så att vi kan ha yrkesutbildad arbetskraft till de företag som faktiskt fortfarande på sina håll saknar yrkesutbildad arbetskraft.

Vi styr om resurserna inom den högre utbildningen till de orter där det finns efterfrågan från de orter som har platser över. Vi inför en yrkeshögskola, så att vi har en bra yrkesutbildning också som är eftergymnasial.

Vi satsar också resurser på klimat- och energiområdet som innebär att vi nu energieffektiviserar och att vi satsar på de förnybara energikällorna. Det här är ett område där investeringar faktiskt sker i Sverige trots att det är besvärliga tider.

Vi ger mer pengar till de sämst ställda pensionärerna, så att de ska klara lite höjda bostadskostnader och annat som räntehöjningarna innebär. Vi satsar på psykiatrin. Vi satsar på vården. Vi satsar på skolan.

Det är resurser som tillförs tack vare att vi har gått från 1 miljon i utanförskap till 180 000 färre i utanförskap. Det är så. Fler i arbete ger mer att dela på.

När det handlar om det som är nu, när det gäller samordning, är tanken att man ska använda de resurser som faktiskt finns. Jag tycker inte att det är riktigt hederligt av Socialdemokraterna att säga att det inte finns några pengar. Det finns pengar i våra system, och de ska användas till de människor som faktiskt behöver det.

Det finns 1 ½ miljard kronor över i Arbetsförmedlingen som nu går att använda till de människor som blir varslade och eventuellt uppsagda. Låt mig också få påminna om att vi i dag har trygghetsförsäkringar för många av dem som blir varslade, där trygghetsråd och andra går in som har en bra verksamhet. Åtminstone historiskt har det varit 80 procent av dem som har gått igenom Trygghetsrådet som har kommit till ny sysselsättning.

Vi har också sagt att om det behöver tillföras ytterligare resurser är vi beredda att göra det. Men det är klart att arbetsmarknadsutbildningar dras ned i en högkonjunktur. Låt mig påminna om att det var precis det som också Socialdemokraterna gjorde, och det är klok politik. Det är i lågkonjunktur vi ska rusta och vi kan höja arbetsmarknadsåtgärderna och med hjälp av duktiga människor på Arbetsförmedlingen faktiskt möta människors behov.

När det gäller olika idéer tycker jag att det är en bra sak att intensifiera regelförenklingsarbetet. Nu har vi också mycket av strukturerna på plats. ROT-avdrag tycker jag är en åtgärd som skulle kunna vara aktuell i sådana här sammanhang. Det har också Centerpartiet framfört tidigare, så det tycker jag är en klok åtgärd.

Jag tycker också att vi ska se om de utbildningsinsatser som vi har ute på företagen räcker eller om vi kan behöva göra andra saker. Det är den dialog som vi har med våra samordnare, om vi behöver rusta verktygslådan och stuva om lite grann i den. Vi vill nämligen utgå från de behov som finns hos människor på olika arbetsplatser för att sedan kunna ha bra struktur i arbetet.

Jag vill bara nämna en sak utifrån Skaraborg. Jag ser att man nu har tagit fram ett Skaraborgsprogram, strategi för att säkra jobb och industriell framtid i Skaraborg. Det är ett bra initiativ för att se: Vad är det som vi kan göra nu för att rusta oss för högkonjunkturen?

Det är precis så arbetet också pågår runt om i vårt land. Jag tror att det finns mycket kraft, mycket energi. Vi ska rusta dem med verktygen. Vi ska rusta dem med resurserna, så att vi kan möta en högkonjunktur i ett ännu bättre läge än vad vi var i tidigare.

Anf. 17 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Vi socialdemokrater har inte sagt att det saknas resurser. Vi har sagt att regeringen är för passiv. I den här debatten har det inte heller framkommit någonting om att regeringen skulle bli mer aktiv på det här området. Man säger att man avvaktar, men man har inga konkreta förslag.

Låt mig först säga något om detta med Barrosoplanen, att Sverige ligger väl till. Ja, det är vi väl överens om i den här salen. Det har vi gjort ganska länge. I Lissabonstrategin brukar det ju vara så att Sverige är bäst i klassen. Det brukar vara någon liten del där vi inte är det. Det brukar gälla, om jag minns rätt, antalet nystartade företag. Det kanske har förändrats där – vad vet jag? Men annars har vi legat bra till i Lissabonstrategin ganska länge.

Det skulle vara intressant att se hur man skulle intensifiera regel-förenklingarna, för det har inte hänt så mycket på det området. Man har satt upp en organisation. Men särskilt mycket regler har det inte kommit till.

Låt mig bara påminna om att kammaren antog – var det i torsdags – nya regler som kommer att drabba företagen, inte minst när det gäller att hantera, i det här fallet, trängselskatter.

Jag tycker att det blir lite konstigt när regeringen sitter och pratar om att man har jobbfokus på sin politik. Jobbfokuset håller på att försvinna genom att fler och fler människor blir arbetslösa. För varje dag blir fler människor arbetslösa. Det kan inte jag kalla, fru talman, att man har jobbfokus på sin politik.

I det sammanhanget måste jag säga att man är aningslös i sin politik. Man har inga idéer för hur man ska förändra politiken. Man må ha haft hur framgångsrik politik som helst före denna finanskris som nu har kommit ned på den reala ekonomin. Men för närvarande har man inte, fru talman, några förslag på hur man ska förändra detta. Det är det som är så beklagligt när man sitter i Sveriges riksdag.

Anf. 18 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Först och främst vill jag beklaga att det är så passivt från regeringen. Jag tycker att det är tragiskt att se en regering som bara slår sig för bröstet och säger att allting är jättebra.

Skaraborgsvisionen är jättebra för framtiden, men det hjälper inte dem som blir arbetslösa nu. När vi hade en extra genomgång i vårt fullmäktige på grund av den situation som vi nu har sade kommunchefen: Det behövs ett dubbelpaket. Det räcker inte med det som nu är. Han säger att det behövs både ett paket för komvux och en försörjning för dem som ska gå på komvux. Det räcker inte med en vision för framtiden. Det är bra, men det är inte tillräckligt.

Dessutom sade Anders Borg, när ni tillträdde, att det kommer att ta två år innan regeringens politik kommer att verka. Nu har det gått två år. Vad ser vi? Vad är det som har hänt i Sverige?

Under vårt senaste år vid regeringsmakten tillkom det 153 000 nya jobb. Det var bra men inte tillräckligt bra. Vi hade velat ha ännu fler.

Hur var det under ert första år vid regeringsmakten? Ni har ju varit så fantastiskt bra och sagt att det är nu jobben kommer. Hur många kom det? Ja, det kom 80 000. Det är också jättebra, men det är bara hälften så mycket som det var under vårt senaste år vid regeringsmakten.

Hur många kommer det i år? Ja, er första bedömning var att ni trodde att det skulle bli 8 000, alltså en tvärnit. Nu ser vi att det inte kommer några alls. Dessutom kommer alla dessa varsel. Det är naturligtvis inte ert fel att det blir lågkonjunktur, men man skulle ha använt högkonjunkturen på ett mycket bättre sätt.

När det gäller finanskrisen var vi snabba med att sätta till garantiprogrammet här från riksdagen. Tyvärr har bankerna inte gått med. Det måste vi göra någonting åt.

Ekonomer talar sig varma för detta. EU talar sig varmt för stimulanspaket. Fackförbund och bransch säger att det behövs stimulanser nu, att det behövs åtgärder nu.

Ni har beredskap, säger ni. Men när kommer det här? När kommer ROT-avdraget, som Maud Olofsson tycker är bra? När kommer Kompetenslyftet? När kommer regelförenklingarna? Och när kommer satsningar på kommunerna?

Och om ni ska bygga vägar: Se till att bygga E 20, och se till att Västra stambanan byggs!

Anf. 19 ANDERS ÅKESSON (c):

Fru talman! Jag tolkar svaren från ministern som att bland annat arbetet med att intensifiera regelförenklingen kommer att fortsätta. Det är bra. Det är bra att vi för en politik i detta land som är både långsiktig och hållbar och förankrad i den verklighet som folk och företag har oavsett om det är Skaraborg eller Småland.

Till Elgestam vill jag säga att det viktigaste för de kamrater du har på fönsterfabriken i Lenhovda rimligen måste vara att de arbetar på ett sådant företag som har förutsättningar att även fortsättningsvis efterfråga deras kunskap och kompetens eller att andra företag på orten eller i regionen efterfrågar deras arbetskraft. Det måste vara långt viktigare att förutsättningarna att bedriva företagsamhet i vårt land är så goda att det är en god efterfrågan på arbetskraft – inte att permanenta dem i ett utanförskap.

Därför är det bra att regelförenklingsarbetet, de sänkta arbetsgivaravgifterna och andra åtgärder kommer nu. Då är det bra, fru talman, att den just påbörjade upprustningen av väg 25 genom Småland äntligen kommer i gång, det vill säga att vi i denna regering går från prat till handling vad gäller infrastrukturen.

Vestlund noterade i sitt inlägg att stödtrupperna var på plats. Ja, Vestlund, jag är både stolt och nöjd över att vara centerpartist och ingå som stödtrupp till Maud Olofssons regering. Vems stödtrupp är Vestlund? Är det den trupp som förmligen sprutar ut disparata förslag just nu? Det enda vi hittills inte har sett på förslagslistan är lageruppbyggnadsstödet från 70-talet. Men det tipset, fru talman, kan jag bjuda på.

Anf. 20 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Visst är personalen på fönsterfabriken i Lenhovda kompetent, Anders Åkesson. De har kunskap i dag när de lämnar sitt arbete. Men om de har otur och blir arbetslösa i två tre år kommer det att ha hänt mycket på arbetsmarknaden. Därför måste det skapas möjligheter att höja kompetensen under den tid man är arbetslös. Det är därför det är bra med arbetsmarknadsutbildningar som är anpassade efter hur arbetsmarknaden ser ut i den region man bor. Det är det som Maud Olofsson och hennes partikamrater brukar kalla Amspolitik.

Det är intressant när Maud Olofsson säger att det har blivit 1 ½ miljard över på Arbetsförmedlingen. Det är väl tack vare de goda åren. Vi har dock uppfattat det som att man flyttar 1 ½ miljard inom Arbetsför-

medlingen för att kunna möta varslen. Man tar pengarna från dem som står längst bort från arbetsmarknaden.

I mitt tidigare inlägg talade jag om att samordnarna inte har fått några resurser i verktygslådan. Ett av verktygen är arbetsplatsförmedlare. Under två år har det försvunnit 800 platsförmedlare från våra arbetsförmedlingar. Det är klart att det spelar roll i en tid när man ska möta nya arbetslösa.

Trygghetsrådet är bra för alla dem som får denna möjlighet. Men, Maud Olofsson, glöm inte bort att det bara är de som ingår i industriavtalet som får del av det! Alla andra får inte den möjligheten.

Anf. 21 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Det är en egendomlig debatt det här. Regeringen har haft ett större budgetöverskott och därmed ett större utrymme för expansiva åtgärder än kanske någon annan regering i Europa och någon annan regering i Sverige så länge jag kan minnas, vilket är ganska länge. Det innebär att vi har ett stort utrymme. Då blir regeringen beskylld för att vara passiv när man nu använder detta utrymme.

Sanningen är den att dessa överskott dessvärre smälter samman under 2009. Min bedömning mellan tummen och pekfinger är att vi under 2009 kommer att ha budgetunderskott. Det kommer att bli facit 2009.

När Socialdemokraterna vårdslöst kastar ur sig olika förslag och sprätter i väg pengarna innebär det att man också argumenterar för större budgetunderskott. Det kan man göra i lågkonjunktur, men man ska vara försiktig och säker på att man träffar rätt med de åtgärder som man vidtar, att de verkligen träffar människor och inte institutioner och företag. Det är människorna som blir arbetslösa, inte branscher till exempel.

Monica Green! Det är oseriöst att säga att Anders Borg började sin karriär med att säga att regeringens politik verkar efter två år och att säga att de varsel vi nu ser är ett resultat av hans politik. Det ligger i det uttalandet som du gjorde. Det är alldeles uppenbart för var och en som kan lyssna på radio och tv och läsa tidningar att det inte är Anders Borg som styr världen mot en finanskris. Anders Borg har förmodligen stor makt i Sverige, men han styr faktiskt inte världen. Det kanske vi på sätt och vis ska vara glada för.

Låt mig avsluta med att det är viktigt att man inte bara sysslar med arbetsmarknadspolitik utan är mer framåtsyftande med forskning och utvecklingsarbete.

Anf. 22 SYLVIA LINDGREN (s):

Fru talman! Efter att ha lyssnat på debatten är det ingen tvekan om att man funderar mycket på den strategi som den borgerliga regeringen gick till val på och också vann valet på, nämligen jobb till vilket pris som helst.

Man var så tydlig med att det var jobben som skulle komma i gång att man snabbt som sjutton drog ned på a-kassan, sjukförsäkringarna, arbetsmarknadsutbildningarna och så vidare. Det visar väl tydligt att man inte alls hade väntat sig den utveckling som vi har i dag. Man hade inte väntat sig att det skulle bli varsel, uppsägningar och konkurser i den utsträckning som det har blivit. Därför kan man mycket enkelt säga att strategin inte höll.

Med 500 000 som står utanför a-kassan och bara en liten del som kan tillgodogöra sig 80 procent av a-kassan, ungefär 20 procent, har det naturligtvis slagit stenhårt. A-kassan är inte heller längre solidariskt finansierad, vilket är en mycket viktig del i a-kassans uppbyggnad i det sammanhanget.

Arbetsmarknadsutbildningarna drog man ned på. Företagarna sade att det inte kunde anställas, för det fanns inte kompetent arbetskraft. Det handlade om 90 000 jobb. Det var Svenskt Näringsliv som sade det, inte Socialdemokraterna.

Regelförenklingar är också sådant som det bollas med. Alla tycker att dåliga regler ska göras enkla. Men vad har man gjort för till exempel tandvården? Den har överrösts med regler som har gjort att tandläkarna behandlar färre patienter i dag. Det beror på att administrationen har ökat. Det är så lätt att slänga sig med ord vars innebörd man sedan inte klarar av att förverkliga. Därför måste man se helheten. Jag beklagar att regeringen inte vill göra det.

Anf. 23 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Fru talman! Det verkar nästan som att näringsministern skrev sitt manus den 22 september då regeringen lade fram sin budget. Hon håller sig enbart till det. Det är samma saker som kommer gång på gång. När företagsledare säger att regeringen är passiv, att man behöver hjälp och att något måste hända återkommer Maud Olofsson till sitt manus och talar om långsiktighet och så vidare. Men det behöver hända något nu på direkten.

Ta detta med ROT-avdragen!

Nu står näringsministern i riksdagens talarstol och slår sig för bröstet och säger att Centern har fört fram ROT. Varför sitter Centern i dag i skatteutskottet och säger nej? Vad är det som händer? Har Centern verkligen varit för detta? I skatteutskottet har de verkligen inte slagits för något ROT-avdrag.

Konkurserna duggar. Då går stödtrupperna – det är inte Maud Olofssons regering, utan Fredrik Reinfeldts – upp och pratar om att det är bra med regelförenklingar. I svaret står det att man ska förenkla regelsystemet för konkurser; konkurserna duggar.

Fortfarande kvarstår frågan: På vilket sätt har det visat sig att – som det står i svaret – tryggheten från Maud Olofsson och regeringen syns nu när det är skakiga tider? Kan Maud Olofsson svara på den frågan? På vilket sätt kan vi avläsa det?

I stället för att enbart – ursäkta ordvalet – se sin egen förträfflighet kan väl Maud Olofsson också se de företag, företagare och anställda som befinner sig i otroligt skakiga tider. Alla ropar efter att något måste hända. Kliv upp ur passiviteten. Börja med något så enkelt som att säga ja till ROT. Varför sade man nej i dag?

Jag hoppas att vi kommer att få höra något annat än talarmanuset framöver.

Anf. 24 MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag lyssnade till debatten på mitt arbetsrum och kunde inte låta bli att komma hit för att kommentera något av det som har sagts hittills.

Jag tror att det var Carl B Hamilton som sade att det här är en egendomlig debatt. Det är sannerligen en egendomlig debatt. Det är nästan en surrealistisk upplevelse.

Vi har alltså en situation där vi ser fram emot en arbetslöshet på 9–10 procent under nästa år. Det kan försvinna 100 000–150 000 jobb, säger de ekonomiska bedömarna.

Vi har en recession, kanske en tillväxtsänkning, alltså en sänkning av bnp på 1 procent, och då säger näringsministern att man har skapat 180 000 nya jobb och att om det blir fler i arbete så blir det mer att dela på. Det är de klämkaeka slagord som vi har hört under ett par års tid. Det fungerar ju inte längre, Maud Olofsson. Det är ett annat läge nu. Det är det som gör den här diskussionen så surrealistisk.

Jag var i Göteborg i veckan och kunde känna av den stämning som finns där. Maud Olofsson kan bli den näringsminister som får begrava Volvo. Fredrik Reinfeldt kan bli den statsminister som är statsminister under en period när kanske hela den svenska bilindustrin, om inte får läggas ned, så i varje fall reduceras till ett minne. Det är det vi har att hantera just nu. Det är en sådan kris vi har att hantera.

Maud Olofsson säger: Allt vi har gjort har varit rätt. Nu kan vi sitta med armarna i kors, och nu ska vi vänta in det som kan komma ur de paket som vi har lagt fram. Vi behöver inte göra någonting längre.

Under tiden drabbas tiotusentals människor av varsel och uppsägning.

Om 100 000 jobb försvinner på ett halvår – det finns de som tror att det mycket väl kan bli så – är uppskattningsvis en fjärdedel av dem som drabbas människor som står utanför a-kassan. De får gå till socialkontoret och söka socialbidrag. Det är Maud Olofsson som har stökat till det på det sättet.

Av de 75 000 som är kvar har en tredjedel 80 procent. De andra 50 000 kommer att få sina inkomster reducerade med kanske upp emot hälften. Vad kommer de att få göra? En del kommer också att få ställa sig i socialbidragskön. Andra får sälja sina hus. Fastighetspriserna kommer att sjunka ännu mer, och människor får oerhörda bekymmer med sin privatekonomi.

Det slår på den privata konsumtionen. Faller den privata konsumtionen med 2 procent faller bnp med 1 procent; den privata konsumtionen är ungefär hälften av bnp. Då har vi den negativa spiralen i gång.

Det är därför vi nu säger till regeringen att ni måste agera. Ni måste göra någonting. Ni kan inte bara sitta med armarna i kors.

Vi anklagar inte regeringen för att ha skapat den här krisen. Vi vet att det är en internationell finanskris. Det är vi fullt medvetna om. Men vi säger att ni har förvärrat den genom att ha undergrävt de sociala skyddssystemen i en sådan omfattning att det slår rakt in hos människor.

Det hade inte varit fallet om vi hade haft en socialdemokratisk regering. Vi säger att en socialdemokratisk regering hade agerat också på kortare sikt och inte bara stått här och pratat om långsiktiga regelförändringar. Vi hade agerat även på kortare sikt och sett till att återställa förtroendet för svensk ekonomi och arbetsmarknadsläge.

Om du inte vill gå till historien som den näringsminister som hade ansvaret när en stor del av svensk industri försvagades allvarligt, ska du nog se till att agera och göra det nu, Maud Olofsson.

Anf. 25 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Låt mig först säga att om vi inte löser finanskrisen löser vi inte det andra. Det är så läget är. Därför jobbar vi allt vi kan för att dels få på plats de system som vi har beslutat om här, dels få europeiska överenskommelser som gör att finanssystemet fungerar på EU-nivå.

Det är många svenska företag som lånar på banker utomlands, men som nu kommer hem igen eftersom man inte får krediter. Det är många svenska små företag som inte får krediter på banker och som vi behöver hjälpa.

Det är därför som den finansiella krisen måste lösas för att vi ska kunna lösa de andra delarna. Det är oerhört viktigt.

Vi har haft jobbfokus i politiken. Vi har nått 80 procents sysselsättningsgrad, något som Socialdemokraterna aldrig nådde. 180 000 färre i utanförskap är resultatet efter två år. Jag är ganska stolt över att det är 180 000 fler som nu kan ha en lön att leva på. Jag tycker att jobb är grunden för ett bra liv.

Vi har presenterat en budget på 32 miljarder kronor. Inga av de pengarna har ännu börjat användas, och redan nu vet Socialdemokraterna att det är för lite. Om man jämför med hela övriga Europa är en reformbudget på 32 miljarder en mycket kraftfull satsning.

Vi har resurser att göra mer om så skulle krävas. Det är det som är det viktiga för alla som nu varslas och riskerar arbetslöshet. Låt oss först använda de här resurserna som är speciellt anpassade efter den situation vi har just nu. Låt oss börja med yrkesutbildning, infrastruktursatsningar, forskning, innovation, arbetsgivaravgiftssänkningar och annat.

Vi säger nej till er skattechock. Vi tror inte att det är rätt att höja skatterna för låg- och medelinkomsttagare när de har svårt att betala huslån. Vi säger nej till skattechocken när det gäller ungdomar på arbetsplatserna eftersom vi inte tror att det är rätt att slänga ut ungdomar i arbetslöshet. Vi säger nej till oansvarig ekonomisk politik där man kan höja utgiftstaken utan att följa det som vi hade tänkt skulle vara de åtstramande budgetreglerna.

Det finns mer att göra. Ingen är perfekt. Vi har naturligtvis full beredskap för att kunna göra mer. Människor ska kunna veta att det här är en regering att lita på.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2008/09:131 om besöksnäringen

Anf. 26 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Fru talman! Carina Adolfsson Elgestam har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att stärka svensk besöksnäring.

För lite drygt en månad sedan hade Carina Adolfsson Elgestam och jag en debatt här i riksdagen om investeringar i besöksnäringen. Sedan dess har världskonjunkturen förändrats drastiskt, vilket självfallet kommer att påverka efterfrågan inom olika näringar och även turistnäringen.

En minskning av besökare till Sverige noterades i somras från vissa marknader medan besökare från andra marknader ökade stadigt. Inom

hela EU noterades den ekonomiska situationens påverkan på turisternas konsumtionsmönster.

Turistnäringen är en framtidsnäring med stora möjligheter för Sverige. Den har de senaste åren utvecklats väl, både vad gäller konkurrenskraft och sysselsättning.

För att svensk turistnäring ska fortsätta att utvecklas positivt och stärka sin position internationellt fordras fortsatta gemensamma insatser på flera områden.

Näringsdepartementet har tillsammans med Nutek, Visit Sweden AB och turistnäringen inlett ett samarbete kring strategiska framtidsfrågor för att turismens positiva utveckling ska fortsätta.

Anf. 27 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Fru talman! Vi fortsätter att prata om jobben, men nu inom en annan sektor. Mycket hänger dock ihop. Besöksnäringen är ju mycket en tjänstesektor. Även inom besöksnäringen har man nu känt av den stora avmattningen i världsekonomin.

Det är främst turister från USA och Asien som har valt bort Sverige i år. Det är klart att det har fått konsekvenser. En av orsakerna till att man har valt bort Sverige är naturligtvis avmattningen i ekonomin. Men en annan orsak är höga oljepriser, vilket naturligtvis också spelar roll. Vi har alltså fått ett tapp på 62 procent i fråga om utomeuropeiska turister.

Det är klart att det hade varit smakfullt om ministern här i kammaren hade redogjort lite mer för vad regeringen tänker göra för att stärka Sverige som besöksmål, vilket man säger att man vill göra. Men i svaret är det egentligen mest en massa prat som är nedtecknat på ett papper.

Förvisso hade vi, precis som ministern skriver i svaret, en interpellationsdebatt här för cirka en månad sedan. Sedan dess har världskonjunkturen gått ned ännu mer, och ekonomin har försämrats, precis som ministern skriver i svaret. Men har regeringen lärt sig någonting av detta? Om regeringen har lärt sig något kunde det vara intressant om ministern här i kammaren redogör för vad man i så fall vill göra för svensk del vad gäller besöksnäringen.

Ministern och jag är överens om att turistnäringen är en framtidsbransch och att den kan skapa stora möjligheter för Sverige, precis som ministern skriver i svaret. Men vad är det som ministern vill göra? Det är jättebra att ni pratar med Visit Sweden. Men vad pratar ni om? Det är hela tiden bara ord, ord, ord men ingenting konkret om vad ni vill göra.

Vi har här i riksdagen skrivit en motion om besöksnäringen där vi föreslår konkreta mål och har konkreta förslag på vad vi vill genomföra. Bland annat vill vi göra besöksnäringen till en basnäring och ha ett strategiskt handlingsprogram för hur man kan utveckla hela besöksnäringen inom flera olika områden.

Vad anser regeringen om att ha ett strategiskt branschprogram för besöksnäringen? Skulle det kunna vara ett sätt att så att säga höja denna bransch men att också stärka den utifrån att man skapar forskning och utveckling och på det sättet både skapar fler arbeten och höjer själva standarden utifrån att detta är en viktig näring för landet?

För ungefär ett år sedan sade man från regeringens sida att man skulle satsa på att få fler utländska evenemang till Sverige. Det skulle vara intressant att få veta hur det har gått med detta. Hittills har vi socialde-

mokrater inte sett att regeringen har lyckats kamma hem någonting av detta. Det skulle vara intressant att få en redogörelse för hur det har gått att få fler stora utländska evenemang till Sverige.

Anf. 28 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag begärde ordet i denna debatt just på grund av min bakgrund i branschen. I den förra debatten talade vi om varsel. Jag tror att jag har tagit emot fyra varsel under alla år som jag har varit ombudsman i Stockholmsregionen, och det gällde hela innerstan. Det är inte så det går till, utan här märker man det genom att man får en förhandlingsframställan, och då sägs det upp folk. Det blir enligt mina kolleger mer och mer vanligt att man får förhandlingsframställningar om att minska personalen. Än så länge handlar det om de mindre företagen. Men så småningom kommer det att bli så i de större företagen. Alla har mer eller mindre berättat att det kommer att bli en nedgång även här.

Det är inte så konstigt eftersom det är ganska enkelt att säga: Nej, i år blir det inte något julbord. Eller också kanske man säger: Den planeringskonferens på det mysiga konferenshotellet som vi skulle åka till i januari får vi nog ställa in eftersom vi inte har några pengar.

I stället har man kanske en lite mindre påkostad personalfest. Men det handlar om väldigt enkla åtgärder. Det tar lite längre tid innan man så att säga omstrukturerar företagen och fattar de svåra och besvärliga besluten.

Vi vet att den här utvecklingen är på gång. Vi vet också att när industrier lägger ned verksamhet brukar nästa bransch som drabbas vara just turistnäringen.

Jag kan också berätta för Maud Olofsson att jag träffade näringen häromdagen. De sade att antalet beställda julbord, antalet bokade hotellrum, antalet bokade konferensnätter och så vidare har minskat.

Det var just därför som jag begärde ordet. När jag läser vad regeringen vill göra sägs det att man för samtal med Nutek, Visit Sweden och turistnäringen. Detta har man gjort under en tid, och resultaten av dessa resonemang är inte särskilt framgångsrika.

Från turistnäringens sida känner man sig ganska ensam om att ha offensiva planer på hur man ska utveckla näringen. Det tycker jag är beklagligt.

Nu har vi inte fått höra om alla skattesänkningar och annat som är så bra enligt Maud Olofsson och som vi har fått höra i alla andra näringspolitiska debatter. Men i just det här fallet kan jag säga att det inte heller här finns någon verktygslåda eller några extra resurser för att utveckla näringen och sälja Sverige utomlands. Det finns ingenting om hur man kan intensifiera och påbörja en turistforskning och hur man skulle kunna göra turistbranschen mycket bättre och mycket säkrare. Det som kanske saknas allra mest i just turistnäringen är en bra och adekvat utbildningspolitik. Ett av turistsektorns stora problem är att man har alltför många som jobbar inom denna näring och som saknar utbildning. Förvisso är det bra att som ung komma in i turistnäringen eftersom det oftast inte krävs någon utbildning. Men å andra sidan har vi också en näring som ibland kan bli nästan utarmad på grund av just brist på utbildning.

Även i denna debatt får vi med sorg konstatera att regeringen inte har några uppfattningar och inte några idéer. Det är beklagligt att regeringen inte har det.

Men slutligen skulle jag vilja fråga: Finns det verkligen ingenting annat som regeringen har tänkt till om när det gäller vad man konkret ska göra för turistnäringen, även om man inte redovisar det i svaret? Har Maud Olofsson verkligen inga konkreta åtgärder i fråga om vad man vill göra?

Anf. 29 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Låt mig först berätta om att det under våren 2008 publicerades en undersökning från World Economic Forum – *Travel & Tourism Competitiveness Report 2008*. Den visar att Sverige har avancerat från 17:e plats till 8:e när det gäller konkurrenskraft inom turistnäringen. Det är en god utveckling.

När det gäller miljöfrågor och hållbar utveckling hamnar Sverige på första plats. Det säger lite grann om vilka profiler och annat som vi ska ägna oss åt.

Antalet gästnätter i Sverige har ökat med 2 procent, till drygt 48 miljoner, under 2007.

Jag känner inte igen Börje Vestlunds beskrivning av situationen och att vi inte säljer Sverige utomlands. Det är tvärtom så att Visit Sweden är en mycket effektiv organisation när det gäller att sälja Sverige utomlands. De har varit väldigt duktiga på att paketera olika produkter och sedan också marknadsföra dem på rätt marknader. Det är också därför som vi har tillfört 10 miljoner extra i budgeten för 2009 och för 2010, och vi började vår regeringsperiod med att tillföra 10 miljoner just då. Vi gör det därför att vi tror att Visit Sweden är ett bra verktyg.

Jag tycker, efter att ha jobbat länge med turistfrågorna, att vi äntligen har fått en organisation som är duktig på detta.

Här finns turistbranschen med, och man har ökat sin medfinansiering med 14 procent, vilket också gör att vi har mer resurser att jobba med för att sälja Sverige.

Det är klart att det är svåra tider, det håller jag med Börje Vestlund om. Då riskerar efterfrågan av denna typ av produkter att minska. Det är också därför som vi försöker vidta generella åtgärder som gör att denna sorts företag ändå kan klara sig bättre. Sänkta arbetsgivaravgifter är en sådan sak. Sänkta arbetsgivaravgifter för unga som innebär att det blir 12 procent billigare att anställa en ung person är en viktig åtgärd, inte minst för turistnäringen. Det vittnar väldigt många turistföretagare om.

Hela utbyggnaden av infrastrukturen är naturligtvis ett sätt att stödja turistnäringen i hela Sverige.

Vi satsar 30 miljoner kronor på projektet Matlandet Sverige därför att vi tror att just mat och turism är tydligt sammankopplade. Vi vet att mycket av våra mattraditioner kopplat till fina upplevelser är någonting som väldigt många efterfrågar.

Vi jobbar också väldigt mycket med hållbar turism. Precis som jag sagt finns det en bild av Sverige att hållbar turism är någonting bra.

Vi arbetar på en Master Plan för svensk turism fram till år 2025 som handlar om hållbar utveckling, om efterfrågeperspektiv, om entreprenör-

skap och om hur vi i ett nationellt perspektiv ska marknadsföra och utveckla Sverige.

Jag vill också säga att de strukturfonder som finns är ett bra verktyg för att just möta det som Börje Vestlund talar om, alltså för att stärka företagen i deras marknadsföring och i fråga om deras utbildningsbehov och annat. Strukturfonderna som program finns runt om i hela Sverige och har tidigare använts, och används även nu, för att stärka de företag som är i behov av det.

Läget ser alltså gott ut, men man kan alltid önska sig mer resurser. Den här regeringen har satsat rejält med resurser just för att stärka svensk turistnäring. Nutek har fått 11,4 miljoner för just turistfrämjande insatser. Det är en bra förstärkning när man ska jobba gentemot de småföretag som här är aktiva.

Anf. 30 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Det var ett intressant svar. Men det var inte så mycket ett svar på mina frågor. Det är jag som har framställt interpellationen om besöksnäringen; det kan kanske vara bra för ministern att ändå komma ihåg det.

Det är bra att Sverige stärker sin konkurrenskraft. Det kan vi vara överens om. Den siffra som ministern hänvisar till och som hon säger gäller för år 2008 hoppas jag stämmer liksom att man för år 2008 redan mätt färdigt. Året är ju ännu inte slut.

De ekonomiska resurserna och de satsningar som regeringen gör är möjligtvis något steg på vägen för besöksnäringen. En summa pengar satsas från Socialdemokraternas sida. När det gäller det som hänger samman med vår motion där vi har förslag om hur man kan stärka besöksnäringen kan jag säga att vi har ett anslag på 90 miljoner kronor, varav 50 miljoner kronor avser internationella evenemang.

Jag lade särskilt märke till att ministern inte svarade på grundfrågan i min interpellation: Vad gör regeringen för att vi ska få fler internationella evenemang till Sverige? Vi vet ju att det betyder så oerhört mycket att få sådana möjligheter. Det handlar då om allt från att ha ett friidrotts-VM till att ha ett vinter-OS. Det kan även handla om olika saker inom kulturen och musiken. När världsstjärnor kommer till Sverige påverkas näringslivet positivt på många olika sätt, till exempel när det gäller mat och restauranger som då får betydligt fler besökare.

Visst är det bra att vi satsar på matupplevelser. Detta med att äta betyder oerhört mycket för många människor. Vi äter mer med ögonen än vi äter med våra smaklökar, så visst är det fråga om en viktig satsning. Det tycker jag att inte minst hyttsillen i Glasriket visar på. Det där har genom åren betytt oerhört mycket för turismutvecklingen i Glasriket.

Men apropå besökarna och det som min andra fråga handlar om: Oavsett om vi nu har stärkt konkurrensen, som Maud Olofsson redogjorde för, och om siffran för just år 2008 stämmer eller om det handlar om ett annat årtal som nämndes för några veckor sedan när detta påpekades är det ändå så att antalet utomeuropeiska turister i Sverige har minskat i och med avmattningen i världsekonomin och höjda oljepriser. Det är ett faktum; det vet vi.

En av mina frågor var just vad ministern och regeringen avser att göra för att vi ska få tillbaka i alla fall några av de här turisterna till Sverige – detta för att stärka oss. Vi vet att närturismen ökar i en lågkonjunktur. Det är bra och positivt. Men vi reser då mer till platser som finns på två timmars avstånd. Det är förvisso en del av besöksnäringen. Men vi behöver också de turister som kommer från Kina, Japan och, inte minst, USA för att vi ska vara starka inom den här näringen.

Den sista frågan som ministern inte svarade på är om ministern och regeringen är beredda att göra besöksnäringen till en basnäring och att arbeta fram ett strategiskt handlingsprogram. Vi socialdemokrater är beredda att göra det.

Anf. 31 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Jag är väldigt glad över att Sverige har gått från 17:e till 8:e plats som bästa turistland. När jag först satte en fot inom turist- och restaurangnäringen var jag 17 år. Vi hade då en borgerlig regering, och Sverige var, vågar jag påstå, ett u-land när det gällde turism. Men det där har successivt förbättrats år från år. Det har varit olika regeringar och naturligtvis också funnits olika ambitioner, men att det gått framåt råder det väl ingen tvekan om. Det tycker jag att vi alla ska vara väldigt glada över.

Problemet just nu är att turistnäringen liksom många andra näringar har väldigt många småföretag. Dessa småföretag glöms lätt bort i diskussionen när det kommer stora varsel från Volvo och alla andra industrier som hela tiden finns med i nyhetsmedierna. Oftast är det så att småföretagen helt enkelt inte nämns, men också de tappar hela tiden anställda. Det är i det avseendet som jag anklagar Maud Olofsson för att göra för lite, för att inte ta detta på fullt allvar och inte se detta.

Vi är alla jättestolta över att Sverige har gått från 17:e till 8:e plats som bästa turistland. Men hur ska vi kunna behålla den positionen? Hur ska vi göra med det? Det tycker jag är det väsentliga i sammanhanget.

Stora evenemang skulle hjälpa en del och att aktivt arbeta med detta. Det var dessutom ett vallöfte från flera allianspartier när vi gick till val. Men av det vallöftet blev det en liten utredning. Jag vet inte om den egentligen har redovisat sitt resultat och vad som kommer ut av utredningen.

Jag undrar alltså vad som konkret kommer ut i det här sammanhanget. Nu har jag tyvärr inte mer talartid så jag kan inte kommentera fler saker.

Anf. 32 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Det är bra att både Carina Adolfsson Elgestam och Börje Vestlund engagerar sig i turistfrågorna och för den här viktiga debatten. Turismen är en väldigt viktig näring. Det är bra att turismen äntligen har blivit en näring. Den har ju så länge varit en kulturfråga.

Vi har gett Visit Sweden ökade resurser just för att kunna öka bredden också i marknadsföringen av Sverige och för att locka hit konferensdeltagare och affärsresande och även olika aktiviteter så att fler kommer till Sverige.

Att vi tillfört ytterligare 10 miljoner utöver de 10 miljoner som vi tillförde precis när vi tillträdde har ökat Visit Swedens möjligheter att få en medfinansiering också från andra delar.

Matlandet Sverige tror jag är en viktig del. Vi har ju mycket bra råvaror. Vi har också under en lång tid utvecklat den småskaliga livsmedelsförädlingen. Det gör att turistnäringen nu kan dra nytta av det. Att koppla ihop matupplevelser med turistupplevelser, geografiska upplevelser eller kulturupplevelser är viktigt framöver.

I det landsbygdsprogram som vi håller på att ta fram finns turismen som en viktig del. Det är alldeles givet att här finns både stora etablerade företag och många små företag. Vad Visit Sweden gör är att de försöker koppla ihop starka turistattraktioner med många små företag som kan leverera. Ishotellet är ett sådant exempel.

Visit Sweden har bidragit till att vi har en ny flyglinje mellan London och Kiruna för att marknadsföra Swedish Lapland. Man har ett förstärkt samarbete med Exportrådet för att ytterligare kunna förstärka bilden av Sverige som turistland.

Låt mig också säga att infrastruktursatsningar är en avgörande faktor för att vi ska kunna få hit turister. Att vi har bra transporter till och från Sverige och också inom Sverige är helt avgörande för att människor ska kunna nyttja och besöka de turistanläggningar vi har. Där är den närtids-satsning som regeringen gör, alltifrån enskilda vägar till storstadssatsningar, något oerhört viktigt.

Vi har också sett att mer behöver göras när det gäller företagsutveckling. Där är strukturfundsprogrammen ett bra verktyg. Utbildning krävs och marknadsföring lokalt och regionalt. De verktyg som behövs finns i stor utsträckning, men vi har också en diskussion om att kunna göra mer.

Vi har fått på plats något som vi inte har haft tidigare, nämligen Visit Sweden. Det är ett samarbete mellan näringen och det offentliga. Vi har en mer professionaliserad försäljnings- och marknadsföringsprocess. Vi har också fått mer professionella företagare i Sverige och en ökad medvetenhet om att vi måste vara duktiga när vi ska sälja våra produkter.

Nog har Sverige utvecklats som turistland, men självklart går det alltid att göra mer och det går alltid att göra det bättre – men vi är på god väg.

Anf. 33 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Herr talman! Vi är på väg in i en lågkonjunktur med ökad arbetslöshet, och då kan man känna att besöksnäringen är en sådan bransch som behöver extra hjälp på traven. Vi vet att många kvinnor och invandrare arbetar i branschen. När stundande lågkonjunktur är på gång kommer även den tjänstebanschen att drabbas.

Mot bakgrund av att vi allaredan vet att antalet turister från uto-meuropeiska länder till Sverige har minskat kan jag ändå inte låta bli att konstatera att det är synd att ministern inte vill ta till sig våra förslag vad gäller ett strategiskt handlingsprogram för besöksnäringen. På det sättet skulle man stärka besöksnäringen. Det kan delvis ske med mer pengar. Vi har mer pengar än regeringen i vårt budgetalternativ. Vi har 90 miljoner mer än regeringen. För att höja statusen inom branschen och stärka branschen, se till att det blir forskning, att tydliga mål sätts upp, vill vi se en utveckling. Olika modeller ska arbetas fram för hur man kan jobba

med marknadsföring och prognoser – naturligtvis tillsammans med Visit Sweden. Det är för att branschen ska bli starkare.

Eftersom Maud Olofsson inte kan lämna något svar på vad regeringen har gjort för att till Sverige få fler internationella evenemang, har man förmodligen ingenting gjort. Man vill inte göra besöksnäringen till en basnäring. Utvecklingen av turistnäringen känns oroväckande.

Prot. 2008/09:40
2 december

Svar på
interpellationer

Anf. 34 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! När Carina Adolfsson Elgestam säger att det är oroväckande kan hon trösta sig med att under vår tid har intresset för turistnäringen ökat i Sverige.

Det är otroligt underligt att när vi går in i en lågkonjunktur få ett förslag från Socialdemokraterna att höja arbetsgivaravgifterna för ungdomar under 26 år. Alla ungdomar bör veta att om de är under 26 år och anställda inom turistbranschen kommer kostnaderna för deras anställningar att höjas. Jag tror inte att det är en bra politik att föra just i en lågkonjunktur.

Jag tror inte heller att det är bättre att höja skatter för företag eller inkomstagare. Det minskar också konsumtionsutrymmet för många som skulle behöva satsa på en vistelse – även om det bara är fråga om en helg.

Det är bra att Socialdemokraterna har idéer. Självklart är vi beredda att lyssna på alla goda förslag. Det är lätt för Socialdemokraterna att lägga fram en massa ekonomiska förslag eftersom de inte behöver följa de budgetramar som vi andra tvingas följa. Men det är ingen bra politik heller i en lågkonjunktur och i den finansiella kris som råder att inte vara noga med de budgetrestriktioner som finns. Det skapar osäkerhet för många företag och för den offentliga ekonomin.

Jag delar uppfattningen att turistnäringen är en viktig näring. Vi kommer att fortsätta med både generella åtgärder och riktade åtgärder till turistnäringen. Vi kommer att fortsätta att satsa på Visit Sweden därför att vi tycker att det är ett bra verktyg. Vi kommer att jobba regionalt och lokalt för att stärka turistnäringen, och vi kommer att använda de resurser som finns för att åstadkomma det. Vi tror att det finns stora möjligheter.

Vi kommer också att försöka koppla ihop mycket av det som finns på Eskil Erlandssons område med maten och det som finns på mitt område med näringslivsutveckling. Vi tror att det här är en viktig näring för Sverige. Här finns många jobb att få framöver, och det ska vi också gemensamt arbeta för.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2008/09:110 om en samlad politik för de hemlösa

Anf. 35 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Ann Arleklo har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att i samverkan med bostadsminister Mats Odell se till att hem-

löshetens problem lika mycket blir en bostadspolitisk fråga som en socialpolitisk fråga.

Jag vill inleda med att säga att jag håller med Ann Arleklo om att hemlösheten är en fråga som inte kan lösas av enbart socialtjänsten. Ett brett angreppssätt är nödvändigt för att kunna se till att så få personer som möjligt hamnar i en hemlöshetsituation och att när så händer det finns fungerande vägar tillbaka in på bostadsmarknaden och till samhället i övrigt.

Med just den utgångspunkten att hemlöshet är en fråga som kräver en samlad politik med fler inblandade aktörer, presenterade regeringen i februari 2007 en omfattande treårig strategi mot hemlöshet och utestängning på bostadsmarknaden. För att tillse den nödvändiga bredden framgår tydligt av regeringsbeslutet att Socialstyrelsen har den samordnande rollen för genomförande av strategin men att Kronofogdemyndigheten, Boverket och Kriminalvårdsstyrelsen ska ingå i styrgruppen. Sveriges Kommuner och Landsting ingår också i denna styrgrupp.

Detta var en kort inledning om hur regeringen organiserat arbetet för att möjliggöra den samordnande politik vi strävar mot. Jag vill också med anledning av Ann Arleklos fråga berätta om de aktiviteter som pågår inom ramen för bland annat hemlöshetsstrategin med syfte att säkra att så många personer som möjligt erhåller sin bostad på den reguljära bostadsmarknaden.

Regeringens strategi mot hemlöshet omfattar fyra mål, och två av målen vill jag nämna i detta sammanhang.

För det första: Inträdet på den ordinarie bostadsmarknaden ska underlättas för kvinnor respektive män som befinner sig i boendetrappor, träningslägenheter eller andra former av boenden som tillhandahålls av socialtjänsten eller andra aktörer.

För det andra: Antalet vräkningar ska minska och inga barn ska vräkas.

Vad gäller målet om att minska antalet vräkningar publicerade Socialstyrelsen och Kronofogdemyndigheten i maj en vägledning till stöd för kommunerna i det vräkningsförebyggande arbetet. Vägledningen visar konkret hur ett framgångsrikt arbete kan byggas upp och ger praktiska exempel från ett antal kommuner i landet. Vägledningen har skickats ut brett till alla kommuner, till länsstyrelser och en mängd olika aktörer. Myndigheterna har också påbörjat planeringen av en informations- och utbildningsinsats kring vägledningen. Dessutom har Kronofogdemyndigheten fått i uppdrag att utveckla statistiken över antalet vräkningar. Ett huvudskäl till statistikuppdraget är att det är viktigt att kunna följa hur många barnfamiljer som vräks då regeringen har uttryckt att inga barn ska vräkas.

Vad gäller det andra målet, det om att underlätta inträdet på den ordinarie bostadsmarknaden, finns det ett behov av att öka kunskapen om hur kommunerna arbetar för att lösa situationen för personer som saknar bostad. Därför har Socialstyrelsen och Boverket fått i uppdrag att regelbundet kartlägga omfattningen av den så kallade sekundära bostadsmarknaden, alltså kontrakt som socialtjänsten upplåter i andra hand åt personer som – av olika anledningar – inte kan erhålla ett eget kontrakt. Resultatet från den första kartläggningen som redovisades i september visar att sju av tio kommuner under 2007 upplät sammanlagt drygt

11 000 bostäder med andrahandskontrakt till hemlösa personer. Knappt var tionde hushåll fick under året ta över sitt kontrakt.

Kartläggningen visar på omfattningen av kommunernas arbete med att skapa boendelösningar, men det behövs också en kunskap om vilka sätt att arbeta med bostadsfrågorna som ger resultat för de personer som berörs. Socialstyrelsen och Boverket kommer vid årsskiftet att publicera en kunskapsöversikt om effekten av olika metoder för att slussa in personer på den ordinarie bostadsmarknaden. Syftet är att belysa hur så kallade boendetrappor fungerar och hur den metod som vinner allt större gehör, så kallade *housing first*, fungerar. *Housing first*-lösningar innebär att personen först får en permanent bostad. Där sätts de stödinsatser in som personen behöver för att klara sitt boende.

Dessutom pågår för båda dessa mål som jag nu berättat om projekt i kommuner, i samverkan med andra aktörer, som delfinansieras genom strategin.

Vad gäller arbetet inom ramen för hemlöshetsstrategin är vi nu i en fas av aktivt kunskapsinhämtande och stöder samtidigt konkreta verksamheter. Så bör det vara. Det går inte att vänta på att kunskapen ska vara färdig. Personer i hemlöshet eller risk därför behöver bästa möjliga stöd här och nu.

Utöver dessa satsningar för särskilt utsatta grupper vill jag nämna några av de övriga initiativ som regeringen vidtagit för att så många personer som möjligt ska bo så bra och säkert som möjligt. Regeringen har infört såväl ett stöd till kommuner som lämnar hyresgarantier som förvärvsgarantier vid köp av privatbostäder – båda reformerna med syfte att förbättra förutsättningarna för etablering och ökad valfrihet på bostadsmarknaden. Dessutom har regeringen lagt fram förslag på att genom utökade möjligheter till andrahandsuthyrning bättre utnyttja det befintliga bostadsbeståndet och därigenom öka utbudet av tillgängliga bostäder.

När jag nu har redovisat dessa pågående satsningar vill jag avsluta med att poängtera att den satsning på förbättrad statistik, utvärdering av metoder och annan uppföljning som görs inom ramen för hemlöshetsstrategin innebär att regeringen 2010 kommer att ha en mer välgrundad kunskap om hemlöshetens omfattning och mekanismerna på bostadsmarknaden för utsatta grupper. Dessutom kommer en ny kartläggning av hemlöshetens omfattning år 2010 att ge oss indikationer på hur arbetet med strategin fallit ut.

Tillsammans med en analys av resultaten av satsningarna för en väl fungerande bostadsmarknad kan det med den samlade kunskapen i hand säkert bli aktuellt att igen väcka frågan om hur samhällets olika aktörer tillsammans bör arbeta för att motverka hemlöshet och utestängning på bostadsmarknaden – det mål som regeringen strävar mot.

Anf. 36 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill erinra om att statsrådets svar enligt riksdagsordningen inte får överstiga sex minuter, vilket det gjorde i detta fall.

Anf. 37 ANN ARLEKLO (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret på interpellationen.

Bakgrunden är att i september hade vi i socialutskottet en öppen utfrågning på temat hemlöshet. Där deltog bland annat föreningen Stockholms hemlösa, Stadsmissionen, socialförvaltningar, Socialstyrelsen, forskare, Barnombudsmannen, Hyresgästföreningen, kronofogden, RSMH, SKL, Socialdepartementet och många, många andra. Med andra ord: Det var en församling med bred erfarenhet.

Många citat från den dagen snurrar fortfarande i mitt huvud: Man föds inte till hemlös. Ha inga drömmar! Då blir livets sköra tråd ännu skörare. Människan är ett flockdjur som dör när hon hamnar utanför flocken. Man blir värderad efter vad man har och hur mycket man har. Däri sitter människovärdet. Det är jättejobbigt för er vanliga människor att se oss uteliggare. Man blir en belastning för vanliga människor, för det är så jobbigt att se oss. Ta bort oss från gatorna så slipper ni se oss! Det är ju en förnedring för oss alla. Och slutligen: Den som inte har någonting blir en börda för den som har allt.

Herr talman! Socialstyrelsen uppskattar antalet hemlösa till ca 17 000 och poängterar att då är det mycket, mycket lågt räknat.

Det genomgående budskapet från i princip alla medverkande var: Bostad först, sedan stöd och behandling. Gör bostad för hemlösa även till en bostadspolitisk fråga och inte, som det är i dag, en socialpolitisk.

Det är glädjande att kunna läsa i planen för genomförande av regeringens strategi för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden att regeringen är tydlig i sina utgångspunkter. Jag citerar från planen:

Många gånger kan olika former av socialt stöd vara nödvändigt för att klara av sitt boende. Detta blir därmed ett ansvar för socialtjänsten. Men hemlösheten är också i allra högsta grad en bostadspolitisk fråga. När kraven för att få ett förstahandskontrakt ställs allt högre växer gruppen som inte passar på den vanliga bostadsmarknaden. Man blir klient hos socialtjänsten, trots att man kanske inte har några andra problem än att man är bostadslös.

Herr talman! Jag delar mycket av innehållet i planen men känner samtidigt en stor oro för att det bara ska bli vackra ord. Med det alltmer hårdnande klimatet på bostadsmarknaden och de allt hårdare kraven som hyresvärdarna ställer – Socialstyrelsen pekar på en utvecklingstendens att hyresvärdarna inte accepterar försörjningsstöd som inkomstkälla för att få ett förstahandskontrakt – är risken stor att i stället för en lägenhet kombinerat med stöd och behandling, det stöd som man kanske är i behov av, kommer allt fler bostadslösa att fastna i olika typer av boendetrappor. Lite vanvördigt kan sägas att man kasar upp och ned för boendetrappan, men man når aldrig målet ett eget boende.

Ett gott exempel från Kristinehamn lyftes fram på vår utfrågning. Där hade kommunen en enhet med boendesamordnare. Deras uppdrag från kommunen är att skaffa lägenheter och sedan ha ansvar för att man sköter sitt boende. Denna satsning har inneburit att kommunen i dag inte har några svårigheter att få lägenheter, vare sig hos de privata eller hos allmännyttan. Man litar på att kommunen sköter sina åtaganden.

Herr talman! Min fråga till folkhälsoministern kvarstår: Vilka konkreta åtgärder tänker folkhälsoministern vidta för att i samverkan med bostadsministern se till att hemlöshetens problem blir lika mycket en bostadspolitisk fråga som en socialpolitisk?

Anf. 38 CHRISTINA OSKARSSON (s):

Herr talman! Jag vill först och främst tacka Ann Arleklo som har skrivit den här interpellationen om hemlöshet så att vi får chans att belysa hur det ser ut i samhället för alla som inte har någonstans att bo.

Statsrådet Maria Larsson har i sitt svar redovisat den treåriga strategin mot hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden, som regeringen presenterade i februari 2007 och som innehåller fyra olika mål. Jag tycker att det är bra att regeringen har en strategi mot hemlöshet. Och som statsrådet säger i sitt svar är hemlösheten en fråga som inte enbart kan lösas av socialtjänsten.

Hemlösheten beskriver ju inte en person utan den situation som en person befinner sig i för en kortare eller längre tid. Ta till exempel annonsen från Stockholms stadsmission som beskriver Birgitta, 48 år. Hon har en önskelista. På önskelistan står det att hon skulle vilja ha en egen dörr. Hon önskar att hon inte ska få hiv. Hon önskar sig ett varmt bad. Hon önskar att hon ska våga ringa till sina barn.

Det är ett exempel på hur hemlösheten kan se ut. Men det kan också vara en ungdom som inte har någonstans att bo eller en barnfamilj som nyss har blivit vräkt och inte vet vart den ska ta vägen.

I dag har socialtjänsten det yttersta ansvaret för personer som saknar bostad och är hemlösa. Men socialtjänsten kan inte ensam lösa problemet med hemlösheten. Socialtjänsten har inte verktyg för att påverka bostadspolitikerna och därmed också lösa problemet med hemlösheten.

Arbetet med bostadsfrågor tar dessutom resurser från det som är socialtjänstens egentliga uppdrag, nämligen behandlingsinsatser och annat stöd till de personer som är i behov av detta.

Precis som Ann Arleklo citerade från Socialstyrelsens skrift kan många gånger olika former av socialt stöd vara nödvändigt för att en person ska klara av sitt boende och, som Ann Arleklo tar upp i interpellationen, en boendesamordnare. Men hemlösheten är också i allra högsta grad en bostadspolitisk fråga. Det handlar om bostadsbyggande och om bostadsmarknadens sätt att fungera.

Ann sade också att kravet för att få ett första hand ställs allt högre, och då växer de grupper som inte passar in på vanliga bostadsmarknaden. I stället hamnar dessa människor hos socialtjänsten trots att de inte har några andra problem än just bostadslöshet.

Att inte ha en bostad innebär en stor osäkerhet, oavsett vilka andra problem man har, och inverkar negativt på möjligheten till ett bra liv i övrigt. Det handlar till exempel om att kunna sköta ett arbete, studier och sin hälsa eller att kunna ta hand om sina barn.

Statsrådet nämner också i sitt svar att regeringen vidtagit åtgärder för att så många som möjligt ska bo så bra och säkert som möjligt och tar då upp stöd till kommuner som lämnar hyresgarantier som förvärvsgarantier vid köp av privatbostäder och att regeringen har utökat möjligheten till andrahandsuthyrning. Men det kan väl ändå inte vara ministerns och övriga regeringens mening att dessa förslag ska lösa alla problem som finns med hemlöshet? Det är ju bostäder som saknas.

På flera orter i landet har byggandet av hyresbostäder helt upphört och aktuell statistik visar att antalet påbörjade byggen av hyreslägenheter i stort sett har halverats sedan 2006. Jag vill fråga Maria Larsson vilka

*Svar på
interpellationer*

åtgärder regeringen kommer att vidta utöver den strategi som regeringen presenterat för att hemlösheten ska minska.

Anf. 39 FINN BENGTSSON (m):

Herr talman! Det var ett långt och bra svar från ministern och långa och bra frågor från oppositionen. Jag vill tacka Ann Arleklo för interpellationen om en samlad politik för hemlösa.

Hemlöshetsproblemen är ett pinsamt fenomen för ett välfärdssamhälle som det svenska. Människor förmenas rätten till en bostad, vilket borde vara uteslutet att acceptera för ett samhälle som vårt, inte minst med tanke på de stolta ambitioner om rättvisa och lika möjligheter som ofta hörs från den här talarstolen.

Jag välkomnar verkligen den breda palett av åtgärder som äldre- och folkhälsoministern föreslår i det klargörande svar som vi har fått här i dag. Den här regeringen har, till skillnad från den tidigare regeringen, tagit ett mycket aktivt grepp. Redan i början på mandatperioden hade man lagt upp en strategi på tre års sikt på det sätt som beskrivs i ett långt och utförligt svar från ministern. Det handlar om att aktivt agera för att lösa hemlöshetens problem.

Till skillnad från interpellanten upplyser ministern vidare i sitt svar om hur många och vilka av alla samhällets nödvändiga kompetenser som behöver samarbeta för att göra en sådan lösning möjlig och arbetet framgångsrikt.

Att förminska det här problemet till ett primärt bostadspolitiskt problem, som interpellanten och partikamraten gör här i talarstolen, är att förskjuta ett mycket svårt och allvarligt problem ifrån sin komplexitet och därmed sin lösning till ett försvar av en bostadspolitik där det finns en mycket intressant historik att titta tillbaka på.

Jag är tillräckligt gammal för att komma ihåg att den legendariske Tage Erlander förlorade regeringsmakten tack vare en misslyckad socialdemokratisk politik. Jag tvivlar fortfarande på att socialdemokratisk detaljstyrning av bostadssektorn kommer att leda till ett förbättrat läge på bostadspolitikens område.

Men det är inte det som är fokus för den här debatten, utan den handlar om de hemlösa. Låt mig ta upp ett annat gigantiskt och ännu mer tragiskt misslyckande från socialdemokratins tid vid makten under senare år. Jag tänker på den kanske mest utsatta hemlösa gruppen, nämligen de som har drabbats av psykisk sjukdom.

Denna kammare beslutade 1995 om den så kallade psykiatrireformen som hade ett mycket vällovt syfte med ett brett parlamentariskt stöd i den här församlingen. De skulle komma ut från sina sjukhus och vistas ute i samhället. De hade varit förvisade till inlåsning och en gammaldags psykiatrisk vård. Det var Socialdemokraterna som hade regeringsmakten då, och ni förvaltade den i ytterligare drygt ett decennium. Denna makt och detta ansvar behöll alltså Socialdemokraterna under väldigt lång tid. Riksdagen hade beslutat om en strategi som nu skulle förverkligas i praktiken. Hur gick det då?

En sällan skådad mängd människor med behov av fortsatt stöd och hjälp på grund av sina psykiska besvär förpassades utan uppföljning till misär i eget boende. Sjukvården och socialtjänsten ute i kommuner och regioner var oförmögna att ta sitt gemensamma ansvar. Fastighetsägare

kan naturligtvis inte ta ansvar för att psykiskt funktionshinder behövs av stöd och hjälp kvarstår. Detta är en uppgift för sjukvården och socialtjänsten tillsammans, och ytterst åvilade det den socialdemokratiska regeringen och riksdagsmajoriteten att hantera denna fråga, vilket man alltså totalt brast i. Riksrevisionen kom med en svidande kritik som en beskrivning av försummelsen på detta område.

Herr talman! Därför framstår det för mig närmast patetiskt att höra att detta primärt skulle handla om en bostadspolitisk fråga. Vi har ett mycket allvarligare problem att ta tag i. Genom sin breda palett av åtgärder låter alliansregeringen det ansvariga departementet, Socialdepartementet, ta ledningen i frågan för att de mest utsatta och drabbade, de som samtidigt är sjuka, inte ska komma i kläm i en sådan här diskussion som primärt inte bör vara bostadspolitisk utan socialpolitisk.

Anf. 40 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag tycker att det är fantastiskt roligt och glädjande att se det stora intresse som finns för hemlöshetsfrågor och hemlöshetsproblemen. Jag uppskattade mycket att riksdagen arrangerade en hearing på det här området.

Jag menar att i ett välfärdssamhälle som vårt ska inte hemlösheten ha den utbredning som den hade när vi tillträdde makten. Därför var en av de viktigaste sakerna för mig som ansvarigt statsråd att försöka få en strategi på plats för att angripa de här problemen och börja kartlägga hur situationen såg ut. Vi saknade statistik på området. Därför har vi påbörjat ett statistikinsamlade så att vi kan följa utvecklingen över tid. Det är en viktig del av kunskapsinhämtandet. Det är också viktigt att få fram metoder som vi vet är väl fungerande för att angripa problemen på den lokala nivån.

Hemlösheten har förändrats. Det kan vi tydligt se. I dag är 25 procent av de hemlösa är kvinnor. 30 procent av de hemlösa i dag har barn under 18 år. Det är en förändring mot tidigare som jag ser väldigt allvarligt på. Det är oroande.

Som våldsutsatt kvinna kan man till exempel hamna i en tillfällig situation där man inte kan återvända till sin bostad. Man kanske inte kan upprätthålla sitt arbete och därmed inte heller kan komma in på bostadsmarknaden igen på ett enkelt sätt. Det finns en rad situationer som kan leda till hemlöshet. Det handlar inte om personer, utan det handlar om tillfälliga situationer där samhället måste hitta bra metoder för att kunna bistå och hjälpa människor tillbaka in på en reguljär bostadsmarknad.

Den här strategin syftar till detta. Den är för mig ett väldigt viktigt redskap i arbetet med dem som har hamnat i en situation som innebär ett väldigt stort mått av utsatthet.

Finn Bengtsson var inne på att det är viktigt att vi ser att detta är en socialpolitisk fråga. Men det är också viktigt att se att socialtjänsten aldrig själv kan lösa den här frågan. Det är därför vi har initierat ett samarbete på myndighetsnivå med uppdrag som ska generera ett samarbete på lokal nivå. Att Socialstyrelsen och Boverket får i uppdrag att jobba tillsammans är en central del av detta. De har fått i uppdrag att kartlägga den sekundära bostadsmarknaden. Jag fick den första rapporten om detta nu i oktober. Det var oerhört glädjande att se att mycket börjar hända ute i kommunerna på det här området.

Det är alltså en enkät som har gått ut till alla kommuner och som handlar om den sekundära bostadsmarknaden. När det gäller de lägenheter som man kan samla in för tillfälligt boende var frågan bland annat om de är tänkta att kunna övergå till en egen bostad så småningom och om de är utspridda i områdena eller samlar man ihop dem. Vidare frågade man om kommunen har ett regelbundet samarbete med hyresvärdarna och fastighetsägarna. Det är saker som är viktiga att veta för att kunna sja om hur utfallet blir och om möjligheten finns till inträde på den reguljära bostadsmarknaden.

Sex av tio kommuner uppger att avsikten var att den hemlösa, den boende, skulle bo kvar i den aktuella lägenheten. Sju av tio kommuner uppgav att lägenheterna var utspridda, vilket naturligtvis underlättar att de tillfälligt hemlösa kan bo kvar. Sju av tio kommuner uppgav också, vilket jag tycker kanske är det allra mest glädjande resultatet, att man nu hade utvecklat ett regelbundet samarbete med hyresvärdar, såväl offentliga som privata.

Anf. 41 ANN ARLEKLO (s):

Herr talman! Det gläder mig att statsrådet och jag, till skillnad från Finn Bengtsson är överens om att detta i högsta grad är en bostadspolitisk fråga.

Jag vill nu fokusera på barnens situation. Ingen ifrågasätter att barn behöver ett hem. De behöver någonstans att vara och ha sin säng och sina saker, de behöver kunna ta hem sina kompisar och de behöver kunna känna trygghet. Olika dokument betonar barnens rätt till en bostad och bostadens betydelse för barnen och deras familjer. Även barnkonventionen ger stöd för barnens rätt till en bostad.

Därför är det inte alls konstigt att det finns en allmän uppfattning i vårt land att barnfamiljer inte vräks. Men i slutbetänkandet av Utredningen om vräkning och hemlöshet bland barnfamiljer från 2005 görs bedömningen att minst 1 000 barn vräktes under 2004 och att mellan 1 500 och 2 000 barns liv påverkades av en vräkning under 2001.

Barnombudsmannen pekar på att barnen ofta blir osynliggjorda i den här situationen. Hon pekar på tre typexempel då barnen drabbas extra hårt av hemlöshet.

Herr talman! För det första är det där barnet under 18 år faktiskt själv är hemlöst därför att situationen i familjen är så horribel och svår att man inte kan gå hem. Man väljer att bo hos kompisar eller övernattar på gator och torg.

För det andra finns det barn som lever med frånskilda föräldrar men har den förälder som man inte lever med på gator och torg som hemlös. Barn har rätt till sina föräldrar, så även om de inte dagligdags lever tillsammans med dem vill de ha kontakt och slippa oro sig ständigt för sin hemlösa förälder. Barnen inte bara oroar sig; de skäms också. De är rädda att möta sin hemlösa förälder på stan. De tycker det är skämmigt. Man är med andra ord rädd om sina föräldrar, man skäms över situationen och man får ett utanförskap.

För det tredje handlar det om barn som lever med en förälder som blir vräkt. Föräldern får ge sig ut på gatan med barnen i släptåg. Man kanske inte kan gå kvar på den skola man har haft nära. Man får bo tillfälligt. Det finns ingen trygghet.

Herr talman! Det är oerhört viktigt att man går in och hjälper de här familjerna tidigt. Tidiga insatser skulle spara mycket mänskligt lidande och samhällsliga kostnader.

I slutbetänkandet från Utredningen om vräkning och hemlöshet bland barnfamiljer påpekar man att barnperspektivet i det bostadssociala arbetet lämnar en hel del övrigt att önska. Det förekommer knappast någonsin att socialarbetare samtalar med barn i ärenden om ekonomiskt bistånd i samband med att familjer hotas av vräkning. Det är heller inte ovanligt, påpekar man i utredningen, att barnfamiljer omdefinieras till att bli ensamstående utan barn i samband med en vräkning. Ett barn som bor tillsammans med den vårdnadshavare som blir vräkt flyttas över till den andra föräldern, och därigenom är det inte en barnfamilj som blir vräkt. Detta sker utan att man prövar om förändringen i boendet är till barnets bästa enligt föräldrabalkens regler.

Herr talman! Jag vill därför ställa en fråga till ministern utifrån den allmänna uppfattningen att inga barnfamiljer vräks i vårt land. Hur ska ministern göra för att detta ska bli verklighet?

Anf. 42 CHRISTINA OSKARSSON (s):

Herr talman! Jag vill börja med den kartläggning som statsrådet hänvisade till och som finns i mål 2 i regeringens strategi. Jag tror att statsrådet glömde någon del av den, för vad jag vill minnas är det också så att kommunerna har pekat på att det är just bostadsbristen som gör att det är svårare att slussa ut människor till egna bostäder där.

För oss socialdemokrater har kravet på att alla ska ha tillgång till en god bostad till rimligt pris under lång tid gällt som en självklar utgångspunkt för den sociala bostadspolitiken. Ministern håller ju med om att hemlöshet inte enbart kan lösas av socialtjänsten utan att det är en bostadspolitisk fråga också.

Men när den borgerliga regeringen fick makten övergav ni snabbt den sociala inriktningen i bostadspolitiken, och från förra hösten är regeringens mål helt inriktat på att uppnå en fungerande marknad och saknar uttryck för ett socialt ansvarstagande. I årets budget vill ni även ta bort begreppet "bostadspolitik" från målformuleringen och ersätta det med "bostadsmarknad". Vi socialdemokrater säger nej till det här, för vi tycker att bostadsfrågorna och hemlösheten är en socialpolitisk fråga också som marknaden inte kan lösa.

Jag skulle önska att statsrådet Maria Larsson i julklapp till alla hemlösa personer i vårt land kunde ge ett löfte om att gå tillbaka till övriga i regeringen och tala om för dem att det behövs någon form av stimulans, till exempel ett investeringsstöd som vi har lagt fram förslag om i vår budget, för att byggnationer av hyresrätter ska komma i gång så att hemlöshetens fula tryne kan tryckas tillbaka.

Anf. 43 FINN BENGTTSSON (m):

Herr talman! Det är förunderligt hur olika man kan uppfatta saker och ting. Den hearing som vi hade i socialutskottet, som också jag var med och lyssnade på, herr talman, gav mig ett helt annat intryck än det som framkommer från den här interpellationen. Bland annat ställde Marina Pettersson, partikamrat till interpellanten, en fråga till den mycket framgångsrike bosamordnaren i Kristinehamn, som hänvisas till, som

verkligen har lyckats. Frågan gällde hur han såg på bostadsbolagens och hyresvärdarnas roll när det gällde hemlösheten. Då svarade Krister Nyström så här: ”Jag kan svara angående bostadsbolagen och värdarna, som vi kallar dem. Det ser ganska olika ut. Kristinehamns bostadsbolag har svängt i den här frågan. De ställer upp med det antal lägenheter jag efterfrågar just nu. Oftast är det en förtroendefråga. Det tog mig fyra fem år att få det här förtroendet.”

Herr talman! Enligt mig vittnar detta om att bosamordnaren har lyckats med det som är ett stort problem för hemlösa, nämligen att vräkningshot kommer över en i sammanhang när man, kanske till exempel på grund av obehandlad psykisk sjukdom, drar på sig omgivningens obehag och misstankar, och detta kommer naturligtvis fram till värdarna.

Herr talman! Jag är därför övertygad om att det som regeringen använt av ingång i detta, med Socialdepartementet som leder så många olika experter inom samhällets omsorger, där vi förstås också räknar in Boverket, är den väg man måste gå. Det här stöds bland annat av RSMH:s representant under samma utfrågning, som poängterar att man när det gäller vräkningsförebyggande åtgärder försöker att få till något som heter sviktboende i ett projekt med Socialstyrelsens pengar.

Alltså: Med en enögd syn på ett slags bostadspolitik som jag fortfarande menar inte är till socialdemokratins fördel, om vi ska ta den debatten, är det genom att gå in med socialpolitiken som man enklast kan attackera de värsta frågorna inom hemlösheten. Naturligtvis är det inte alla som lider av sådana problem, men de har det mindre besvärligt än de som är psykiskt sjuka.

Anf. 44 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag vill börja med att anknyta till det som sist togs upp här. Kristinehamn är ett lyckat exempel där man har klarat hemlöshetsproblematiken på ett alldeles utmärkt sätt, och jag är övertygad om att det är ett mycket väl valt exempel. Det handlar om att socialtjänsten har rätt samarbetspartner för att bygga förtroende och tillit med de parter som tillsammans kan skapa möjligheten att komma in på en reguljär bostadsmarknad igen. Då krävs det samarbete som vi har initierat på myndighetsnivå och som vi nu ger metodverktyg för att använda sig av ute på den lokala nivån.

Jag vill återigen framhålla att det måste finnas en engagerad socialtjänst som hittar och bygger förtroendefulla former med fastighetsägare. Jag vill säga att det gäller både offentliga och privata, därför att jag också har sett exempel på privata som fungerar väldigt väl och som vill ta ett socialt ansvar. Det är det avgörande för att arbetet ska bli framgångsrikt. Jag tror att det är det metodverktyget och de goda exemplen som behövs i de kommuner där man ännu inte har lyckats komma till rätta med problematiken.

Det är intressant att interpellanten tar upp barnperspektivet. Det har varit väldigt tydligt när vi har skrivit strategin. Det är därför vi har en särskild punkt om barnen.

Det är helt orimligt att barn ställs på gatan. Det är därför vi också har bett om statistik. Den tidigare regeringen, som ni representerar, begärde aldrig fram den statistiken. Vi har fått den på bordet.

Tyvärr skiljer den inte på barn vars båda föräldrar vråks samtidigt och barn vars ena förälder vråks men där barnet kanske inte bor tillsammans med den vråkta föräldern. Den bilden är alltså ännu inte klarlagd. Det beklagar jag, för det hade varit belysande att få en bild av bägge delarna.

Barnperspektivet är genomgående när vi tänker på strategierna, både hemlöshetsstrategin och, skulle jag vilja säga, även strategin gällande barn som bevittnar våld, barn som lever i en riskfylld missbrukarmiljö hemma eller lever i missbruks- eller riskbrukarmiljöer – och de är många. Folkhälsoinstitutet har nyligen räknat fram åt oss att det rör sig om 385 000 barn. Vi vet att här finns en förhöjd risk; det gäller naturligtvis även risken för att vråkas.

Barnperspektivet är genomgående i alla dokument som vi tar fram. Vi stärkte till exempel lagstiftningen när det gäller barn som bevittnar våld så att de ska betraktas som brottsoffer och vara föremål för socialtjänstens övervägande om speciella insatser behövs. Vi har lagt stora pengar på att se till att barn som lever i en missbrukarmiljö kan få tillgång till stödverksamhet för att de ska inse att de inte bär skuld till det som sker och att det finns andra barn som befinner sig i samma situation. Vi vet att det kan öka deras möjlighet att inte hamna i samma situation.

Barnperspektivet är synnerligen viktigt för mig. Det är viktigt att barn får komma till tals, får delge sin mening, får betraktas som brottsoffer när de i realiteten är det. Det är centrala grundbegrepp där jag också gått in med förbättrad lagstiftning.

Detta gäller även hemlöshetsstrategin. Vi har nu fått fram de första siffrorna tack vare att regeringen sett till att få fakta på bordet. Problemet är att så lite gjorts tidigare. Den tidigare regeringen, som ni representerar, brydde sig inte om att göra det. I så fall skulle vi ha kommit mycket längre i det vråkningsförebyggande arbetet. Jag beklagar att så inte är fallet.

Anf. 45 ANN ARLEKLO (s):

Herr talman! Jag vill återigen tacka för denna mycket viktiga debatt.

Hemlöshetsproblematiken är oerhört komplex. Schablonbilden av en hemlös som den alkoholiserade mannen på en parkbänk stämmer inte alltid. Det är *en* bild av hemlöshetens ansikte. Det finns också människor med psykiska problem som behöver hjälp. Det kan gälla ekonomiska problem eller handla om dålig hälsa. Arbetslösheten kan vara en faktor. Även personer med utomordiskt ursprung är en grupp.

Det finns också en grupp hemlösa som inte har några andra problem än just att de saknar en bostad. Unga kvinnor och män är en grupp som framöver riskerar att få det svårt att komma in på bostadsmarknaden.

Herr talman! Från Stockholms socialtjänst har det kommit signaler om en helt ny riskgrupp, nämligen våra äldre. Minnet kanske börjar svikta, och man glömmer att betala sin hyra. Det finns faktiskt gamla människor som inte har någon kontakt med myndigheter för att få hjälp. De kanske inte ens har hemtjänst, som skulle kunna utgöra någon form av skyddsnet.

Orsakerna bakom hemlösheten är många, och därför krävs många olika lösningar. Arbetslöshet, brist på utbildning, segregation och fattigdom är faktorer som har stor betydelse. Hemlösheten rör således många politikområden. Samarbete mellan myndigheter, kommuner och lands-

ting, bostadsföretag och organisationer är en förutsättning för att hemlösheten ska kunna motverkas.

Anf. 46 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Hem är ett positivt laddat ord för oss alla, ett ställe där man kan slappna av, där man kan vara sig själv, där man har en känsla av trygghet. Den som inte har ett hem söker naturligtvis den trygghetskänslan. Eftersom vi vet att det är en grundläggande trygghetsfaktor i tillvaron är det centralt att vi kan komma till rätta med hemlöshetsproblematiken. Den som inte har ett hem kan aldrig bli riktigt trygg. Därför är det en prioriterad fråga för regeringen. Det är anledningen till att vi började arbeta med den, och så fort vi hade utarbetat en strategi lade vi fram den för riksdagen.

Det är en prioriterad fråga att öka kunskapen och få fram den statistik som tidigare har saknats. För att vi ska kunna förebygga hemlöshet är det även viktigt att se till att de parter som här måste samarbeta kommer till tals med varandra. Det har de gjort på ett alldeles fantastiskt sätt på myndighetsnivå, och nu börjar det också hända saker ute i kommunerna.

Jag är väldigt glad att vi kommit så här långt, och jag har fått positiv rapportering från våra myndigheter om allt som är på gång. Det är också glädjande att se de positiva exemplen i kommuner som tar tag i problematiken, som sätter en agenda, som har en tydlig strategi, som arbetar målmedvetet med metodverktyg och får till stånd en förändring. Det går att förebygga. Det går att ha ett bra samarbete med missbrukar- och beroendevården och kriminalvården så att personer som är färdigbehandlade har en bostad att återvända till och kan börja bygga ett liv.

Som sagt, barnperspektivet i hemlöshetsproblematiken får vi aldrig glömma bort. Barn ska inte vräkas i vårt land, och allt ska göras för att se till att människor har en bostad. Ett hem är en grundläggande mänsklig rättighet.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.05 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

6 § Svar på interpellation 2008/09:138 om kycklingavel

Anf. 47 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Helena Leander har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att säkerställa att djurraser från avel med sådan inrikt-

ning att den kan medföra lidande för djuren inte används i Sverige och om jag avser att vidta några åtgärder för att underlätta import av kycklingraser med mindre hälsoproblem.

För mig är djurskydd en högt prioriterad fråga och jag menar att Sverige är ett av de länder som kommit längst när det gäller att ta hänsyn till djurens välbefinnande och deras behov. När det gäller slaktkyckling finns det till exempel ett särskilt kontrollprogram för djuromsorg och hälsa.

Kraven på billiga livsmedel har under lång tid satt press på lantbruket att producera mer effektivt. Även lantbruksdjuren har ingått i denna strävan att öka produktionstakten, och genom aveln har djuren förändrats så att de till exempel mjölkar mer eller växer snabbare än tidigare. Tyvärr har effektivitetskraven i vissa fall också medfört oönskade konsekvenser som så kallade produktionssjukdomar, exempelvis benfel hos slaktkycklingar.

Det är min bestämda mening att vi måste arbeta för en sund och ut hållig djurhållning i det moderna lantbruket. Det är också detta som tydliggörs i djurskyddsförordningens bestämmelse om att avel med sådan inriktning att den kan medföra lidande för djuren är förbjuden. Jag anser att aveln med djur i högre grad bör inriktas på att skapa förutsättningar för god hälsa för djuren – såväl nationellt som internationellt. När det gäller slaktkyckling är det avelsföretagens ansvar att göra detta. I Sverige bedrivs ingen avel på slaktkyckling, utan far- och morföräldrar importeras från utländska avelsföretag. De importerade djuren korsas till föräldradjur som sedan producerar den kyckling som vi till slut köper i butik.

Det är få svenska producenter som är intresserade av att föda upp kycklingar av mer långsamväxande raser, vilket innebär att det i dag endast förs in far- och morföräldrar av snabbväxande kycklingraser i landet. Det finns således inga kycklingar av långsamväxande raser att tillgå i Sverige. Att som producent själv importera dagsgamla kycklingar för uppfödning anses inte lönsamt eftersom detta är förenat med kostnader för karantän och provtagning. Bakgrunden till dessa krav är bland annat att Sverige under nästan 50 år framgångsrikt lyckats bekämpa salmonella genom noggranna kontroller och bekämpning i alla led. En studie som publicerats av den europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten, Efsa, visar att nästan en fjärdedel av alla kycklingflockar inom EU är smittade med salmonella. Däremot hittade man ingen salmonella i de svenska flockar som undersöktes. Eftersom kycklingar kan vara smittade med salmonella redan när de kläcks, finns det enligt Jordbruksverket inte något säkert sätt att föra in kycklingar utan karantän och provtagning.

Jag vågar nog säga att Sverige sannolikt har världens strängaste regler när det gäller hållandet av slaktkycklingar. Sverige har haft nuvarande regelverk sedan början av 1990-talet, och några år senare följde Danmark efter. På grund av dessa regler har vi glädjande nog kunnat bidra till det nya EG-direktiv om skydd av slaktkycklingar som EU beslutade 2007. Genom påverkan av bland annat Sverige skrevs det in i direktivet att kommissionen senast den 31 december 2010 ska lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om hur genetiska faktorer påverkar sådana identifierade brister som medför ett sämre skydd för kycklingar. Denna rapport kan vid behov åtföljas av lämpliga lagförslag. Detta är ett sätt att

påverka avelsföretagen att ta mer hänsyn till djurskyddet, och jag ser fram emot rapporten och kommissionens förslag.

Anf. 48 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Jag får tacka jordbruksministern så mycket för svaret. Tyvärr verkar det inte som att det blir så jättemycket åtgärder, dels för att EU-kommissionen någon gång om två år kommer att komma med en rapport som kanske leder fram till något lagförslag, dels, hävdar jordbruksministern, för att vi har världens strängaste djurskyddsregler i Sverige när det gäller slaktkycklingar.

Jag har inte full koll på slaktkycklingsreglerna i hela världen, ska jag erkänna, men är det så att vi har de strängaste reglerna i världen blir man lite mörkrädd. Fast å andra sidan har vi egentligen ganska bra regler. Det är förbjudet med avel med en sådan inriktning att den kan medföra lidande för djuren. Problemet är att om man inte utför själva aveln i Sverige utan bara importerar de kycklingraser som är så framavlade att det medför lidande för djuren kommer man runt det hela.

Det blir väldigt problematiskt. Man kan inte säga att det inte förekommer lidande bland svenska slaktkycklingar när var femte till var tionde svensk slaktkyckling lider av benfel. En brittisk rapport visar att kycklingar som får välja mellan foder med tillsats av smärtstillande medel och vanligt foder väljer det med smärtstillande medel. Eftersom vi har i princip samma raser i Sverige finns det här lidandet också bland de svenska kycklingarna.

När kycklingarna är så framavlade, så fokuserade på att växa så snabbt som möjligt, är det inte så konstigt att kroppen inte hänger med. Benfel är bara ett exempel på det. Inte heller lungorna hänger med, vilket kan leda till problem med andningen, vilket i sin tur kan leda till högt blodtryck, ödem och sammanbrott för inre organ. Det är mycket lidande vi kan hitta i svenska slaktkycklingstallar, även om vi bara tittar på just dem som är förknippade med avel och lämnar de andra helt åt sidan. Att i det läget säga att vi inte behöver göra någonting tycker jag nog är lite lamt.

Anf. 49 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag tycker att det är ett felaktigt påstående att det inte görs något på det här området. Generellt, när vi pratar om djurskydd, avel och liknande saker, är alla producenter intresserade av att ha friska djur i sina besättningar. Det är friska djur som producerar det som producenten vill ha. Producenten vill ha friska kor som producerar bra med frisk mjölk. Slaktkycklinguppfödaren vill självklart ha friska kycklingar som producerar det som slaktkycklingproducenten ska sälja på en öppen marknad.

Har det då inte hänt någonting på det här området? Jo, jag tycker faktiskt att mycket har hänt på avelsområdet för att få fram bättre djurmaterial. Om vi talar kycklingar kan vi konstatera att man bland annat har börjat genomlysna och röntga lederna på avelsdjuren rutinmässigt för att minska förekomsten av i olika sammanhang redovisade benproblem och rörelsestörningar. Varför har man gjort detta? Jo, därför att man självklart vill ha fram föräldradjur som producerar friska djur som sedan

ska användas i produktionen. Interpellantens påstående om att man mer eller mindre medvetet avstår från att ta fram friska djur för användning i olika typer av lantbruksverksamhet tycker jag är direkt felaktigt.

Prot. 2008/09:40
2 december

Svar på
interpellationer

Anf. 50 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Jag tror förstås inte att producenter har något intresse av att ha sjuka djur. Tvärtom tror jag att de flesta vill sina djur väl, om de kan välja. Men man lever fortfarande under en ekonomisk verklighet. Om man ser att det är lönsammare att använda raser som är framavlade för att växa så snabbt som möjligt kanske man accepterar att kycklingarna har lite benfel, lite lungproblem, lite rörelseproblem och lite vad det nu kan vara – kanske inte av illvilja, utan helt enkelt för att man ser att det är så det funkar i branschen. Det är svårt för dem som vill ha en annan linje och ett sjystare alternativ.

Det finns några uppfödare, ytterst få, i princip bara en, som har försökt koncentrera sig på mer ekologisk uppfödning där man låter djuren växa i lite långsammare tempo.

Problemet för dem är att det inte finns några raser att tillgå som är anpassade för ett lite lugnare tempo, utan det är de stora industriraser som är framställda för att producera så snabbt som möjligt, med de hälsoproblem som följer, som finns att tillgå.

Nu har jag full respekt för salmonellareglerna, så jag säger inte att jag har några färdiga förslag. Men jag undrar ändå: Har man uttömt alla möjligheter? Skulle man om Jordbruksverket satte sig med producenterna kunna se om det finns någon möjlighet att få in sjystare kycklingraser i Sverige som inte har samma hälsoproblem som de stora industriraser?

De stora raserna ser vi ju har stora hälsoproblem – hur är de egentligen förenliga med det som man skriver så fint om i djurskyddsförordningen, om att vi inte ska ha avel som kan orsaka lidande för djuret? Ska det faktum att själva aveln inte sker i Sverige innebära att det är fullt okej att använda djur som har dessa defekter, med det lidande som det innebär?

Anf. 51 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Jag vill ta upp två saker apropå ställd fråga.

Först och främst: Företagen i Sverige, det vill säga producenterna i Sverige, för en ständig dialog med de avelsföretag som finns i olika delar av världen. Detta beror på att man vill ha fram friska, sunda och starka djur. Varför vill man nu detta? Jo, därför att friska, starka och sunda djur producerar bättre än osunda och sjuka individer. Samtidigt vill jag återigen understryka att vi i vårt land har lagt stor vikt vid att upprätthålla den stränga salmonellakontroll som vi har. Jag vill inte orsaka något folkhälsoproblem i Sverige genom att vi får in salmonella i landet.

Gör vi då ingenting från samhällets sida? Jag kan meddela att i senaste budgetpropositionen, tillsammans med den forskningsproposition som presenterades för riksdagen för några veckor sedan, anvisar regeringen i de förslag som lades fram att hela 36 miljoner i Sverige ska läggas på forskning för att få fram bättre djurskydd och bättre djurskyddsbestämmelser, så att vi får de friska djur i våra djurbesättningar som vi vill ha.

Anf. 52 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Jag vill inte heller ha salmonella, utan jag menar att man skulle kunna se om detta går att lösa med bibehållet salmonellaskydd. Har man uttömt alla möjligheter där är det inte mer man kan göra. Då handlar det kanske snarare om att ställa krav på de raser som vi får använda i Sverige.

Det är så klart bra att det finns en dialog mellan producenter och avelsföretag om att försöka få fram bättre och friskare djur, men när den nu inte riktigt har lyckats tycker jag att det kan vara rimligt, om vi nu har bestämmelser om att vi inte ska ha avel som kan medföra lidande för djuren, att vi också från samhällets sida följer upp detta med olika former av krav.

Jag tror inte riktigt att det är så enkelt som att ett bra djurskydd och en hög produktion alltid är förenliga med varandra. I så fall skulle vi ju inte ha de djurskyddsproblem vi i dag ser bland slaktkycklingar. Någonstans har det uppenbarligen varit mer lönsamt att ha djur som producerar mycket men som kanske i gengäld har lite defekter här och var, som kanske gör att de har ont i skelett eller leder och kanske väljer smärtstillande medel om de får chansen, men fortfarande producerar lika mycket. Har vi kommit till en sådan situation tycker jag att vi ändå ska vara lite ödmjuka och se att det inte har funkant att bara hoppas på en bra dialog och på att man frivilligt ska ta fram sjysta, friska raser för att de ska producera mer. Vi måste från samhällets sida säga att vi inte accepterar avel som innebär lidande för djuren.

Anf. 53 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Först vill jag tacka för den här debatten. Jag tycker att det är en angelägen fråga som diskuteras. Jag är övertygad om att vi alla vill att djur ska ha det bra. Vi vill inte att djurbesättningar eller våra sällskapsdjur ska bära på genetiska defekter som innebär att de bär på lidande.

Vad är då att göra åt detta? Det finns ett antal saker att göra. En sak är att vi konsumenter har en makt. Vi har vår konsumentmakt. Vi kan välja eller välja bort. Men de flesta konsumenter tittar också – förutom på en del andra saker – på vad som kostar mer eller mindre än något annat. Detta gör ju att den här produktionen, liksom mycket annan produktion, är utsatt för en internationell priskonkurrens. Så vill vi ju faktiskt ha det i ett öppet samhälle, men trots detta ställer vi alltså höga krav på bland annat djuromsorg i vårt land. Det innebär att vi inte tar in vad som helst, för vi vill att djuren ska ha det bra. Det innebär till exempel att det är vissa problem att ta in kycklingar som kan bära på salmonellasmitta. Därför måste de vara i karantän, och detta leder i sin tur till att inflödet av kycklingar av andra raser och linjer än de som används frekvent är litet.

Vad kan vi då göra utöver detta? Ett sätt är att ha en forskning i landet. För detta har alltså regeringen för det kommande året anslagit vad jag tycker är rejält med pengar, så att vi får fram de friska och hållbara djur som vi vill ha i våra besättningar.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 54 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Marie Nordén har frågat mig på vilket sätt jag avser att stödja den småskaliga livsmedelsförädlingen på landsbygden, om jag avser att verka för att åter ge Eldrimner ställning som nationellt resurscentrum för hantverksmässig livsmedelsförsörjning och om jag avser att verka för att stödja Eldrimners verksamhet ekonomiskt.

Den småskaliga livsmedelsförädlingen utgör en viktig del i Sveriges livsmedelsproduktion och bidrar med kvalitetsprodukter med unika egenskaper som inte alltid återfinns hos produkter från den storskaliga produktionen. Den småskaliga livsmedelsproduktionen är också en viktig del av landsbygdens näringsliv – i Sverige har vi mer än 3 000 småskaliga livsmedelsförädlare och antalet är växande. Regeringen anser det viktigt att stödja den småskaliga livsmedelsförädlingen och har bland annat därför utformat en livsmedelsstrategi i vilken den småskaliga produktionen spelar en stor roll. Satsningen är också ekonomiskt omfattande. För år 2009 finns 26 miljoner kronor att söka för bland annat utvecklings- och innovationsåtgärder inom livsmedelsområdet, inom ramen för den nämnda strategin. Därtill återfinns medel inom landsbygdsprogrammet, ett program som totalt omfattar 5 miljarder kronor per år.

Vidare frågar Marie Nordén mig om Eldrimners roll som nationellt resurscentrum för hantverksmässig småskalig livsmedelsförädling och om jag avser att stödja verksamheten ekonomiskt.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har sedan flera år tillbaka bedrivit en regional utvecklingsverksamhet genom Eldrimner, inriktad på att stärka den småskaliga hantverksmässiga livsmedelsförädlingen i regionen och att utgöra ett kunskaps- och resurscentrum för i första hand nystartade och blivande små företag. Genom kurser, seminarier, studieresor, nätverk med mera har centrumet stöttat jämtländska företag inom småskalig livsmedelsförädling. År 2005 utsåg regeringen Eldrimner till ett nationellt resurscentrum för småskalig hantverksmässig livsmedelsförädling. Enligt regeringsbeslut var Eldrimners uppdrag främst att sprida kunskap och ge råd inom området småskalig hantverksmässig livsmedelsförädling samt att förmedla denna kunskap till andra centrum i landet och att stötta dessa. Verksamheten finansierades till och med år 2007 via medel från Statens jordbruksverk. Under 2008 har organisationen för sin uppgift att ge råd och vara nätverksbyggande uppburit medel från satsningen på livsmedelsstrategin, medan pengar för utbildningsverksamheten har erhållits efter ansökan från landsbygdsprogrammet.

Jag menar att Eldrimner har en fortsatt viktig funktion att fylla för att utveckla den småskaliga livsmedelsförädlingen och därmed landsbygdens näringsliv. Eldrimners verksamhet är också viktig för att uppfylla min och regeringens vision om att Sverige ska bli Europas nya matland.

Vid utvärderingen av ett oberoende konsultföretag förra året fick Eldrimner också ett mycket gott betyg för bland annat sitt utbildnings- och utvecklingsarbete. Under mina resor i landet har flera ledande aktörer på matkonstens område påpekat för mig vilken viktig faktor Eldrimners entusiasm och kunnande har utgjort för dem och deras egen utveckling.

*Svar på
interpellationer*

Eldrimner kommer även i fortsättningen att vara ett nationellt resurscentrum för hantverksmässig småskalig livsmedelsförädling. Organisationen har möjlighet att ansöka om och erhålla de ekonomiska ramar som har gällt hittills. Genom en ändring av landsbygdsprogrammet sker en prioritering av kompetens- och utvecklingsinsatser på mat med mervärden, inte minst den småskaliga livsmedelsförädlingen. Dessutom tillförs hittills outnyttjade medel till landsbygdsprogrammets åtgärd för kompetensutveckling. Dessa avsätts för att stärka nationella kompetensutvecklingsinsatser som främjar mat med mervärden, till exempel småskalig livsmedelsförädling, i första hand på nationell nivå.

Anf. 55 MARIE NORDÉN (s):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för ministerns svar. Den småskaliga livsmedelsproduktionen bidrar på många sätt till en hållbar utveckling av landsbygden. I många fall har det också lett till nya företag och nya sysselsättningsmöjligheter på orter och i regioner. Inte minst kan man se det i Jämtlands län, där arbetet genom länsstyrelsen och Eldrimner har betytt väldigt mycket för den småskaliga livsmedelstillverkningen. I och med Eldrimners arbete har vi också fått ett större mervärde i att producera maten i Jämtland.

Precis som ministern säger fick Eldrimner ett nationellt uppdrag 2005 av den tidigare socialdemokratiska regeringen. Men det ministern utelämnar i sitt svar är att uppdraget då gällde till och med 2008 och att det i uppdraget ingick att göra en utvärdering under 2008 som sedan skulle ligga till grund för regeringens beslut om framtida stöd till verksamheten. Men innan utvärderingen var klar framtogs Eldrimner det nationella uppdraget av regeringen från årsskiftet 2007/08.

Efter gjord utvärdering och efter uppmaning av Jordbruksdepartementet lämnade Eldrimner in en ansökan om ekonomiskt stöd för 2008–2010 till Statens jordbruksverk. Sedan gick nästan hela 2008 innan besked kom den 11 november i år. Under den tid som har gått är det Länsstyrelsen i Jämtlands län som har finansierat verksamheten och fått lita på ett muntligt besked från Jordbruksverket om att pengar ska komma under 2008. Men man fick i princip vänta ett helt år. Planeringen för 2009 görs nu helt utan vetskap om vad som händer med finansieringen under nästa år.

Med tanke på ministerns engagemang i de här frågorna, på att han ser att det finns en stor potential inom den här näringen och att han vittnar om det värde som Eldrimners arbete har även utanför landet är det förvånande hur regeringen har agerat gentemot Eldrimner.

Sweco har gjort en helt oberoende utvärdering. Jag citerar ur den: ”Sett till de tillgängliga resurserna blir ändå slutbetyget för Eldrimner väl godkänt. Detta inte minst sett till verksamhetens betydelse för sysselsättning och utveckling i bygder där sysselsättningsmöjligheterna generellt är svaga. I jämförelse med andra regional- och sysselsättningspolitiska insatser är sannolikt stödet till Eldrimner mycket effektivt.”

Trots detta lever Eldrimner i en situation där man fortfarande inte vet hur finansieringen för de kommande åren ser ut. Det är inte acceptabelt, menar jag – inte om ministern menar allvar då han säger att Eldrimner även i framtiden ska ha ett nationellt uppdrag och att man ska ges tillbaka statusen som nationellt resurscenter för hantverksmässig småskalig livs-

medelsförädling. Eldrimner upplever inte att de har den statusen i dag. Men då måste man också se till att Eldrimner får en längre finansiering. Det är inte acceptabelt att någon som nationellt centrum ska behöva söka pengar varje år och lägga krafter på det i stället för på verksamheten.

Jag är naturligtvis glad för det positiva beskedet från ministern att Eldrimner får tillbaka sin status som nationellt resurscentrum, men jag är besviken över beskedet att de ska få ansöka om medlen och att det ska fungera som det hittills har gjort. Vad som har gällt hittills med den nuvarande regeringen är en stor osäkerhet som jag har svårt att tro att ministern tycker är acceptabel.

Jag vill ha ett besked. Kommer Eldrimner i framtiden att få besked om en längre finansiering än på ettårsbasis?

Anf. 56 CHRISTIN HAGBERG (s):

Fru talman! Jag tackar för att Marie Nordén har ställt den här interpellationen, som är mycket angelägen i ett perspektiv där vi vet att just arbetstillfällena och sysselsättning inte minst i glesbygd är av mycket stor vikt.

När jag besökte Eldrimner tidigare i höst blev jag mycket förvånad när jag fick höra hur regeringen har hanterat det här, inte minst med tanke på att vi har en centerpartistisk jordbruksminister. Åtminstone jag har i alla år haft uppfattningen att Centerpartiet har värnat om ett regionalt perspektiv, decentralisering, glesbygd och att hela Sverige ska leva.

Under ett antal år har man byggt upp en organisation. Jag vet att de som har de mindre företagen ute i glesbygden har uppskattat detta oerhört mycket. Där har de kunnat få utbildning och rådgivning, man har kunnat stötta varandra och så vidare.

Nu säger Eldrimner: Vi har fortfarande inte fått besked om ifall vi får några pengar under 2008. Den 11 november fick de beskedet att de skulle få pengar för 2008 – alltså när en och en halv månad är kvar av det år som man har försökt hålla i gång verksamheten.

Marie Nordéns fråga är berättigad. Hur blir det 2009? Vi skriver i dag den 2 december. Vi vet att det snart är jul. Mellan jul och nyår lär det inte hända så mycket. Om det inte händer någonting på 10 ½ månad lär det inte hända något på en halv.

Jag blir mycket förvånad när jordbruksministern i svaret skriver att Eldrimners verksamhet också är viktig för att uppfylla hans och regeringens vision om att Sverige ska bli Europas nya matland. Varför drog man då undan förutsättningarna för att bedriva ett fortsatt utvecklingsarbete för Eldrimner, framför allt när det fanns ett beslut om att det skulle göras en utvärdering av verksamheten i slutet av 2008? Då har man samtidigt den här ambitionen. Det går inte ihop.

Det är fullständigt omöjligt att bedriva en verksamhet med de här förutsättningarna. Nu måste Eldrimner börja fundera på hur de ska lösa verksamheten under 2009. Ska det dröja till november 2009 innan man får veta om man har några pengar till det också? Hur länge ställer Jämtlands länsstyrelse upp med pengar för att finansiera det här? Det vet vi inte.

Och om nu jordbruksministern är så intresserad – varför har han då inte varit där? Detta är ändå en ganska omfattande verksamhet. Av svaret uppfattar i alla fall jag att ministern inte har besökt Eldrimner.

Jag vet att representanter för Eldrimner har varit på departementet i Stockholm ett flertal gånger och diskuterat problemen, så man måste ha varit mycket medveten på departementet om att de ännu inte har fått några pengar.

Jag hoppas att det här ska lösa sig. Jag vet att verksamheten är oerhört viktig för de småföretag och livsmedelstillverkare som finns, inte minst i glesbygden. Jag hoppas att jordbruksministern här kan ge ett positivt besked till dem som är verksamma inom detta område.

Anf. 57 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Låt oss konstatera att Eldrimner de facto har rollen som ett nationellt resurscentrum för småskalig hantverksmässig livsmedelsproduktion. Under några år fanns det speciella pengar avsatta för detta därför att detta var ett projekt. Men, fru talman, projekt är per definition projekt. Det innebär att de ska utvärderas när projektiden är slut.

Utvärderingen är nu gjord och redovisas delvis i mitt interpellations-svar. Utfallet av utvärderingen var för Eldrimners del positivt, för att inte säga mycket positivt. Det innebär i sin tur att Eldrimner har erhållit pengar. Med tanke på den bakgrund och den utvärdering som finns skulle jag kunna tänka mig att man även kommer att erhålla pengar, dels från landsbygdsprogrammet, dels från de pengar som finns i anslutning till den livsmedelsstrategi som regeringen har tagit fram – detta beroende på att verksamheten är och även fortsättningsvis ska vara av nationell karaktär.

Går det att göra på något annat sätt? Nej, enligt min bedömning går det inte att göra på något annat sätt. Ansökningarna måste vägas mot varandra. Det går inte att peka på något och säga att ni ska ha extra-pengar från regeringen genom ett särskilt beslut. Så fungerar inte vårt samhälle. Att efterlysa en mer stabil finansiering än de pengar som finns i landsbygdsprogrammet och i livsmedelsstrategin går inte, enligt min uppfattning, eftersom alla verksamheter är föremål för en årlig budgetbehandling av kammaren.

Vartenda universitet och varenda högskola är föremål för en årlig budgetbehandling och har att ansöka om sina pengar. Men det gäller inte dessa verksamheter därför att här ligger EU bakom. EU har slagit fast att vi har ett sjuårigt landsbygdsprogram. Det finns alltså pengar till den här typen av verksamhet, vilket jag är mycket glad över.

Har man fråntagits något uppdrag? Nej, man har inte fråntagits något uppdrag.

Är det så att jag inte har besökt Eldrimner och tagit del av den dialog som man har velat föra från Eldrimners sida? Nej, det är inte så heller. Jag har, fru talman, besökt Eldrimner och tagit del av verksamheten. Jag har också sett till att mina medarbetare på departementet vid ett flertal tillfällen har tagit emot Eldrimners företrädare och medarbetare och ska göra det även i fortsättningen.

Det är alltså, fru talman, upp till sökanden att söka pengar ur de tillgängliga pottor som finns. Från de pottorna kan man numera, beroende på ett aktivt agerande från regeringens sida, få fleråriga stöd, vilket inte är möjligt på något annat sätt.

Anf. 58 MARIE NORDÉN (s):

Fru talman! Ministern blir väldigt engagerad. Vi tvivlar inte på hans engagemang. Men vi har ett nationellt resurscentrum som under nästan ett år varit utan resurser. Det har levt kvar för att vi har haft en länsstyrelse i Jämtland som har varit beredd att finansiera det i hopp om att regeringen och Jordbruksverket ska säga okej. Vi hade ett projekt som avslutades innan utvärderingen var gjord. Jag tycker därför att ministern inte ska ta så höga toner när han kritiserar vår argumentation. Pengarna som kom fick vi vänta nästan ett helt år på. Visst är pengarna inne på kontot nu, men det tog tid.

Det är klart att det går att göra på ett annat sätt. Att högskolor och universitet skulle sätta sig ned och göra en gedigen projektansökan varje år för att få resurser stämmer inte. Jämförelsen håller inte.

När man har bestämt sig för att man vill ha ett nationellt resurscentrum och har gjort en politisk prioritering där man säger att verksamheten är så bra och viktig att den har nationell status är det något annat än ett kortare projekt. Därför borde regeringen fundera på hur man ska finansiera detta mer långsiktigt än vad man är beredd till i dag.

Alla som har jobbat med projekt vet att det tar otroligt mycket energi att skriva projektansökningar år efter år. Om det är så verksamheten ska fungera för Eldrimner ska man kanske skruva ned tonläget och säga: Det är okej om det finns de som vill jobba på nationell basis. Det kan vi stötta.

Detta är dock inget sätt att behandla ett nationellt resurscentrum. Det har en annan status än ett projekt, tycker jag.

Det var just det som var tanken när regeringen tillsatte detta i projektform. Det skulle drivas i projektform för att man skulle se hur det fungerade och om det var ett bra sätt att använda pengarna på. Sedan skulle projektet naturligtvis utvärderas. Därefter skulle regeringen ta ställning till detta.

Nu har man lagt beslutet hos Jordbruksverket. Regeringen tar inte ställning över huvud taget verkar det som, utan det är en myndighet som får sköta det. Vi har flera nationella centrum som kan finansieras på annat sätt än att man låter ett verk eller en myndighet ensamt ta ansvar för det.

Det handlar om en politisk prioritering om man tycker att verksamheten är viktig och strategisk i livsmedelsstrategiarbetet. Jag blev glad när jag läste hur livsmedelsstrategin lyfter upp småskalig livsmedelsproduktion. Det blev de på Eldrimner också. De kände att de låg precis i linje med det som regeringen ville göra. De visste att jordbruksministern var engagerad, och det kändes bra. Men tiden gick och pengarna kom ändå inte därför att regeringen låter Jordbruksverket ta besluten.

Regeringen verkar inte vara beredd att själv ta beslut i frågan och säga att det är skillnad mellan projekt som söker på årsbasis och verksamheter som vi vill ge en strategisk uppgift och roll i att göra Sverige till ett matland i Europa.

(Applåder)

Anf. 59 CHRISTIN HAGBERG (s):

Fru talman! Det gläder mig att jordbruksministern har varit på Eldrimner. Den insikten fick man inte i svaret, utan där lät det snarare tvärtom som att du bara hade gått på hörsägen.

Maries inlägg påvisar behovet av att man måste tänka om och tänka på ett annat sätt. En sådan här verksamhet som uppenbarligen jordbruksministern, och förhoppningsvis hela regeringen, tycker är viktig kan inte ges förutsättningarna att den måste vänta till november månad innan den vet om den har resurser att driva verksamheten vidare.

Jordbruksministern måste gå tillbaka till sin kammare och fundera över hur man löser detta på bästa sätt för att inte viktig kunskap och viktigt arbete ska gå förlorat. Har man inte pengar att bedriva verksamheten kan viktig kompetens försvinna från Eldrimner och flytta till ett annat område.

Jag har själv ganska mycket erfarenhet av detta eftersom jag har jobbat på ett företag där det mesta av verksamheten drivs med forskningspengar och så vidare i projekt. Men inte hade vi en sådan här situation. Det hade aldrig gått att driva ett företag om man hade fått veta först när året nästan var slut om man fick pengar. Då hade projektet varit nedlagt för länge sedan. Det kan jag lova.

Vi behöver bättre besked och större entusiasm för att få detta att fungera. Se till att pengarna kommer på plats innan året börjar så att man vet hur man ska kunna bedriva sin verksamhet! Vi kan inte ha en situation där man ska göra ansökningar och först veta när året är slut om man har fått pengarna eller inte.

Anf. 60 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Regeringen har satsat stort på livsmedelssektorn. Vi har gjort det därför att vi är övertygade om att vi i denna sektor kan hitta många nya verksamheter som kan sysselsätta många människor i alla delar av vårt land. För att den visionen ska bli verklighet krävs det engagerade och kunniga människor i alla delar av landet.

Vad gör då regeringen för detta? Vi har bland annat sett till att det finns ett väldigt stort landsbygdsprogram, nämligen 5 miljarder kronor per år under en sjuårsperiod att användas bland annat för att utveckla kompetensen hos människor som ska få eller har sin utkomst från den här typen av verksamhet. För att det i sin tur ska bli verklighet fordras ju att någon plockar upp den kunskap som ibland bara finns hos individer ute i vårt samhälle. Eldrimner är ett sådant exempel.

Vad är mer naturligt än att anvisa pengar från detta program till den här typen av verksamhet? Jag kan inte se att det finns något motsatsförhållande mellan att göra detta och att leva upp till den vision som regeringen har, det vill säga att få fram fler företag och fler verksamheter bland annat inom den småskaliga livsmedelsförädlingen.

Hur går man då till väga? När man startar en verksamhet är det ganska naturligt att verksamheten bedrivs i projektform. Jag är rädd om skattebetalarnas pengar – det hoppas jag att interpellanten och meddebattören också är. När ett projekt är slut är det ganska självklart att man gör en utvärdering för att se om det är värt att gå vidare eller inte.

I det här fallet har man vid utvärderingen kommit fram till att utfallet är mycket gott. Då är det naturligt att man lyfter in verksamheten i ordi-

narie verksamhet som kan ge den ekonomiska bas som bland annat Eldrimner behöver för att kunna utveckla sin verksamhet framöver.

Är det möjligt att ge anslag för flera år? Ja, det är möjligt i det här fallet. Men det är inte regeringen som gör det. Jag är inte bara rädd om skattebetalarnas pengar, jag är också rädd för att inte följa lagar och förordningar. Vi har ju en konkurrensutsatt verksamhet och andra lagar och förordningar. Då måste man väga ansökningar mot varandra. Något annat sätt är inte möjligt när man ska tilldela den här typen av verksamhet medel och resurser.

Anf. 61 MARIE NORDÉN (s):

Fru talman! Som jag inledningsvis sade är det väl ingen som ifrågasätter ministrerns engagemang. Jag tycker att det är bra att man satsar stort på livsmedelssektorn och att man ser en utvecklingspotential där. Vi vet alla här i salen att det finns engagerade kunniga människor.

Jag som kommer från Jämtland vet att vi har ett gediget kunnande i småskalig livsmedelsförädling. Eldrimner är inne på sitt 15:e år.

Ministern säger att vi hade ett projekt, att det avslutades och utvärderades. Allt gjordes i helt fel ordning. Man avslutade projektet innan utvärderingen var klar. Vi vet att utvärderingen gav jättefina betyg.

Nu säger ministern att det är möjligt att ge bidrag för flera år. Det är bara det vi begär. Om man ger ett centrum som Eldrimner nationell status, tycker jag att det borde finnas en vilja från regeringen och ministern att se att vi här har en seriös verksamhet som är utvärderad och borde finansieras på längre bas än bara ett år.

Vi vet att den resurs, kompetens och kraft som måste läggas ned på att skriva en ny projektsökans – då är det ju i projektform om och om igen – är något som vi inte vill se. Det var just därför vi satte nationell status. Vi ville se ett långsiktigt arbete. Det var det som var så viktigt. Därför var det så glädjande att utvärderingen visade att det var väl använda pengar.

Jag hoppas verkligen att man vid mötet den 4 då man träffar Eldrimner på departementet kan ge ett positivt besked om att den nationella status de nu ska få tillbaka ger en mer långsiktig finansiering.

Anf. 62 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru talman! Tack för den här interpellationen. Det har framgått av debatten och jag kan bekräfta att jag är engagerad när det gäller den här typen av frågor om mat. Jag tycker dessutom att mat är gott.

Regeringen har sett en möjlighet att utveckla olika delar av vårt land med hjälp av maten och med hjälp av den kultur, tradition och kunskap som finns i olika delar av landet. Den kunskap, tradition och kultur som handlar om mat är ofta regional.

Vi är därför angelägna om att den typ av verksamheter som vi diskuterar i samband med interpellationen växer upp i alla delar av landet. Eldrimner kan vara ett föredöme.

Regeringen kan inte tilldela alla typer av projekt som uppstår i olika delar av landet speciella pengar eller utnämna dem till något speciellt. Vi måste ha den ordinarie beslutsgången för detta, och det är att hantera alla ansökningar lika. Det gör man också i de statliga verken.

Hur mycket pengar handlar det om? För nästa år lägger vi 9 miljoner kronor på att utveckla den småskaliga slakten. Vi lägger 30 miljoner extra på kompetensutveckling i landsbygdsprogrammet som redan innehåller 5 miljarder kronor. Vi har 26 miljoner kronor till vår livsmedelsstrategi. Jag tycker att det tyder på att vi har ett engagemang och intresse för seriösa verksamheter i olika delar av vårt land.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2008/09:148 om hantering av avsiktsförklaring och avtal om Citybanans finansiering

Anf. 63 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Pia Nilsson har frågat mig om hur jag och regeringen kommer att hantera denna avsiktsförklaring och avtalet om Citybanans finansiering så att staten fullföljer sina åtaganden inom avtalad tid.

Bakgrunden till interpellationen är det framförhandlade avtalet om medfinansiering av Citybanan med 2 miljarder kronor som Mälardals- och Östergötlandsregionerna är beredda att bidra med. En särskild uppföljningsgrupp för avtalet har bildats av Näringsdepartementet och dessa regioner.

Jag vill först säga att det är glädjande att regionerna är beredda att bidra finansiellt till genomförandet av Citybanan. Jag instämmer i att Citybanan genom Stockholm är en förutsättning för fungerande tågtrafik och därmed för tillväxt och utveckling, inte bara för Mälardalen och Östergötland, utan för hela landet. Citybanan är också en förutsättning för att framöver ytterligare utveckla tågtrafiken. Behovet av Citybanan framhålls av regeringen inte minst i proposition 2008/09:35 *Framtidens resor och transporter – infrastruktur för hållbar tillväxt* i vilken 417 miljarder kronor avsätts för infrastrukturåtgärder i hela landet under perioden 2010–2021.

I infrastrukturpropositionen framhåller regeringen att väl fungerande infrastruktur och kommunikationer är en angelägenhet för såväl stat som kommuner, landsting, företag och resenärer. Regeringen ser därför positivt på ett ökat gemensamt ansvarstagande för åtgärder inom transportinfrastrukturen bland annat i form av medfinansiering. Förbättrade möjligheter till medfinansiering förändrar inte den grundläggande ansvarsfördelningen mellan statliga och kommunala aktörer för samhällets infrastruktur. Jag vill därmed också framhålla att medfinansiering är en frivillig uppgift för företag, kommuner och landsting som de fattar beslut om själva.

Regeringens avsikt är att statens åtaganden i avtalet om medfinansiering av Citybanan ska uppfyllas genom flera olika beslut. Ett av besluten för att fullfölja avtalet som fattats av regeringen är infrastrukturpropositionen, i vilken också inriktningen för kommande beslut anges.

För att möjliggöra och underlätta medfinansiering, till exempel av Citybanan, föreslår regeringen i propositionen *Kommunala kompetensfrågor m.m.* (prop. 2008/09:21) utökade befogenheter från den 1 mars 2009 för kommuner och landsting att lämna bidrag till byggande av vägar och järnvägar, även om projektet ligger utanför det egna området.

Beträffande statens infrastrukturåtaganden i avtalet om medfinansiering av Citybanan, framhåller regeringen i infrastrukturpropositionen att dessa åtgärder, som bland annat gäller projekt på Mäljarbanan, kommer att pekas ut för genomförande i uppdrag till Banverket inför den kommande åtgärdsplaneringen. Infrastrukturåtgärder på kort sikt i avtalet är också en del av de pågående kraftsamlingsåtgärder i järnvägssystemet i Mälardalen som bland annat Banverket genomför för att få bättre kapacitet, framkomlighet och punktlighet. Dessa kraftsamlingsåtgärder, tillsammans med övriga satsningar som kommer att ske genom regeringens infrastrukturproposition, är viktiga för att förbättra järnvägssystemet i Stockholm–Mälardalsregionen.

Anf. 64 PIA NILSSON (s):

Fru talman! Jag börjar med att tacka ministern för svaret. Citybanans byggande har debatterats många gånger i denna kammare. Men beslut är nu fattat, och banan ska förhoppningsvis träda i kraft år 2017.

Citybanan är, för den som inte känner till det, en tvåspårig järnväg med två nya stationer i en sex kilometer lång tunnel mellan pendeltågsstationen Stockholms Södra och Tomtebodan. Spårkapaciteten genom Stockholm kommer att fördubblas när Citybanan tas i bruk, och punktligheten kommer också förhoppningsvis att förbättras. I dag samsas all tågtrafik genom Stockholm på två spår. Det är pendeltåg, regionaltåg och godståg. När Citybanan öppnas kommer pendeltågen att köra på de nya spåren under jord, och övriga tåg kommer att köra på nuvarande spår via Stockholms central.

Citybanan beräknas kosta totalt runt 17 miljarder. I januari i fjol utsåg regeringen en förhandlingsman, Carl Cederschiöld, som fick i uppdrag att hitta medfinansierare till Citybanans byggande.

En avsiktsförklaring togs fram där kommuner och landsting i Mälardalen och i Östergötland sade att de kunde tänka sig en medfinansiering på sammanlagt 2 miljarder kronor. Men de tänker inte betala med mindre än att staten åtar sig att förstärka övrig infrastruktur i de berörda regionerna.

I avsiktsförklaringen står det att staten så snabbt som möjligt ska bygga två nya spår på sträckan Barkarby–Kallhäll och att spåren ska finnas på plats senast år 2015.

Staten ska också bygga två spår på hela sträckan Tomtebodan–Barkarby. Kapaciteten på Ostkustbanan ska förbättras genom att dubbelspår byggs genom Gamla Uppsala för att man ska kunna utnyttja den utökade tågtrafiken då Citybanan öppnas. Det står också att kapaciteten på Svealandsbanan ska förbättras.

Kortsiktigt har staten enligt avsiktsförklaringen åtagit sig att förbättra punktligheten i Stockholm–Mäljarregionen, bland annat genom att bygga mötesstationer och förbigångsspår.

Nu undrar jag om statens åtaganden kommer att infrias.

När det gäller punktligheten vet vi att det finns mycket kvar att göra. Vad gäller de övriga åtagandena finns det uppenbarligen inget svar att få i dag.

Ministern påstår att inriktningen går att hitta i infrastrukturpropositionen. Jag kan då inte hitta ett ord om det. Däremot går det att läsa desto

mer om kommunal medfinansiering, som nu tycks ha blivit regeringens nya mantra.

Ministern talar om frivillighet. Men någon sådan är det då rakt inte fråga om. Vill man som kommun ha en väg eller en järnväg anlagd får man vackert vara med och betala. Kommuner och landsting kommer i det moderatstyrda Sverige att tvingas välja mellan vård och väg eller skola och spår. Staten smiter från sitt ansvar.

Menar Åsa Torstensson att medfinansiering som princip är lika självklar nu som den var för ett par år sedan när landets ekonomi såg helt annorlunda ut? Vad händer om till exempel Västmanlands läns landsting nu gör bedömningen att man vill satsa de 278 miljonerna på sjukvård och högre sjuksköterskelöner i stället för på Citybanan? Vad gör staten då? Vad gör Åsa Torstensson då?

Avsiktsförklaringen togs fram när ekonomin gick på högvarv. Men regeringen har dröjt med att lämna besked om de åtaganden som staten har tagit på sig. Vi får vänta och se vad som kommer med i åtgärdsplanen nästa år, säger Åsa Torstensson. Då kanske ekonomin har förvärrats ytterligare för staten, kommunerna och landstingen. Vad händer då? Kan ministern helt enkelt låta bli att verkställa de statliga åtaganden som de facto är villkoret för att kommuner och landsting ska vara med och finansiera Citybanan?

Anf. 65 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Den interpellation som vi debatterar nu och nästa interpellation går i varandra. Jag kommer förmodligen att svepa över båda interpellationerna.

Jag delar statsrådets uppfattning att det är glädjande att man – kommuner, regioner och staten – i Mälardalen kunnat göra en gemensam satsning på Citybanan.

Detta är inte, som Pia Nilsson säger, den nuvarande regeringens nya mantra i fråga om hur man ska finansiera infrastruktursatsningar. Detta sätt att arbeta har funnits redan tidigare.

I Pia Nilssons hemlän Västmanland använde man detta på 1960- och 1970-talen när man fördjupade Mälarleden. Man använde det i början av 1990-talet när man investerade i Mälarbanan. Jag satt själv med i Mälarbanans intressenters styrelse i samband med att den här satsningen gjordes. Det är alltså ingenting nytt.

Det är bra att denna kraftsamling på Citybanan görs. Det är tveklöst så att detta är ett intresse såväl nationellt som regionalt för att klara trafiken.

Det är också bra att statsrådet säger att det är ett avtal. Det är ändå så att avtal ska hållas. Så var det inte på den gamla regeringens tid när Miab i det här fallet skrev avtal med staten. Tyvärr fullföljde staten inte avtalet fullt ut.

Jag delar Pia Nilssons uppfattning att det är problem när det blir förseningar i tågtrafiken. Situationen för dem som pendlar från Arboga, Köping och Västerås till Stockholm och har en tid att passa är naturligtvis ohållbar om tågen inte kommer i tid och det är ständiga problem.

Nu är detta också en del av hela problematiken. Om vi i början av 1990-talet hade haft en aning om den enorma ökningen av tågtrafiken som skedde hade man naturligtvis byggt dubbelspår redan från början. Vi vet

hur tidskrävande det är att få fram ett nytt spår vad gäller detaljplaner och liknande. Vi vet också hur lång tid det tar att få fram nytt vagnmaterial som ska trafikera spåren.

Pia Nilsson skriver i sin interpellation att det har varit problem med den regionala trafiken och att den inte har förbättrats under senare tid – tvärtom. När man följer statistiken som förs av SJ och även TiM, Trafik i Mälardalen, kan man konstatera att det var en rätt bra träffsäkerhet i tågtiderna fram till september. Efter september har det varit problem. Det har varit problem med kraftöverföringar och en hel del andra saker. Sådant kan naturligtvis ske. Men detta måste man åtgärda. Det är där som kraftsamlingen mellan Banverket, SL och SJ kommer in. Man har sagt att man under en treårsperiod ska fullfölja 44 åtgärds punkter. Detta pågår. Två år av denna treårsperiod har gått.

Vi vet att det i framtiden kommer att vara problem med kraftförsörjningen. Spårsystemet i Mälardalen är i dag överutnyttjat. Det måste man göra någonting åt. Samtidigt kan vi konstatera att det arbete som ligger framför oss med ombyggnader, utbyggnader, kraftförsörjning och så vidare kommer att innebära ytterligare störningar i tågtrafiken, vilket givetvis inte är bra. Trots allt är vår förhoppning att den här satsningen är en framtidssatsning och att Mälardalen därmed ännu mer förenas med den gemensamma arbetsmarknadsregion som vi tveklöst är.

Anf. 66 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Lite grann skulle jag vilja gå tillbaka till den översyn av Citybanan som regeringen valde att göra. I samband därmed blev det en stark reaktion från en storregion – långt utanför själva Stockholmsregionen – inklusive Östergötland och Mälardalen. Mycket tydligt markerades vikten av byggandet av Citybanan, till gagn för en stor Stockholmsregion. Det har varit uppvaktningar med syftet att regeringen skulle fatta det slutgiltiga beslutet om Citybanan. Då blev det en naturlig diskussion – och även en relation till kommuner och regioner – om en medfinansiering.

Naturligtvis har jag med mig det som Pia Nilsson här indirekt lyfter fram, nämligen vikten av att staten håller sina avtal. Pia Nilsson känner också till det avtal som den socialdemokratiska regeringen genomförde vad gäller Miab. Det avtalet förskräcker. Det var naturligtvis precis det som diskuterades under de samtal som Cederschiöld hade med anledning av att det gällde att hitta en finansiering och en medfinansiering.

Jag är oerhört nogga med att stärka statens roll som en trovärdig part. Det är avgörande för alla, för annars kommer vi aldrig att skapa ömsesidiga överenskommelser om prioriteringar beträffande väg-järnväg, prioriteringar för att skapa arbetsmarknadsregioner som fungerar och så vidare.

Därför har vi en gemensam genomförandegrupp som just har att skapa förutsättningar för ett genomförande av avtalet i syfte att möta den kritik och den frustration som i dag finns på många ställen därför att man inte har en tilltro till staten som aktiv part.

Som jag tidigare sagt kommer genomförandet av avtalet att ske i olika omgångar – i svaret till Pia Nilsson sade jag det – med början i det som fastställs i och med infrastrukturpropositionen och de ekonomiska ramarna där. Dessutom handlar det om tydliga direktiv och uppdrag till

*Svar på
interpellationer*

Banverket att inför den kommande åtgärdsplaneringen peka ut de projekt som ingår i avtalet.

Anf. 67 PIA NILSSON (s):

Fru talman! Jag måste säga att jag inte är speciellt mycket klokare nu efter att ha lyssnat på Åsa Torstenssons utläggningar eller, för den delen, på Jörgen Johanssons utläggningar.

Jag tycker att det svajar betänkligt i svaret. Åsa Torstensson försöker nämna lite grann om historiken och det som föranledde uppdraget till Carl Cederschiöld. Det är väl gott nog. Men sedan när det gäller att verkligen sätta ned foten och bestämt säga att staten kommer att infria givna löften tycker jag inte att du, Åsa Torstensson, har svarat. Du hänvisar till nästa års åtgärdsplanering. Men vet vi hur ekonomin då kommer att se ut?

Vi vet att de ekonomiska förutsättningarna radikalt har försämrats under de senaste månaderna, för att inte tala om och jämföra med hur det var två år tillbaka i tiden när detta med medfinansiering började aktualiseras. Då hade kommuner och landsting helt andra förutsättningar för att gå in och bejaka 2 miljarder kronor till denna satsning, under förutsättning att staten infriade de löften om övrig infrastruktur som jag i mitt första inlägg nämnde. Bland annat gäller det då de två nya spår på sträckan Barkarby–Kallhäll som skulle tas i drift år 2015. Jag har inte fått något svar från Åsa Torstensson om huruvida det löftet kommer att hinna infrias.

Staten skulle ju också bygga ytterligare två spår på hela sträckan Tomtebodavägen–Barkarby och dubbelspår genom Gamla Uppsala. Kommer det här att bli verklighet? Jag har inte fått något svar om det.

Riktigt oroande är det som Åsa Torstensson i sitt svar mest uppehåller sig vid, nämligen den kommunala medfinansieringen som ju ministern höjer till skyarna som någonting helt fantastiskt. Jag undrar om man nu är lika entusiastisk i kommuner och landsting runt om i Mälardalen och i Östergötland inför den medfinansiering som man för ett par år sedan bejakade.

I dag har kommuner och landsting fullt upp med skolan, vården och omsorgen. Dessutom ska de finansiera statliga infrastrukturåtaganden. Det är inte lätt när skatteintäkterna månad efter månad minskar.

Vad händer, Åsa Torstensson, om det beträffande de 2 miljarderna i medfinansiering går i stå? Hur juridiskt bindande är egentligen den här avsiktsförklaringen? Har ministern möjligtvis något ess att trolla fram ur rockärmen? Vad händer om det nu skulle bli så att kommuner och landsting gör bedömningen att de på frivillighetens basis inte vill betala vare sig för Citybanan eller för annan infrastruktur?

Anf. 68 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Jag får uppenbarligen upprepa vad jag sade i mitt inledande inlägg. Vad gäller medfinansieringen, Pia Nilsson, är det faktiskt så att det här skedde i Västmanland i slutet av 1960-talet och i början av 1990-talet, då under en socialdemokratisk regering och med socialdemokratisk regim i Västmanland och socialdemokratisk regim också i de kommuner som spåren gick genom. Samtliga de kommunerna och samtliga de politikerna var alltså s-märkta. Därför förstår jag inte varför man i

det här skedet ska kritisera någonting som man redan tidigare satt i sjön. I stället ser jag det som en direkt nedvärdering av de kommunala företrädarna. De har ju själva ställt upp och accepterat avtalet.

Inför den diskussion som vi haft med departementet har det i Mälardalen varit en enorm kraftsamling mellan kommunala företrädare och regionföreträdare. Det är inte så att man i hemkommunen har hävdats att man vill ha en vägsnutt byggd i Skinnskatteberg eller i Sala, utan kommuner och landsting i Mälardalen har med *en* röst talat med departementet och sagt: Vi vill göra satsningen på Citybanan. Vi ställer upp på en medfinansiering.

Ställtiden för tågsatsningar när det gäller spår och vagnmateriel är enormt lång. Ofta handlar det om ett tioårsperspektiv. Nu ser vi regeringens insatser under drygt två år i regeringsställning. Man har genomfört ett kraftsamlingsprogram med 44 punkter på schemat som ska genomföras på tre år. Vi har tagit ett enormt stort steg, så tala om handlingskraft och jämför med hur det var på 1990-talet, Pia Nilsson! Det är enorm skillnad.

Anf. 69 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Ibland är det lite svårt att följa Pia Nilssons argumentering. Först handlade det om att slå mot att jag inte svarat på den fråga som ställts. Fastän jag tydligt har svarat på Pia Nilssons fråga frångår hon detta med statens roll och går över till att argumentera om att de andra avtalsparterna inte har möjlighet att fullfölja sina avtal på grund av den ekonomiska situationen. Inte desto mindre tänker jag återkomma till det som var frågan eftersom jag kanske inte riktigt tror att Pia Nilsson har i uppgift att här i dag tala om att kommuner, regioner och landsting som valt att gå in i avtalet inte har förmåga att fullfölja det.

Jag har svarat på Pia Nilssons fråga. Huvuddelen av statens infrastrukturåtaganden i avtalet om medfinansiering av Citybanan till och med 2021 ingår i planeringsramen på 417 miljarder kronor. Det är den ram som regeringen föreslår i infrastrukturpropositionen.

Jag sade också i mitt första svar till Pia Nilsson att vi i direktiven till Banverket om åtgärdsplaneringen kommer att precisera hur de konkreta åtgärderna i avtalet ska genomföras.

Den tredje delen i det ansvar som direkt rör infrastrukturinvesteringar handlar om Kraftsamling Stockholm Mälardalen. Medel finns redan anslagna fram till 2010.

För att detta ska fungera i ett avtalsförhållande har vi en genomförandegrupp som har tillsatts på Näringsdepartementets initiativ just för att vi tillsammans ska genomföra det avtal som Cederschiöld förhandlade fram i dialogen i Stockholmsregionen.

Det är oerhört viktigt att vi arbetar tillsammans nära varandra så att vi känner tilltro till och förstår hur de olika måtten och stegen i avtalet ska genomföras.

Anf. 70 PIA NILSSON (s):

Fru talman! Jag vill säga till Åsa Torstensson, Sveriges infrastrukturminister, att vi alla har ett ansvar för kommuners och landstings ekonomier. Det gäller i synnerhet nu och särskilt när kommuner och landsting ska behöva betala för statens infrastrukturåtaganden. Åsa Torstens-

son må ursäkta, men jag känner ett stort ansvar för att föra kommuners och landstings talan. Jag talar om vad som händer om kommuner och landsting gör en helt annan ekonomisk bedömning än den som gjordes innan man gick in i avsiktsförklaringen. Ekonomin för landsting, kommuner och staten såg annorlunda ut då. Det kan vi inte bortse från, och det tror jag inte heller Åsa Torstensson kan blunda inför.

Jag ställer mig fortfarande frågan om kommunerna kommer att vara lika entusiastiska till att medfinansiera Citybanan. Vi kan hoppas att Genomförandegruppen är något slags garanti. Vi får verkligen hoppas att det går vägen, men jag är inte så säker på det. Jag måste faktiskt få uttrycka det.

Infrastrukturministern talar om att åtagandena ska inrymmas i 417 miljarder. Det är den ram som regeringen lägger fram och som riksdagen snart ska besluta om. Men jag vet att Näringsdepartementet krasst räknar med att få in ytterligare drygt 30 miljarder genom just medfinansieringen. Det här är, fru infrastrukturminister, en sanning med viss modifiering. Det tycker jag att vi ska klargöra även här. Ni räknar med att få in 417 miljarder och ytterligare 30 miljarder i intäkter.

Jag är orolig å kommuners, landstings och resenärers vägnar. Vi får vänta till nästa år och se vad åtgärdsplanen ger vid handen. Det ska bli mycket spännande. Vad jag förstår sitter inte Åsa Torstensson med något ess i rockärmen.

Anf. 71 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Det är mycket riktigt, Pia Nilsson, att den ekonomiska situationen har förändrats drastiskt under kort tid. Naturligtvis ska var och en utifrån den nivå man sitter på ta ansvar för sin budget. Så är det också för regeringen i fråga om vilka åtaganden som man ska ta sig an med offentliga medel. Senast i dag har vi förstått att Pia Nilssons parti och partiledare har ambitionen att statens offentliga medel och skattepengar ska användas till mycket annat än infrastruktur.

Det är mycket riktigt att det finns ytterligare 30 miljarder för medfinansiering utöver de 417 miljarderna i infrastrukturpropositionen. Det är viktigt att se att stora delar av dessa 30 miljarder är brukaravgifter som var och en av oss får betala när vi passerar en bro eller en tunnel. Det är en del av en logisk kostnadsfördelning utifrån hur man vill använda väginfrastrukturen.

Jag vill inte sjabbla bort eller slarva bort en viktig interpellation, som faktiskt handlar om en långsiktig, tuff och svår investering. Vi får kanske se effekten om tio år. Då får vi bättre infrastruktur i Mälardalen, i Stockholm och i alla delar av landet. Det är svårt i de största städerna, och det får inte vara så att Stockholm blir en stoppkloss. Därför är avsiktsförklaringen och avtalet oerhört viktiga. De måste få ha sina mått och steg. Allt fastställs inte i infrastrukturpropositionen utan vi återkommer i åtgärdsplanen. Direktiven kommer att ange inriktningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 72 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Pia Nilsson har ställt följande frågor till mig:

- Är jag nöjd med hittills vidtagna åtgärder när det gäller att öka punktligheten i järnvägstrafiken eller hur bedömer jag dem?
- Avser jag av arbetsmarknadspolitiska skäl att ta initiativ till att anslå ytterligare medel till underhåll av spår och andra anläggningar?
- Vilka övriga åtgärder avser jag att vidta för att minska de kraftiga förseningarna i järnvägstrafiken i landet?

Jag vill börja med att understryka att det råder ett hårt tryck på vårt lands infrastruktur just nu. Fler personer och företag väljer tåget som transportalternativ ur klimatsynpunkt. Den av den tidigare regeringen fastställda väg- och järnvägsplanen för innevarande period 2004–2015 präglas av bland annat realistiska kostnadsbedömningar, ofinansierade projekt och kraftigt eftersatt underhåll av befintliga vägar och järnvägar.

Jag ser allvarligt på bristerna i järnvägssystemet och har därför tagit initiativ till särskilda kraftsamlingsåtgärder i Mälardalen, Västsverige och i Skåne-regionen. I vårpropositionen 2007 och i budgetpropositionen för 2008 tillförde regeringen särskilda medel till Banverket i syfte att tillsammans med Storstockholms lokaltrafik och SJ AB kunna göra en kraftsamling i Mälardalen, bland annat för att öka kvaliteten för pendlare. Det gläder mig att kunna konstatera att denna satsning redan har fått effekt för resenärerna, vilket kan utläsas av SL:s kundnöjdhetsundersökningar och i Banverkets punktlighetsstatistik sedan igångsättandet. Resultatet för oktober 2008 var dock något sämre, och Banverket utreder just nu anledningen till detta.

Det bör dock poängteras att även de andra aktörerna i samarbetet har ett ansvar för att minska förseningarna och öka punktligheten.

Regeringen har i den nyligen presenterade närtidssatsningen tillfört särskilda medel under 2009 och 2010 till Banverket för att genomföra liknande kraftsamlingsåtgärder i västra Sverige och Skåne-regionen. Totalt satsas närmare 8 miljarder kronor under 2009 och 2010 för att säkerställa att angelägna infrastrukturprojekt kan genomföras i ett snabbare, mer rationellt tempo och att prioriterade projekt kan tidigareläggas i hela landet.

I slutet av september presenterade också regeringen infrastrukturpropositionen *Framtidens resor och transporter* där 417 miljarder kronor avsätts för infrastrukturåtgärder för perioden 2010–2021. Nu är det upp till de regionala företrädarna och trafikverken att inom ramen för åtgärdsplaneringen presentera förslag på åtgärder och prioritering inom den presenterade ekonomiska ramen. Regeringen beslutar sedan vilka konkreta åtgärder som ska ingå i respektive planer.

Jag följer utvecklingen av tågtrafiken i hela landet nära och har en kontinuerlig dialog med Banverket och de andra aktörerna.

Svar på
interpellationer

Anf. 73 PIA NILSSON (s):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret. Men svaret jag har fått lugnar varken mig eller många andra tågresenärer här i Mälardalen, vi som dagligen möter de förseningar som nu börjar bli mer regel än undantag. Det här är helt oacceptabelt.

Tågförseningarna har blivit så många och långa att resenärer i Mälardalen nu börjar ställa sig tveksamma till tågtrafikens pålitlighet. Vågar vi ta tåget med risk för att bli försenade och inte hinna i tid till jobbet, till studierna eller till avtalade möten? Det kanske är säkrare att ta bilen eller flyget.

Tågtrafikens trovärdighet står på spel, men det tycks inte bekymra infrastrukturministern nämnvärt, åtminstone av svaret att döma. Trots att flera har valt tåget som transportmedel de senaste åren kommer många sannolikt att välja andra trafikslag om inte tågtrafikens punktlighet förbättras radikalt. Men ministern tycks vara nöjd och hänvisar till redan gjorda satsningar som hon hävdar har fått effekt. Det vore intressant om ministern mer specifikt ville redogöra för vilka de åtgärderna är och vilken effekt de faktiskt har haft.

Åsa Torstensson nämner något om kundnöjdhetsundersökningar och punktlighetsstatistik som gjordes under första hälften av det här året och som skulle påvisa klara förbättringar. Men det här är en bild som vi som tågresenärer absolut inte känner igen oss i. Fortfarande betalar SJ ut 40 miljoner kronor om året till missnöjda resenärer. Den summan har legat konstant den senaste tiden – knappast ett tecken på förbättring.

En god vän till mig har fört loggbok sedan maj månad över sina arbetsresor mellan Sala och Eskilstuna. Inte nog med att hon fick vänta över tre månader innan någon som helst resegaranti betalades ut. Hon fick dessutom, för att slippa löneavdrag, använda sin flexitid för att täcka upp de tidsförluster som förseningarna orsakade. Bara under de senaste två och en halv månaderna har hon kommit upp i tre timmar och 45 minuter. Men ministern tycks vara nöjd, och det förvånar mig mycket.

Det förvånar mig om Sveriges infrastrukturminister är nöjd med att förseningarna i SJ:s regionaltrafik i Mälardalen under augusti i år uppgick till 180 timmar. Det förvånar mig märkt om Åsa Torstensson är nöjd med att SJ tvingas att betala 40 miljoner kronor till missnöjda resenärer i Mälardalen varje år och att elen i Banverkets ledningar inte räcker till alla tåg. Ministern borde vara allt annat än nöjd när facit ser ut som det gör.

De här tågförseningarna kostar samhället ohyggliga summor pengar. Det finns faktiskt nya beräkningar som visar att förseningarna vida överskrider de tidigare uppgifterna om en förlorad arbetsvecka per pendlare. Det kan handla om det mångdubbla. Detta är helt oacceptabelt!

Det krävs kraftfulla handlingar från Åsa Torstensson som ansvarig minister, hävdar jag. Vi vill veta vilka åtgärder som kommer att vidtas för att få bukt med problematiken i Mälardalen och i övriga landet, så att vi som resenärer kan lita på tågtrafiken fortsättningsvis.

Att slitage på tåg och på spår blir större ju mer tågresandet ökar är väl knappast någon nyhet för någon, men att beredskapen för det är så dålig och bristfällig är oroväckande. Varför inte, ministern, se till att råda bot på de bristerna med hjälp av arbetsmarknadspolitiska åtgärder nu när lågkonjunkturen har slagit rot och arbetslösheten ökar? Varför inte tidi-

garelägga planerade underhållsåtgärder för att så snabbt som möjligt få en förbättrad infrastruktur som gör att tågen kommer i tid?

Visa på handlingskraft, och gör det nu!

Anf. 74 DÉSIRÉE LILJEVALL (s):

Fru talman! Svenska folket blir alltmer klimatmedvetet. Det visar en undersökning som presenterades i Svenska Dagbladet förra veckan. Över hälften av de tillfrågade uppgav att de får dåligt samvete när de gör saker som har negativ påverkan på klimatet. Nästan två av tre har ändrat sitt val av dagligt transportmedel till arbetet och vill helst välja ett klimatvänligt alternativ, till exempel tåget. Men hur ska svenska resenärer kunna motiveras att ta tåget när det råder stor osäkerhet om tåget följer tidtabellen eller inte?

Det är inte svårt att förstå den irritation och frustration som uppstår bland resenärerna när tåget stannar eller kryper fram på rälsen. Då kryper det även i kroppen på folk.

Jag var själv med om en sådan incident häromveckan när jag var på väg från Kalmar in till Stockholm med tåg. När tåget stått stilla i 20 minuter började gemene man plocka upp sina mobiltelefoner för att ringa och meddela att de blev försenade till sina möten. När det hade gått trekvart var stämningen tryckt i tågagnarna. Folk var stressade och satt som på nålar – det är inte roligt att komma för sent – och almanackorna togs fram. Det var dags att boka om sammanträdena eller helt sonika ställa in.

En gång är ingen gång, men när tågresenärer ideligen kommer för sent till möten, tåganslutningar eller den väntande familjen, på grund av försenade tåg, blir det inte bra. Och vi pratar inte minuter, fru talman, utan timmar.

Precis som Pia Nilsson sade har antalet tågförseningar successivt ökat sedan april, för att nå den absoluta kulmen i oktober. Fyra av tio X 2000-tåg var försenade. Snabbtåget X 2000 har blivit SJ:s stora sorgebarn.

Förra veckan hade trafikutskottet besök av bland annat representanter från Banverket och SJ. Båda vara överens om att trasiga tåg tillsammans med trängsel på spåren och eftersatt infrastruktur gör att punktligheten för tågen har nått en oacceptabel nivå, precis som Pia Nilsson sade.

Förutom att laga tåg som har gått sönder och hålla koll på spårträngseln måste man reparera det svenska spårsystemet. Spåren är slitna och håller inte den klass som behövs för att matcha trafikökningen.

I två års tid har minister Åsa Torstenssons främsta retorik här i kammaren varit att skylla på den förra regeringen. Hon gör så också i dag. Det är mycket besynnerligt. Den moderatstyrda regeringen och Åsa Torstensson har haft 26 långa månader på sig att göra något för klimatet och för järnvägen. Men regeringen verkar helt ha gett upp tanken på att kunna nå klimatmålen. I regeringens närtidssatsning går två tredjedelar av satsningarna till vägar, bara en tredjedel till järnväg.

Nu är det kris i järnvägsnätet. Förseningarna och störningarna är ett akut problem, och många människor sitter fast på tåg som inte kommer i tid. Trots det lyser regeringens konkreta åtgärder med sin frånvaro.

Vi socialdemokrater vill satsa minst 150 miljoner extra på tidigarelagd underhåll av järnvägsnätet. Det är en satsning utöver de extra resurser

som vi redan presenterat som svar på regeringens infrastrukturproposition och som ska debatteras här i riksdagens kammare om två veckor.

Frågan är, fru talman, vilka åtgärder infrastrukturministern har tänkt sätta in – förutom sin dialog med Banverket.

Anf. 75 AMEER SACHET (s):

Fru talman! Förseningar i tågtrafiken angår många och är tyvärr inget nytt.

Örebro län är en del av Mälardalen. En stor andel av Sveriges befolkning bor i Mälardalslänen, och Mälardalen är Sveriges starkaste tillväxtregion. Pendlingsmöjligheten genom goda kommunikationer är en avgörande framgångsfaktor för regionen. Förbättringar i infrastrukturen måste ske om vi ska ha fungerande tågtrafik i regionen.

Den senaste tiden har frågan om dåligt fungerande pendling diskuterats mycket i medierna. Stora förseningar och inställda tåg har varit rutin för många som pendlar i Mälardalen. Säkert tusen örebroare har sitt arbete i Stockholm, och många fler örebroare är beroende av goda kommunikationer med andra orter i Mälardalen.

En modern och flexibel arbetsmarknad bygger på att svenska folket ska kunna ta jobb på pendlingsavstånd. Detta kräver en väl utbyggd spårtrafik och fungerande järnvägsföretag som garanterar att man kommer fram till sina arbetsplatser i tid. Vagnar och busslinjer är förvisso också viktiga, men en klimatsmart framtid är kopplad till den spårbundna trafiken.

Det krävs inte bara att man kommer till jobbet i tid utan också att man kommer tillbaka hem i tid. Många pendlare har familjer och andra åtaganden.

De ständigt återkommande felen är allt mellan himmel och jord och medför missnöjda kunder, stress och omfattande svårigheter för tusentals pendlare att klara jobbet och vardagslivet. De som pendlar tillbringar lång tid på tåget. Många går upp tidigt, kommer hem sent och reser långa sträckor. Det är inte för mycket begärt att de ska kunna planera sina liv och hinna till månadsmöten eller hämta barn på dagis. Den moderna och klimatsmarta framtiden är också en jämställd framtid.

Fru talman! Många gånger har vi fått besked om att förseningarna kommer att hålla i sig hela dagen eller att tågtrafiken i hela Mälardalsområdet står stilla. Det kan handla om omfattande signalfel, fel på en transformatorstation, ställverksfel, växelfel etcetera. Höstens löv, vinterns kyla och snö samt sommarens värme tycks ständigt överraska transportföretagen. Både pendeltågstrafiken och SJ:s fjärrtåg påverkas av dessa ständiga störningar.

Vad gör statsrådet för att få ordning på detta? Vilka krav ska ställas? Vilka ekonomiska sanktioner kan sätta fart på trafikbolagen? I samband med bankkrisen har det diskuterats att ta bort direktörsbonusar. Kanske borde en motsvarande avlövnings av olika direktörsförmåner ske hos ständigt felande transportföretag.

Anf. 76 KARIN GRANBOM ELLISON (fp):

Fru talman! Jag tycker att det här är en angelägen interpellationsdebatt. Därför skulle jag också vilja säga några ord. Vi riksdagsledamöter är ju vana tågresenärer. Själv har jag pendlat mellan Östergötland och

Stockholm i sex års tid. Personligen upplever jag att tågförseeningarna har ökat i frekvens och längd. Det säger också statistiken. Ändå ökar efterfrågan på tågresor, och det är verkligen glädjande.

Att resa med tåg är klimatsmart. Många uppfattar det också som ett meningsfullt resande eftersom man kan göra annat under tiden som man reser. Man kan utnyttja sin tid. Det finns många och stora fördelar med att åka tåg, men man ska självfallet kunna ställa vissa krav. Ett grundläggande krav är just detta med punktlighet och att man kommer fram.

Jag konstaterar också att det finns tydliga underhållsbehov. Jag kan hålla med tidigare debattörer om att det behövs åtgärder när det gäller underhållet och också vissa nyinvesteringar.

Med det sagt skulle jag vilja vända mig till interpellanten och de övriga debattörerna och säga att det vore på sin plats om Socialdemokraterna rannsokade sin drivna politik. Hur kommer det sig egentligen att Sverige blev ett av de länder i Europa med lägst investeringar i underhåll? De problem som vi ser nu är faktiskt ett resultat av och uppkom under ert regeringsinnehav. Därför tycker jag nog att det var lite stora ord från vissa av er om hur det egentligen ser ut och vems fel det är.

Jag tycker att det är bra att alliansregeringen nu försöker lyfta Sverige från de bottennoteringar som vi har gällande underhåll. Det är också min uppfattning att det är viktigt att vi startar och gör någonting snabbt när det gäller satsningarna på underhåll. Nu när vi går in i en ekonomiskt svårare tid tycker jag också att man kan ha med underhållet i diskussionerna om stimulansåtgärder. Vi vet att det finns väldigt stora behov, och det är faktiskt bara att sätta i gång och göra någonting så att man kan starta omedelbart.

Sedan tycker jag också att man ska vara lite mer visionär nu när man har möjlighet att prata långsiktigt också. Vi i Folkpartiet vill ha höghastighetståg. Det är många länder i Europa som redan är väldigt långt framme och har färdiga linjer och trafikerar med snabbtåg. Det är ett viktigt sätt att minska påverkan på klimatet att kunna flytta över flygresor till tåg.

För mig som bor i Östergötland är Ostlänken en självklar del i detta. Det är en väldigt bra start. Den skulle betyda mycket för oss inte bara när det gäller klimatpåverkan utan också när det gäller arbetsmarknadsmöjligheter. Höghastighetståg skulle ge ökad rörlighet.

Jag skulle vilja säga till statsrådet att jag vet att det ska tillsättas en utredning som det ska skrivas direktiv till. Jag tycker att det är viktigt att det finns med en positiv ansats i direktiven att om vissa krav som ställs i utredningen om höghastighetståg kan uppfyllas ska vi också snarast börja bygga banor för höghastighetståg.

Anf. 77 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Man blir något förvånad av debatten. Jag tycker att nivån och populismen ligger på topp just nu. Jag skulle vilja börja med att vända mig till Pia Nilsson som västmanlänning som har varit med under den resa som vi har gjort under de senaste 15 åren. Jag tycker att man ur Västmanlandsperspektiv kan sammanfatta hela debatten så här: Vi är stolta men inte nöjda.

Vi minns ju att den tågtrafik vi hade i Mälardalen före Mälärbanan inte var den allra bästa. Det var därför som kommunerna och landstingen

tillsammans med staten gjorde kraftsamlingen och satsade på Mälardalen. Men redan efter några år konstaterar man att det inte håller. Då säger Pia Nilsson från talarstolen här: Infrastrukturministern, visa handlingskraft nu!

Men problemet har ju funnits i tio år. Varför gjorde inte den sittande socialdemokratiska regeringen någonting 1999, 2000, 2001, 2002 och så vidare? Ingenting har ju hänt. Désirée Liljevall säger: Man är förvånad. Infrastrukturministern har faktiskt suttit i 26 månader och inte gjort någonting.

Samtidigt kan vi konstatera att det finns en överenskommelse mellan SJ, SL och Banverket med åtgärder i ett 44-punktsprogram här i Mälardalen för att förbättra kommunikationerna för de pendlare i Mälardalen. Detta har pågått i två år. Två månader efter att regeringen tillträdde satte man detta i sjön. Tala om handlingskraft! Tala om den handlingsförlamning som var under den socialdemokratiska tiden! Jag tycker att vi ska vara nöjda med den inriktning som finns och de åtgärdsprogram som ligger på vårt bord.

Men jag ser också problemen. Det är inte bra när människor som bor i Arboga, Köping, Västerås och så vidare inte kan komma i tid till arbetet på grund av ständiga förseningar. Problemet är inte att man går över till andra kommunikationssätt. Det är lika stora problem när man kommer till Stockholm om man åker bil. Det löser inte problemet. Den stora faran är att människor flyttar ifrån bygderna till Stockholm, och som jag ser det vore det inte någon bra utveckling.

Om man tittar på den nöjdhetsfaktor som ständigt mäts när det gäller tågtrafiken kan vi konstatera att i Mälardalen var det en mycket hög nöjdhetsfaktor till och med september. Vi har inte fått de senare mätningarna presenterade, men vi vet att det har varit problem med X 2000 och även regionalt i Mälardalen. Jag kan se framför mig att nöjdhetsindexet har sjunkit.

Anf. 78 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Den som lyssnar på detta kan undra över vilket parti som Pia Nilsson, Désirée Liljevall och Ameer Sachet är medlemmar i. Jag förstår att ni försöker dölja vad ni fullständigt har undvikit att göra under så många år.

Den som vet vad underhåll är vet också att det måste göras varje år. Varje gång man har gjort en investering eller nyinvestering måste den skötas varje år för att man inte ska drabbas av en fullständig nedgång eller ett behov av en helt ny investering. Det är ju det som har varit oprioriterat hos Pia Nilsson, Désirée Liljevall och Ameer Sachet under tidigare år. Men välkomna att ha ett engagemang för resenärer som har ett oerhört stort behov av att det fungerar på våra spår! Det är naturligtvis så att våra pendlare och ambitionen att skapa större arbetsmarknadsregioner är oerhört beroende av att den spårbundna trafiken fungerar.

Désirée Liljevall! Nej, det tog inte 26 månader. Redan under hösten 2006 valde jag att omprioritera resurser till Banverket. Jag fortsatte våren 2007 i vårpropositionen att tillföra nya resurser, jag har fortsatt i budgetpropositionen 2008 där jag tillfört 330 miljoner, och vi har fortsatt i budgetpropositionen för 2009. Det kommer också att fyllas på 2010. Det är

ett beslut som riksdagen ännu inte har fattat. Detta är tydliga satsningar på järnvägsinfrastrukturen.

Närtidssatsningarna och de insatser som vi har prioriterat i tidigare budget för Banverket har till syfte just detta, nämligen åtgärder som här och nu kan göra nytta. Inte desto mindre måste naturligtvis Banverket sköta sitt underhållsåtagande så att det också fungerar i den dagliga trafiken som trots allt ska ha ett flöde. Därför är de här åtgärderna och resurserna planerade under en period fram till 2010.

Jag är mycket medveten om att det finns stor frustration, och framför allt de senare månaderna har det inträffat stora problem på våra spår. Banverket har också till uppgift att just följa detta. Är det infrastrukturdelen, eller beror det på SJ:s tåg med lok? Det handlar inte om att peka ut någon syndare, utan det handlar om att genom den kraftsamling som nu görs som en kopia av den lyckade kraftsamlingen i Stockholm vidta liknande åtgärder i Malmö och i Göteborg med motsvarande 900 nya miljoner.

Jag säger det igen av den anledningen att det har varit positivt så här långt i Stockholm, med oktober som undantag. Det är naturligtvis oerhört viktigt att se vad som har hänt under oktober för att vi ska kunna vidta rätt åtgärder beroende på de olika aktörernas ansvar.

Anf. 79 PIA NILSSON (s):

Fru talman! Det är intressant att den här debatten engagerar framför allt så många centerpartister, kanske mer riksdagsledamöter än statsråd.

Jag måste säga så här långt till infrastrukturminister Åsa Torstensson att det inte räcker. Det räcker inte med de åtgärder som du eventuellt har föreslagit och som så här långt har gjorts. Tågförseeningarna har alldeles för stor omfattning för att vi som resenärer ska kunna vara nöjda. Det är trovärdighet som står på spel, och det måste vi verkligen ta på fullaste allvar.

I augusti uppgick förseeningstimmarna i Mälardalens regionaltrafik till 180 timmar. Det är helt oacceptabelt. Det kan väl inte ens ministern vara nöjd med? Det är inte bara oktober månad då det har dippat. Det har varit så under längre tid än så. Men ministern anser uppenbarligen att hon har gjort allt som nu går att göra. Nu är det upp till alla andra att presentera förslag, säger hon.

Men tycker verkligen inte Åsa Torstensson att det finns anledning att som ansvarig minister vidta ytterligare åtgärder för att återskapa trovärdigheten för tågtrafiken? Risken är ju uppenbar att många resenärer i stället väljer bil och flyg som transportmedel. Den utvecklingen vill då inte jag se, och jag tror inte ens att Åsa Torstensson önskar det.

Det kunde också vara intressant om ministern ville redovisa vad de satsade underhållsavgifterna från vårpropositionen 2007 och höstbudgeten 2008 har använts till. Någon form av utvärdering måste väl ändå föreligga? Om jag inte helt missminner mig tror jag bestämt att delar av det här underhållsanslaget, som skulle ha gått till järnvägar, drogs tillbaka för att i stället satsas på vägunderhåll.

Nu pratar ministern sig varm för det kraftsamlingspaket kring infrastrukturen som skapats i Mälardalen och som hon nu vill genomföra även i andra delar av landet. Men uppenbarligen finns det inte tillräckligt med

kraft i det här paketet, för om det vore så skulle inte tåg förseningarna vara något större bekymmer.

Jag ställer mig frågan hur stark den politiska viljan egentligen är hos den moderatstyrda regeringen att satsa på tågtrafiken i framtiden. I den närtidssatsning som regeringen lagt fram och som Désirée Liljevall också refererade till ser vi att satsningarna på väg är betydligt större än satsningarna på spår.

Det finns, hör och häpna, fortfarande ställverk som Banverket förfo- gar över, från 1940- och 1950-talen. Vissa dagar fungerar de, men inte alla dagar. Det är helt otroligt. Jag blev väldigt förvånad när den här uppgiften kom fram. Det är inte underligt att det händer saker!

Vi socialdemokrater vill åtminstone att fler och fler ska välja tåg som transportmedel, och jag hoppas verkligen att ministern delar den uppfatt- ningen. Därför undrar jag om Åsa Torstensson i dag anser att vi har den underhållsberedskap som behövs för att klara av en ökning av tågresenä- rer eller om vi helt enkelt har nått kapacitetstaket. Jag anser att det går att göra mer nu med underhållet på järnvägarna när bristerna är så uppen- bara. Jag förstår bara inte varför inte ministern vill tidigarelägga delar av de planerade underhållsåtgärderna för att så snabbt som möjligt få till en förbättrad infrastruktur som kan leda till mindre tåg förseningar – att tågen helt enkelt kan komma i tid.

Det är oacceptabelt med de tåg förseningar vi ser i dag. Gör något nu, ministern!

Anf. 80 DÉSIREE LILJEVALL (s):

Fru talman! Varje dag fördjupas jobbkrisen. Sedan den 1 september har drygt 40 000 personer varslats om uppsägning, och varje dag till- kommer nya varsel. I Kalmar län har 1 036 personer varslats under sep- tember och oktober. November månads varsel är inte med i statistiken än. 600 av de 1 036 bor i Nybro kommun, som har runt 20 000 invånare. Omsätter man dessa 600 varslade personer i Stockholms siffror, det vill säga räknar ut hur stor andelen är av kommunbefolkningen, motsvarar det 35 000 personer.

Regeringar världen över har satt omfattande stimulanspaket i sjön. På samma gång står den svenska regeringen passiv. Sverige är i behov av en räddningsplan för jobben och löntagarna. En investering i spårtrafik är särskilt passande när vi nu står mitt i en oroande jobbkris och en funge- rande pendling till och från jobbet blir ännu viktigare. Om vi använder de sämre tiderna för att rusta oss för framtiden, kan vi se framtiden an med tillförsikt.

I går inleddes FN:s klimatförhandlingar i Polen. Den viktigaste frågan är förstås hur utsläppen av växthusgaser världen över ska minskas. Det brinner i knutarna. Om inte den globala uppvärmningen ska gå över styr krävs att radikala åtgärder tar form så snart som möjligt.

Transportsystemet står i dag för 30 procent av de svenska växthus- gasutsläppen. Vi behöver stimulera människor att lägga om sina resvanor och investera i järnväg och kollektivtrafik. Om vi socialdemokrater hade varit i regeringsställning skulle vi ha satsat 150 miljoner extra på tidiga- relagt underhåll, utöver de extraresurser som vi lagt i vår infrastruktur- motion. Kan ministern tänka sig att stå bakom det förslaget eller har ministern ett ännu bättre förslag på lut?

Anf. 81 AMEER SACHET (s):

Fru talman! Många av oss vet att tåget är en av lösningarna på dagens och morgondagens transportbehov. Spåren är i dag maximalt utnyttjade. Banverket har släppt fram fler tåg i ett försök att möta den ökade efterfrågan på tåg i regionen. Det stora problemet är att de befintliga spåren inte klarar av den höga belastningen. På enkelspåriga sträckor tvingas en del tåg dela spår med de långsammare pendeltågen. Sådana begränsningar gör det svårare att köra fler tåg, trots efterfrågan.

Situationen är kritisk. Bristen på infrastrukturkapacitet med de befintliga spåren visar att tågtrafiken inte klarar behovet av och efterfrågan på ett miljövänligt och punktligt transportsystem som skulle gynna både landet och klimatet.

Nu när vi gått in i en lågkonjunktur och arbetslösheten ökar krävs verkligen stora investeringar och resurser för att möta den ökade efterfrågan. Det akuta behovet innebär att investeringarna i järnväg måste sättas i gång omedelbart. I vårt stimulanspaket mot jobbkrisen föreslår vi socialdemokrater 200 miljoner kronor i riktat infrastrukturunderhåll till Banverket och 75 miljoner kronor till Vägverket.

När finansminister Anders Borg vaknar efter nyårsnatten och kanske vill ha fram ett eget paket får han och statsrådet gärna bjuda över oss vad gäller järnvägssatsningar. Tänker statsrådet försöka påverka finansministern att redan innan vårpropositionen läggs fram göra satsningar på infrastruktur? Vad är statsrådets svar till pendlare som på grund av tågförseningar är rasande?

Anf. 82 KARIN GRANBOM ELLISON (fp):

Fru talman! Jag kan konstatera att statsrådet i debatten säger att hon ser allvarligt på bristerna i järnvägssystemet. Jag tycker att det är mycket bra att statsrådet lagt om politiken när det gäller underhåll så att vi täpper till de hål som den tidigare regeringen skapade genom att inte kontinuerligt tillföra de medel som det nu visar sig borde ha tillförts.

Det gäller att se framåt och göra nyinvesteringar. Många människors vardag påverkas av hur tågtrafiken fungerar. Det är viktigt att vi också bygger nya banor för att få plats med fler tåg så att vi kan föra över mer gods från lastbilar till tåg.

Jag skulle ännu en gång vilja slå ett slag för höghastighetstågen och avslutningsvis säga att om vi satsar på dem för vi Sverige närmare Europa, vilket jag tycker skulle vara mycket värdefullt.

Anf. 83 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Jag har några korta kommentarer.

Det räcker inte, säger Pia Nilsson. Det är åtskilliga år sedan så mycket pengar satsades på infrastrukturen som nu. Samtidigt kan vi konstatera att satsningarna från den socialdemokratiska regeringens sida var tämligen små. Désirée Liljevall säger att regeringen är passiv. Då bör man minnas att det är ett antal decennier sedan som vi hade en så stark statsbudget som i dag. Som jag ser det beror det på en mycket aktiv och målriktad regering.

Vidare säger Pia Nilsson att man kan ifrågasätta om pengarna verkligen går till infrastruktur eller om de går någon annanstans. Jag tycker att det uttalandet är något magstarkt när man samtidigt minns den diskussion

vi hade för fyra fem år sedan om det oerhört eftersatta underhållet på SJ:s vagnar. Då förpassade den dåvarande regeringen pengar från ett verk till ett annat, helt emot budgetlagar och allt. Att då säga att vi sysslar med sådant när allt gått helt enligt budgetlagens normer är något magstarkt. Trots allt bör man veta lite grann om hur historien har sett ut.

Det jag saknar i debatten från interpellanternas sida är frågan om antalet operatörer på spåren. Vore inte den frågan värd att ta med i debatten? Borde man inte ifrågasätta om vi enbart ska ha SJ, ha monopol, eller om vi ska öppna upp för andra? Kanske skulle konkurrensen på spåren förbättra såväl tider som annat. Naturligtvis skulle det inte förbättra spårkvaliteten, men tiderna kunde det kanske förbättra.

Anf. 84 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Jag hör till dem som delar Åsa Torstenssons och övriga debattörers oro och ilska över att tågtrafiken fungerar så illa. Vi är rätt många som högt och rent gillar tåg och tågtrafiken när den fungerar väl. Jag pendlar från Hudiksvall till Stockholm varje vecka och uppskattar väldigt komforten och bekvämligheten och alla de fördelar som finns när tåget kommer och går i tid.

Under den senaste tiden har det varit riktigt, riktigt eländigt. Det tror jag att vi alla som deltar i debatten är överens om. Utöver den irritation det skapar och det besvär det förorsakar resenärerna – att komma för sent till möten, missa arbetet och så vidare – irriteras många över SJ:s, för det handlar i huvudsak om SJ, oerhört dåliga hantering av information och oerhörda svaghet när det gäller krishantering. Jag tror att det är SJ:s allra sämsta gren. Man har svårigheter att berätta sanningen för passagerarna. I stället kuperar man svansen i omgångar, och det gör lika ont varje gång man får reda på att det inte bara rör sig om en kvart och en halvtimme utan ibland är tåget både en och två timmar försenat. Om man då missar en flygavgång på Arlanda, som många som kommer norrifrån och söderifrån gör, blir det dubbelt besvärligt.

Det var mot den bakgrunden jag i trafikutskottet för en månad sedan tog initiativ till att kalla in Banverket, tågoperatörerna med SJ i spetsen och Seco, facket, för att få en bild av hur de ser på läget. Med Mino Akhtarzand i spetsen var de till oss i förra veckan och redogjorde för läget. Jag tror att även Socialdemokraterna var med på det. De motsatte sig inte förslaget utan tyckte nog att det var bra att vi fick en direktrapport och möjlighet att prata direkt med alla inblandade parter.

Jag håller med Jörgen, Åsa och Karin om att det är lite lustigt att höra en rad socialdemokratiska debattörer nu ha sådana förhoppningar på alliansregeringen. När Désirée Liljevall säger att Åsa Torstensson haft 26 långa månader på sig vänder hon sig visserligen till Åsa Torstensson men i praktiken är det en fruktansvärt hård kritik av det som den socialdemokratiska regeringen lämnade efter sig när de förlorade valet 2006. Det var verkligen eländigt, men Désirée Liljevall och Pia Nilsson framställer det som om vi skulle börja bygga upp något från ett nolläge.

Läget har varit mycket dåligt. Det har vi Europeiska järnvägsunionens vitsord på. De har sagt att Sverige är sämst i klassen i Europa. Under 1990-talet och 2000-talets inledning har vi i Sverige varit sämst i klassen på att sköta vår järnväg och underhållet av den. Vi har varit allra sämst i klassen. Så illa är det. Vi har lagt minst pengar på drift och underhåll.

Det är klart att det går att leva på rost och röta, som man brukar säga. Det går en tid, men sedan kommer raset. Och nu har raset kommit med massor av besvärligheter när det gäller växlar, signalsystem och en mängd andra saker. Då vänder man sig till Åsa Torstensson. Ta fram trollspöet, Åsa, ta fram trollspöet! Fixa det här, helst redan i morgon!

Men det går inte riktigt så fort. Det handlar om en långsiktig process. Man måste bygga upp det och se till att det blir ett nät som är tillförlitligt. Det ska vara lika tryggt att sätta sig i ett tåg som att sätta sig i ett flygplan. Jag är inte orolig för att jag ska ramla ned på vägen, men sätter man sig i ett tåg vet man att det är stor risk att det ramlar ned på vägen.

Fru talman! Nu har jag bränt min tid. Jag ber att få återkomma till fortsättningen i nästa inlägg.

Anf. 85 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Jag tackar för en viktig debatt. Det är bra att den här interpellationen ställts, eftersom det är så viktigt att vi alla åker mer och mer tåg. Vi åker mer tåg. Hela svenska folket gillar tåg. Vi vill vara miljömedvetna. Vi gillar tåget, utom när det kommer för sent. Då tappar vi tid, tillväxt i landet och arbetstid. Folk blir frustrerade och mycket stressade över att tågen inte kommer i tid.

Vi har hört exempel från olika delar av landet. Jag tänkte bidra med Västsverige, eftersom jag flera gånger i veckan reser på Västra stambanan. Jag brukar roa mig med att blogga när tågförseiningarna är som värst. Jag kan inte blogga varje gång det är tågförseining; då skulle jag nämligen inte skriva om något annat än tågförseiningar. De som läser min blogg tycker redan nu att jag skriver för mycket om tågförseiningar. Det är tågförseiningar jämt, och det har blivit mycket sämre den sista tiden.

Det som befaras är, precis som har sagts i de tidigare inläggen, att svenska folket inte orkar vänta längre. Man tar bilen i stället. Jag känner många pendlare som bor i Skövde eller Falköping och jobbar i Göteborg eller bor i Göteborg och jobbar i Falköping eller Skövde. De vågar inte längre lita på att de kommer i tid till sitt arbete, utan tar bilen i stället. Det finns många från Göteborg som väljer flyget för att de litar mer på det nu. Det är jättetråkigt att det ska behöva vara så, när folk faktiskt vill åka tåg.

Vi har jobbat för att korta tågtiderna. Mälardalsbanan är ett lysande exempel. Under 90-talet byggdes bra spår som går runt hela Mälaren. Det gjorde de inte tidigare, men nu finns den möjligheten. Likadana kraftsamlingar behöver göras i Västsverige och på andra håll. Men det går inte om folk ledsnar, om vi inte får upp mer gods på järnvägen och om godset blir förseinat. Då har vi inga bra klimatlösningar.

Åsa Torstensson säger: Vi har satsat mest, vi är jätteduktiga. Jag undrar om Åsa Torstensson är nöjd med den satsningen. Är det tillräckligt? Eller äts det upp av den inflation som vi har nu? Vi har den högsta inflationen på 15 år, sedan det var borgerlig regering förra gången.

Jag undrar bara, för jag hörde tidigare i dag en näringsminister som var väldigt nöjd. Allt som behövde göras var redan gjort i den budget som lades fram i september, hävdade näringsministern. Näringsministern visste allt som skulle hända, alla varsel och finanskrisen och lågkonjunkturen. Allt detta kände näringsministern till redan innan det hände. Därför hade man varit förutseende.

(ANDRE VICE TALMANNEN: Jag vill påminna om att debatten handlar om förseningar i tågtrafiken.)

Jag är medveten om det. Det är därför jag frågar om Åsa Torstensson är lika nöjd som näringsministern. I budgeten läggs det fram förslag om satsningar på infrastruktur. Budgeten hänger som sagt ihop med Åsa Torstenssons gebit.

Att tidigarelägga underhåll av tåg och banor och inköp av nya tåg är helt nödvändigt. Ibland får vi höra att träd har ramlat ned på spåret, fast träd inte ska stå så nära spåren. Ibland får vi höra att en elförsörjningsarm har ramlat ned. Vi får höra olika anledningar. Jag undrar om Åsa Torstensson är nöjd. Är det som regeringen har gjort tillräckligt, eller vad krävs ytterligare?

Anf. 86 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag håller med Monica Green. Detta är en oerhört viktig debatt. Den visar den situation vi befinner oss i. Under många år har det inte funnits något engagemang för svensk järnvägsinfrastruktur. Därför, Monica Green, finns det oerhört mycket att göra för svensk järnvägsinfrastruktur.

Det är naturligtvis så att vi kan peka ut stora projekt: Botniabanan, Hallandsåsen, Citytunneln och Citybanan. Det är stora projekt som vi kan blicka fram emot och fundera på. Det där kommer naturligtvis att skapa mycket bättre möjligheter för en modern järnvägsinfrastruktur. Men delar av detta är klart först om tio år. Så lång tid tar det med järnvägsinfrastrukturbyggnad och all infrastrukturbyggnad. Det är därför jag alltifrån första dagen har pläderat för vikten av att sköta det man en gång har investerat i och inte skjuta ansvaret till nästa generation. När vi nu tar oss an infrastrukturen på både vägar och järnvägar måste vi också till viss del bygga nytt, för det är så nedgången.

Det räcker inte med de investeringar som ligger i kommande planer, säger de socialdemokratiska debattörerna i kör. Till er som lyssnar på detta vill jag säga att Sveriges regering har lagt 2 miljard på kommande infrastruktursatsningar för Banverkets del. Det är pengar som ingår i den budget för 2009/10 som riksdagen ännu inte har beslutat om. Det är alltså pengar som Banverket aktivt kommer att börja vidta åtgärder med enligt den plan som riksdagen har tillgång till. Denna innebär precis det som de socialdemokratiska debattörerna efterlyser. Det är arbeten som kan sättas i gång här och nu. Det skapar naturligtvis jobb här och nu i den situation som vi befinner oss i med tanke på lågkonjunkturen.

Det är också ganska små projekt, som till exempel Banverket säger. De upphandlingar som görs kommer att beröra ett närområde, vilket gör att det inte är långa upphandlingar som vid många av de stora projekt som nu är verksamma. Det är arbete här och nu med leverantörer och entreprenörer. Det kommer att bli verksamhet över hela landet.

Det handlar om viktiga insatser för att ta bort flaskhalsar för att stärka möjligheterna för moderna signalsystem. Ni har säkert lyssnat på utropet att det beror på signalfel. Signalfelen i sig är naturligtvis en del av de system som Banverket måste ta ansvar för att ersätta med modernare

system eller helt nya system. Det är naturligtvis oerhört avgörande att Banverket i princip har fått resurser till de projekt som de har pekat ut.

Vi drar lärdom av Kraftsamling Stockholm Mälardalen. Det har varit positivt av den anledningen att det inte alltid beror på infrastrukturens fel eller brister. Det är en stor del, men jag vet med det underlag som Banverket naturligtvis försöker följa upp att det inte alltid beror på infrastrukturdelen, utan att det är oerhört viktigt att SL och SJ är med och att de olika kommunerna är engagerade som trafikhuvudmän i detta – just för att vi ska få en sammanhållen kraftsamling. Detta kopieras till Västsverige och Öresundsregionen av den anledningen att det finns oerhört mycket att göra här med gemensamma åtgärder.

Anf. 87 PIA NILSSON (s):

Fru talman! Vågar vi lita på tåget, infrastrukturminister Åsa Torstensson? Vågar vi lita på tåget när tågförseiningarna nu slår alla rekord? Jag är inte så säker på att svaret är ja. Som tågresenär är jag jätteirriterad varje gång det inträffar, för det inträffar i princip varje gång jag reser med tåg.

Min goda vän som förde loggbok över sina arbetsresor från maj fram till nu är förstås oerhört missnöjd, dels för att det tog tre månader för henne att få ersättningen från resegarantin utbetald, dels för att hon fick använda sin flextid för att täcka de tidsförluster som förseiningarna orsakade. På två och en halv månad var det 3 timmar och 45 minuter. Det här är helt orimligt. Det är helt oacceptabelt!

Jag måste ställa frågan: Har ministern ett ansvar i tågförseiningensproblematiken? Har Åsa Torstensson ett ansvar, eller hänvisar hon bara till Banverket, SJ och SL, och att de liksom bara ska lösa det hela? Vilken roll har Åsa Torstensson i arbetet med att få bukt med tågförseiningensproblematiken?

Vad är det de facto för åtgärder som har vidtagits i kraftsamlingspaketet, som i mitt tycke verkar sakna de krafter och muskler som faktiskt behövs för att det här problemet ska kunna elimineras? Vad gör Åsa Torstensson? Jag har inte fått något svar. Det hänvisas bara till att Banverket, SJ och SL kan göra mer. Men jag vill veta hur ministern då tänker se till att detta samarbete verkligen blir av.

Visa nu, Åsa Torstensson, att regeringen är på rätt spår. Gör det nu!

Anf. 88 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Jag tycker att det är jättekul att socialdemokratiska ledamöter nu har sådan tillit till att regeringen ska åstadkomma något. Det kan jag förstå med tanke på de tillkortakommanden vi såg hos den tidigare regeringen. Tidigare ministrar har inte yttranderätt här i kammaren, så vi får väl gemensamt ordna en debatt utanför huset, dit vi kallar in inte bara den nuvarande ministern utan också herr Rosengren och fru Messing och ställer dem till svars för att det gick så eländigt snett att vi fick sämst betyg i hela klassen av Europeiska järnvägsunionen – observera att det inte var av oss i alliansen utan av Europeiska järnvägsunionen. Det var de som gav sämsta betyg åt Sverige och åt de socialdemokratiska ministrarna.

Jag har också förhoppningar på alliansregeringen och Åsa Torstensson. Jag är övertygad om att vi kommer att klara det här. Åsa har ju re-

dovisat hur man redan hösten 2006 satte i gång åtgärder och pytsade in mer pengar. Vi har 10 miljarder mer i närtidssatsning för att ta itu med drifts- och underhållsåtgärderna, som är nyckeln i det hela. Klarar vi inte det så klarar vi inget annat. Det måste till ett löpande underhåll och ett förebyggande underhåll.

Vi måste bygga bort flaskhalsar, se till att vi får fler smidiga mötesplatser och mer av dubbelspår i det svenska järnvägssystemet. Vi måste också satsa på nyanläggningar och rustning av järnväg. Då handlar det inte bara om den vision som den här regeringen har fört in i tågdebatten, nämligen höghastighetståg. Det hörde vi aldrig talas om under den tidigare regeringen. Nu talar vi om höghastighetståg också som en viktig pusselbit för att kunna skapa ett långsiktigt hållbart transportsystem som är pålitligt och som folk vill använda.

Jag ser verkligen fram emot den debatt vi ska ha i trafikutskottet och här i kammaren om budgeten för nästa år och om hela infrastrukturpaketet till 2020. Där får vi vara lite visionära och se vad vi vill göra på lång sikt. Den här regeringen satsar 417 miljarder kronor under tioårsperioden fram till 2020. Jag ser fram emot den debatten.

Anf. 89 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Vi har hört det många gånger: Allt som är bra är borgarnas förtjänst, och allt som är dåligt är sossarnas fel. Vi ska gömma oss bakom sossarna så länge vi bara kan, är det som borgerliga ledamöter framför här. Allt som är dåligt är sossarnas fel.

Anders Borg sade när han tillträdde att det skulle ta ungefär två år innan den borgerliga politiken börjar märkas i samhället. Det har vi märkt på det som inträffar nu. Vi anklagar inte regeringen för lågkonjunkturen. Däremot anklagar vi er för att ha slarvat bort högkonjunkturen och inte kunna ta vara på människor i den lågkonjunktur som vi nu har.

Det är ju bekvämt att kunna skylla på sossarna. Visst, jag förstår varför ni gör det hela tiden och inte vill ta eget ansvar.

Jag skulle vilja att ni nu sätter i gång. Det är klart att vi kräver detta av regeringen – det är ju ni som är ansvariga nu. Det är klart att man kan säga att det inte heller skulle bli bättre om sossarna styrde, men nu är det faktiskt ni som styr. Då får ni ta tag i detta. Då kan man inte hur länge som helst skylla på att det säkert skulle bli sämre om sossarna hade styrt.

Vad kommer att hända med Västra stambanan, Åsa Torstensson, och med den propp som Lerum utgör? Där har Moderaterna sagt nej till utbyggnad av Västra stambanan. Kan man använda möjligheten till extrasatsningar, och kan man se till att man nu, i dessa svåra tider, bygger fler spår på Västra stambanan? Det ger jobb både nu och i framtiden eftersom tillväxten kan öka om människor kommer i tid till sitt arbete, om de kan lita på Västra stambanan och tågen i Västsverige.

Anf. 90 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag har inte alls skyllt allt som är ont på sossarna, men jag kan ställa en direkt fråga: Är Pia Nilsson, Désirée Liljevall, Ameer Sachet och Monica Green stolta över hur ni har skött underhållet på järnvägsinfrastrukturen i landet? I så fall har vi helt olika ambitioner för hur svensk järnvägsinfrastruktur ska skötas.

Jag är mycket mån om att sköta det som vi en gång har investerat i. Det var därför som jag mycket tidigt gjorde investeringar 2007, 2008 och nu 2009 och 2010. Det är åtgärder som kan verkställas här och nu.

Pia Nilsson ställde frågan vad som har gjorts med anledning av att jag hänvisade till Kraftsamling Stockholm Mälardalen. Det som man i kraftsamlingen så här långt har gjort är att man har satsat på stationerna i och omkring Knivsta och Katrineholm, förbigångsspår i Gnesta, ytterligare mötesstationer på Svealandsbanan samt på att ytterligare identifiera hur man kan höja kapaciteten i och omkring Uppsala. Kopplade till detta är de 44 åtgärder som man har ålagt sig själv för att möta den frustrerade resenären.

Det som är järnvägsinfrastruktur ligger på mitt ansvar. Kan man lita på tåget? Jag vet att det är många som ställer sig den frågan. Kommer tåget i tid? Ibland beror det på brister i infrastrukturen. Det kan bero på dåliga signalsystem. Därför har jag sett till att Banverket får nya resurser.

Jag tänker inte svara Pia Nilsson med att jag ska gå ut och gräva själv. Där hänvisar man nog bäst till att professionen gör detta. Jag litar på att professionen nu, med de nya resurserna, just har mycket starkt fokus på att förbättra för de resenärer som väljer att ta tåget, för det är avgörande för klimatutmaningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2008/09:108 om felaktig läkemedelsanvändning

Anf. 91 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Thomas Nihlén har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder, och i så fall vilka, för att utreda omfattningen, kostnaderna och orsakerna till den felaktiga läkemedelsanvändningen i Sverige.

Felmedicinering är ett angeläget samhällsproblem som regeringen på flera sätt arbetar med att förebygga. Förutom att kostnaderna för felmedicineringen är stora påverkar det också människors livskvalitet i negativ riktning.

En god informationsförsörjning utgör grunden inom hälso- och sjukvården. I dag sker i stort sett all journalföring och meddelandehantering inom svensk hälso- och sjukvård elektroniskt. Exempelvis är 100 procent av alla journaler inom primärvården elektroniska, inom sjukhusen ligger andelen på drygt 88 procent. Av alla läkemedelsrecept som skrivs ut sänds över 80 procent elektroniskt från läkaren och finns direkt tillgängliga på alla apotek. Trots att svensk hälso- och sjukvård är föregångare genom att tidigt införa och använda nya IT-verktyg har man inte uppnått alla de nyttoeffekter som skulle kunna vara möjliga. Regeringen har därför initierat ett nära samarbete med Sveriges Kommuner och Lands-ting, Vårdföretagarna och Socialstyrelsen för att förbättra vårdens informationsförsörjning. Arbetet sker inom ramen för den nationella IT-strategin för vård och omsorg. Skapandet av bland annat säkra IT-lösningar för läkemedelshantering är högst angeläget både ur kostnads- och kvalitetssynpunkt och prioriteras på olika sätt av regeringen.

*Svar på
interpellationer*

Den 1 juli 2008 trädde patientdatalagen i kraft. Syftet med den nya lagen är att göra det möjligt att med patientens samtycke dela patientinformation mellan olika vårdgivare. Den nya lagen ger behandlande vårdpersonal möjlighet att få en samlad bild av patientens vårdhistorik från olika vårdgivare. Redan våren 2004 tog Landstingsförbundets styrelse ett första steg mot att göra hela journalerna tillgängliga för olika vårdgivare genom att besluta om en nationell patientöversikt. Ambitionen är att den av Landstingsförbundet initierade patientöversikten ska innehålla ett utdrag ur journalen där den mest vitala informationen finns tillgänglig. Det gäller bland annat uppgifter om vilka läkemedel patienten har fått förskrivet på recept och ordinerats inom den slutna hälso- och sjukvården. Genom patientöversikten får ansvarig läkare en total bild av alla läkemedel som patienten har fått ordinerade och kan därigenom göra ett välgrundat ställningstagande till fortsatt läkemedelsbehandling. Landstingen arbetar nu med införandet av patientöversikten.

Regeringen har vidare tagit initiativ till att fler personalgrupper i akutsjukvården ska få tillgång till patientens läkemedelsförteckning. Arbetet syftar till att stärka patientsäkerheten och åstadkomma en säkrare läkemedelsförskrivning. En promemoria med förslag till förändringar i lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringen gör också satsningar på att höja kvaliteten i omsorgen och vården om äldre personer. För år 2007 och 2008 utgår 1,35 miljarder kronor per år i stimulansbidrag till kommuner och landsting. Regeringen har prioriterat sju områden, varav läkemedelsgenomgångar genomförda av multiprofessionella team är ett område. Just multiprofessionella läkemedelsgenomgångar har visat sig leda till att läkemedel i stor utsträckning omvärderas, att läkemedel sätts in eller sätts ut och att doserna justeras.

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att det pågår både kort- och långsiktiga aktiviteter för att förbättra läkemedelsanvändningen i Sverige. I dagsläget har jag inte för avsikt att föreslå ytterligare åtgärder på området.

Anf. 92 THOMAS NIHLÉN (mp):

Fru talman! Först vill jag tacka socialministern för svaret. Det är ett svar som redovisar vad regeringen gör och planerar att genomföra för att minska den felaktiga läkemedelsanvändningen. Det finns många bra förslag där.

Men nu har jag inte ställt några frågor till socialministern om vad regeringen avser att vidta för åtgärder för att minska den felaktiga läkemedelsanvändningen. Min fråga i interpellationen är: Avser socialministern att vidta några åtgärder och i så fall vilka för att utreda omfattningen, kostnaderna och orsakerna till den felaktiga läkemedelsanvändningen i Sverige?

Socialministern försöker inte med ett enda ord besvara min fråga. Jag tycker att det är högst anmärkningsvärt. Jag hoppas jag att vi snart får ett klarläggande svar på om det beror på ett olycksfall i arbetet, på att socialministern inte riktigt har förstått frågan eller om det är ett medvetet val från socialministern att inte svara på min fråga. Jag förutsätter också att socialministern i sitt nästa inlägg redovisar ett tydligt svar på min fråga.

Begreppet felaktig läkemedelsanvändning omfattar bland annat över- och underanvändning av läkemedel, förskrivning av felaktiga läkemedel, oönskade interaktioner mellan olika läkemedel samt biverkningar och läkemedelsberoende.

Hur många människor i Sverige drabbas av läkemedelsrelaterade problem, sjuklighet eller död orsakade av felaktig läkemedelsanvändning och varför? Ingen vet. Hur stora är kostnaderna för felaktig läkemedelsanvändning i ett samhällsekonomiskt perspektiv? Ingen vet. Det största problemet med att vi saknar svaren på de här frågorna är att vi inte kan utvärdera eller följa upp om de åtgärder som faktiskt vidtas verkligen minskar den felaktiga läkemedelsanvändningen eller inte.

Det finns ett antal svenska mindre studier som visar att det kanske är så mycket som 10–20 procent av alla inläggningar på sjukhus som beror på felaktig läkemedelsanvändning. Det innebär mellan 120 000 och upp till 240 000 personer som varje år drabbas av läkemedelsrelaterad sjuklighet. Ca 20 procent av alla äldre som läggs in akut på sjukhus har drabbats av någon form av biverkningar av olika läkemedel. 30 procent av alla patienter har någon form av läkemedelsrelaterade problem.

Socialstyrelsen har beräknat att över 100 000 patienter drabbas av misstag inom vården. Kanske är det så många som 3 000 patienter som dör i onödan av dessa misstag. Till största delen härrör dessa skador och dödsfall från en felaktig läkemedelsanvändning.

Miljöpartiet tar problemet med läkemedelsrelaterad sjuklighet och död på största allvar och har också redovisat ett stort antal konkreta förslag för att åtgärda den felaktiga läkemedelsanvändningen. Ett av våra förslag är att inrätta en haverikommission för läkemedelssäkerhet som ska få till uppgift att utreda kostnader och förekomst av problem och sjuklighet som beror på felaktig läkemedelsanvändning.

Miljöpartiet tolkar det uteblivna svaret från socialministern som att regeringen uppenbarligen inte är intresserad av att ta reda på hur stort problemet med felaktig läkemedelsanvändning är.

Anf. 93 FINN BENGTSSON (m):

Fru talman! Det är en mycket väsentlig interpellation som Thomas Nihlén har ställt. Det är också ett mycket trevligt svar från socialministern. Jag delar inte fullt interpellantens negativa syn på att det inte är ett fullödigt svar. Det är den förmånen man har när man samarbetar med en alliansregering; jag vet att det händer mycket på det viktiga kvalitetsområdet för läkemedel som säkert kommer att komma innan mandatperioden är slut.

Socialministerns svar ger en tydlig fingervisning om hur man redan har genomfört en lag som på många sätt kommer att stärka säkerheten. Jag är säker på att socialministern kan släppa en och annan kvalitetsförstärkning till. Men jag ska hjälpa till att förklara lite grann hur viktig interpellationen är sett med utgångspunkt i de frågor som Thomas Nihlén ställer.

Det handlar om risken för att man fokuserar enbart på en kortsiktig kostnadsfundering för läkemedel. Det är nog så lätt att göra eftersom detta är en stor budgetpost. Men den stora budgetposten måste ställas i relation till den totala utgiften för både sjukvård och sjukdom. Då kom-

mer vi tillbaka till siffror som visar att sjukvårdens direkta kostnader är ungefär 20 procent av utgifterna för sjukdomsbekämpning.

Bland de 20 procenten, fru talman, har vi öppenvård, slutenvård och olika behandlingskostnader där läkemedel utgör ungefär 15 procent, det vill säga en handfull procent av den totala utgiften för sjukvård. Man kan säga att vad den förra regeringen förmådde, vilket tyvärr även Miljöpartiet stödde, var att enbart införa en kostnadsfråga i form av generikautbyte där man visserligen sparar några ören per tablett men å andra sidan inte adresserar kvalitetsfrågan på ett mer djupgående sätt. Omklätt i andra ord: Om vi bara har ett antal procent, även om det är en dyr utgift, som är kostnaden för läkemedel blir det inte särskilt effektivt att bara ta fram den billigaste tabletten om den inte behövs, om den ges på fel sätt, om den ges i fel dos och om den ges till fel patient. Där har interpellanten alldeles rätt.

Jag är helt säker på att det pågår andra aktiviteter. Bland annat nämns i svaret från socialministern att Sveriges Kommuner och Landsting är inblandat. En kvalitetsaspekt som jag vill lyfta fram är den man tog med i det förra avtalet med Sveriges Kommuner och Landsting om statens ersättning av läkemedel. Där villkorade man nämligen detta med ett kvalitetsarbete som skulle ske i samråd mellan Sveriges Kommuner och Landsting och bland andra regeringen och Socialdepartementet. Detta pågår, och man lämnar en slutrapport i februari.

Hela alliansregeringen har också tagit ett kvalitetsgrepp, nämligen att prioritera just den fråga som interpellationen handlar om vid det kommande EU-ordförandeskapsåret. Då ska man lyfta upp kvalitetsaspekter på läkemedel i en generell diskussion ur ett europeiskt perspektiv. Det är nog så välkommet, för vi har ingen möjlighet att lösa alla dessa viktiga frågor enbart nationellt. Detta blir nu föremål för en europeisk samordning, och man prioriterar det just när man har ordförandeskapsåret. Det visar på en ambition till på kvalitetsområdet.

Fru talman! Om man ska sammanfatta detta och vikten av Thomas Nihlén's interpellation vill jag påstå att detta inte bara handlar om kortsiktiga besparingar som kan göra att läkemedelskostnaderna tillfälligtvis planar ut. Det handlar om ett långsiktigt strävande efter en mer rationell användning av läkemedel som bygger på att man analyserar möjligheterna för en mer medicinskt effektiv läkemedelshantering.

Man måste adressera frågan om patientsäkerhet, för den är intimt förknippad med säkerheten.

Det handlar också om kostnadseffektiviteten på ett lite annorlunda sätt, nämligen inte bara samhällets omedelbara utgifter, utan de utgifter som minskar för både patient och sjukvård genom att man inte vare sig över-, under- eller felförskriver läkemedel.

Anf. 94 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Jag vill tacka Thomas Nihlén för att han tar upp denna viktiga fråga. Det är en fråga som förstås har en prislapp, alltså en kostnadsaspekt för det offentliga. Ännu viktigare är förstås att det är en fråga om livskvalitet och ytterst en fråga om liv och död för den enskilde patienten. Vi talar om potentiellt mycket farliga ämnen som vid felaktig användning eller i felaktig kombination kan ge förfärliga effekter för den

enskilda personen. Därför är det av enormt stor betydelse att vi diskuterar problemet. Ännu viktigare är förstås att vi vidtar rätt åtgärder.

Thomas Nihlén har ställt frågan om jag avser att vidta några åtgärder och i så fall vilka för att utreda omfattningen, kostnaderna och orsakerna till den felaktiga läkemedelsanvändningen. Mitt sätt att resonera är att det finns tillräckligt bra underlag för att konstatera att detta orsakar stora kostnader. Det finns tyvärr ett tillräckligt bra underlag för att konstatera att väldigt många människor drabbas. Det finns tyvärr inte ett tillräckligt bra underlag när det gäller att veta exakt vilka åtgärder som ska vidtas fullt ut, även om mycket är på gång.

Att använda de begränsade resurserna på departementet för att göra dessa beräkningar om det skulle vara så eller så många tiotals miljarder är en underordnad fråga. Det mest betydelsefulla handlar om att varje enskild person som blir föremål för läkemedelsbehandling ska kunna lita på att de läkemedel som sätts in får till effekt att det innebär förbättringar för denna person.

Jag redogjorde i mitt svar för en del av de åtgärder som vi vidtar. Det handlar, utöver detta, om den nationella IT-strategin. Ett viktigt anslag ytterligare handlar tekniskt uttryckt om ett elektroniskt expeditiönsstöd. Det innebär kort att Apoteket AB genom verksamhetsavtalet med staten har fått möjlighet att utveckla ett nytt elektroniskt expeditiönsstöd. Det kan enkelt beskrivas som ett verktyg som kontrollerar alla elektroniska recept så att man ser om läkemedel är dubbelföreskrivna, feldoserade eller interagerar med andra läkemedel som patienten går på. Då larmar systemet. Man får in ytterligare ett moment av säkerhetskontroll som gör att det oftare blir rätt och färre gånger blir fel. Jag tror att det kan bli oerhört betydelsefullt.

Vi har också gett Socialstyrelsen i uppdrag – mot bakgrund av vårds-kademätningen där man bland annat har tittat på denna fråga – att utreda förutsättningarna för att införa ett nationellt system med fastställda rutiner för egenkontroll inom hälso- och sjukvården. Det tror jag också kan bli betydelsefullt.

Inom kort, innan året är slut, kommer också Patientsäkerhetsutredningen att lämna sitt betänkande där man har fått till uppgift att se över frågor som rör just det faktum som Thomas Nihlén tar upp, nämligen att många människor varje år drabbas av vårds-kador eller till och med avlider i den svenska hälso- och sjukvården. Vad kan vi göra för att möta den problematiken? Där tror jag att Patientsäkerhetsutredningen kan ha en hel del att komma med.

Läkemedelsgenomgångar har vi nämnt helt kort också. De är av central betydelse. Här gör man en professionell genomgång på individuell basis med den enskilde patienten. Det är en nyckelfråga i sammanhanget.

Anf. 95 THOMAS NIHLÉN (mp):

Fru talman! Miljöpartiet tog initiativ till en aktuell debatt här i kammaren den 24 oktober som handlade om felaktig läkemedelsanvändning för våra äldre. Bakgrunden var den intensiva debatt i medierna som speglar den läkemedelsskandal, som en del kallade den, som visat att våra äldre riskerar liv och hälsa genom en omfattande felaktig läkemedelsanvändning.

Den som framför allt fått personifiera alla dessa tusentals äldre som utsatts för allvarliga biverkningar till följd av felaktig läkemedelsanvändning är Gulli Johansson. SVT-programmet *Uppdrag granskning* den 24 september i år berättade en skrämmande historia om Gulli som förlorade elva år av sitt liv på grund av biverkningar av läkemedel.

Hur många fler Gulli finns det? Hur många äldre har drabbats och kommer att drabbas av denna form av läkemedelsvanvård? Även här är svaret enkelt: Ingen vet.

Miljöpartiet vill ta reda på detta genom att tillsätta en haverikommission för läkemedelssäkerhet – en haverikommission eftersom vi ser det som en katastrof att våra äldre riskerar att drabbas av läkemedelsvanvård.

Regeringen tycker tydligen inte att det är viktigt att söka svaren på dessa frågor. Det har nu socialministern också konfirmerat.

I en artikel i Aftonbladet som undertecknats av socialministern och äldre- och folkhälsoministern och som publicerades den 24 oktober – samma dag som den aktuella debatten – kunde man läsa följande: ”Trots högljudda rop efter haverikommission har felmedicinering förstås också skett under alla de tolv år som oppositionen varit ansvariga för vård och äldreomsorgen. Om det finns ett haveri att tala om så är det vänsterkartellens eget haveri.”

Att ansvariga ministrar inte tar sitt ansvar utan skyller på tidigare regeringar har vi fått vänja oss vid att höra här i kammaren. Men att man i en artikel uttrycker sig så ointresserat och raljant över ett seriöst förslag som handlar om felaktig läkemedelsanvändning bekräftar bara bilden av regeringens oförmåga att ta ansvar för frågan om felaktig läkemedelsanvändning.

Den felaktiga läkemedelsanvändningen i samhället kostar i storleksordningen 10–30 miljarder. Kanske är det ännu mer, men vi vet inte hur mycket. Vi vet att många människor skadas och dör av felaktig läkemedelsanvändning – om det är hundratusentals eller tusentals vet vi inte heller.

Miljöpartiet vill veta hur stort detta problem är och vad det består av – framför allt för att få en möjlighet att kunna utvärdera och följa upp om den felaktiga läkemedelsanvändningen ökar eller minskar och om regeringens insatta åtgärder har någon effekt eller inte. Det vet vi inte om vi inte har något att utgå från. Men regeringen och socialministern tycker tydligen inte att detta är viktigt att ta reda på.

Något som jag tror att vi alla är överens om är att vi ska ha en rationell, säker och effektiv läkemedelshantering och att rätt läkemedel ska ges vid rätt tillfälle i rätt dos och till rätt patient med adekvat uppföljning.

För att nå dit måste man så långt det är möjligt identifiera och vetenskapligt belägga hur stora problemen med felaktig läkemedelsanvändning i verkligheten är, vilket skulle vara den föreslagna haverikommissionens uppgift.

Anf. 96 FINN BENGTSSON (m):

Fru talman! I det förra inlägget nämnde jag att kostnaden för sjukvård är ungefär 20 procent av utgiften för sjukdom. De 80 procent som finansierar dåligt behandlad sjukdom, alltså indirekta kostnader, är kort- och långtidssjukskrivningar, förtidspensioneringar och intressant nog, fru talman, även förtida död. Precis som Thomas Nihlén har nämnt och som

socialministern har kommenterat är felaktig irrationell läkemedelsbehandling inte sällan tyvärr förknippad med förtida död. Det innebär att de indirekta kostnaderna ökar om man inte satsar på kvalitetsaspekter på läkemedelsutveckling för samhället.

Även de direkta kostnaderna ökar, precis som det har antytts här. Det innebär att man har onödiga inläggningar och onödiga kostnader för att betala dessa läkemedel som man bara kortsiktigt har gjort billigare. Det krävs alltså ett rejält omtag för att satsa på kvalitet.

Ett sätt, fru talman, att satsa på kvaliteten är att höja kompetensen hos förskrivarna. Då ber jag interpellanten och oppositionen notera att i just det fall som nämndes, patienten Gulli som kom upp i debatten, handlar det bland annat om att socialministern har tagit initiativet till att göra en riktad satsning på psykiatrin inom ramen för vilken satsningar på utbildningen av just förskrivare av psykofarmaka finns, nämligen psykiaterna.

Det är ett sätt att stärka kvaliteten på lång sikt som man är säker på ger en väldig utbetalning på en ganska låg insats av resurser, även om den i det här fallet är större än vad den har varit på vidareutbildningen tidigare.

Ett annat sätt att se på detta är alliansens förmåga att arbeta över departementsgränser. Vi har nyligen haft en forskningsproposition från Utbildningsdepartementet där forskningsministern har aviserat stora satsningar inte minst på klinisk forskning och forskning på bland annat relevant behandling med läkemedel.

Detta innebär att man inte har ett stuprörshängande utan i stället ett hängrännetänk över blockkretsarna, det vill säga mellan departementen.

Det viktiga är att man inte enbart litat på myndighetsansvaret utan tar ett politiskt ansvar.

Anf. 97 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Jag tror att det betydelsefulla är att vi åtgärdar det. Om vi har ett problem som är väl känt och som vi måste ta itu med är då lösningen att räkna? Om en båt har kantrat och folk ligger i sjön ska man då fiska upp människorna eller ska man räkna hur många de är?

Miljöpartiet vill veta storleken på problemet. Regeringen vill åtgärda problemet. Miljöpartiet vill räkna ut kostnaden. Vi vill eliminera bekymren. Miljöpartiet vill kartlägga. Vi vill åtgärda.

Jag har redovisat en lång rad åtgärder som vi har satt i gång tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting, tillsammans med de myndigheter som har den kortaste startsträckan.

För min del spelar det mindre roll om det handlar om 20 eller 30 miljarder – om vi tar Thomas Nihléns siffror. Det är fullständigt ointressant. Så länge enskilda människor far illa för att vi förskriver läkemedel på ett felaktigt sätt finns det ett problem som ska mötas. Det problemet möter vi genom en lång rad insatser. Det handlar om enskilda personer. Det kan många gånger vara äldre människor som har stor respekt för läkarauktoriteten och kanske själva befinner sig i ett tillstånd där de inte riktigt kan överblicka sin medicinering eller har anhöriga som kan göra det. Det handlar ju om att se till att vi har mekanismer som gör att vi har kontroller så att det inte går fel utan att vi levererar läkemedel till rätt person, i rätt sammanhang och i rätt dosering. Det är det centrala.

Det har gjorts uppskattningar, men de spretar väldigt mycket. Vi skulle ju kunna tillsätta ännu en kommission som räknar, men frågan är om det är någon mening med det. Är det vad som avgör om vi ska göra någonting? Nej, det tycker inte jag. Jag tycker att vi ska göra något. Problemet finns där. Det finns alla skäl att ta itu med det. Jag har presenterat en lång rad åtgärder som vi har satt i gång och som vi kommer att kunna genomföra när vi får ett bättre underlag.

Har Thomas Nihlén fler goda idéer är jag beredd att lyssna på dem. Det här är ett problem som måste tas på största allvar. Vi har från första dagen försökt att göra det som vi ser som möjligt att göra. Vi tror att vi åstadkommer något väldigt betydelsefullt med de åtgärder som jag har presenterat i dag.

Anf. 98 THOMAS NIHLÉN (mp):

Fru talman! Först vill jag tacka socialministern för en bra debatt.

För mig och Miljöpartiet har den här debatten varit klagörande. Den har tydligt visat att socialministern och regeringen inte har för avsikt att vidta några som helst åtgärder för att utreda omfattningen, kostnaderna och orsakerna till den omfattande läkemedelsrelaterade sjuklighet och död som den felaktiga läkemedelsanvändningen skapar.

Det innebär också att socialministern inte har några möjligheter att bedöma om regeringens egna föreslagna och genomförda åtgärder har någon som helst effekt i form av en minskning av den felaktiga läkemedelsanvändningen. Det är det som är vår stora poäng.

Åtgärderna är naturligtvis det viktiga. Vi har lagt fram ett stort antal konkreta politiska förslag på hur man ska minska den felaktiga läkemedelsanvändningen. Ett av de förslagen är just att vi ska ta reda på hur stort problemet är så att vi kan se om de åtgärder vi vidtar har någon effekt eller inte.

För att avslutningsvis vara lite optimistisk hoppas jag att den här debatten har gjort att socialministern har fått sig en tankeställare, och att regeringen kanske tänker om och tar den här frågan på större allvar. Kanske får vi här i kammaren uppleva att regeringen återkommer med ett förslag som skulle åtgärda de brister som Miljöpartiet har påtalat, även om regeringen inte kallar sitt förslag för kommission för läkemedelssäkerhet.

Jag vill också tacka Finn Bengtsson för hans inlägg som jag uppfattar som ett stöd för att den här frågan behöver uppmärksammas mer.

Anf. 99 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Det som Thomas Nihlén nu säger gör att jag måste svara i lite skarpare ordalag än jag hade hoppats. Han säger att jag har gett klara besked om att vi inte är intresserade av kostnaden, omfattningen eller orsaken till felaktig läkemedelsanvändning.

Vi är intresserade av kostnaden. Vi är intresserade av omfattningen, och vi är framför allt intresserade av orsaken för att kunna åtgärda. Det arbetet pågår genom en lång rad åtgärder som jag har beskrivit.

Det centrala är ju hur vi åtgärdar detta.

När Thomas Nihlén till slut tvingas erkänna att det kanske ändå är åtgärderna som är det viktiga och kommer med en egen åtgärd är den åtgärden att vi behöver räkna hur många som drabbas.

Om jag skulle prioritera vad som är viktigast att göra skulle jag inte säga att det viktigaste för patienterna är att vi räknar hur många som drabbas. Det viktigaste är ju att vi vidtar de åtgärder som har verkan i deras liv med de bekymmer som de upplever.

Det saknas inte beräkningar. Det finns många. De är olika och landar på väldigt olika nivåer. Jag kan inte sitta och vänta utan att göra något. Det är ju görandet som är det betydelsefulla.

Det har inte saknats beräkningar. Det har saknats åtgärder tidigare. Därför har regeringen satt i gång verksamheter av många olika slag för att ta itu med det här problemet som, det är alla vi som har deltagit i den här debatten överens om, är ett jättestort problem för den enskilda personen. Det har dessutom en kostnadsaspekt som inte är försumbar. Men det största är naturligtvis det mänskliga lidandet, och i vissa fall rena tragedier som inträffar för enskilda människor, inte minst äldre personer.

Jag tackar för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2008/09:102 om underlättande för bygglärlingar att få arbete

Anf. 100 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Mats Pertoft har frågat mig om jag är beredd att ta initiativ till åtgärder över hela landet som likt Hallandsmodellen syftar till att underlätta för lärlingar att nå ut på arbetsmarknaden.

Låt mig börja med att konstatera att regeringsskiftet 2006 innebar en omställning till en ny arbetsmarknadspolitik – en arbetsmarknadspolitik med tydligt fokus på arbetslinjen och på att bekämpa utanförskapet.

Regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder som underlättar för personer att få ett arbete och dessa gynnar även lärlingars möjligheter att nå ut på arbetsmarknaden. I den konjunkturavmattning vi nu ser är det viktigt att bygga vidare på den politik som grundar sig på att det ska vara mer lönsamt att arbeta, enklare och billigare för arbetsgivare att anställa samt mer attraktivt att starta och driva företag.

Arbetsförmedlingen har också nyligen omorganiserats, bland annat för att få en förbättrad styrning genom att en rak och tydlig ansvars- och beslutslinje etableras inom organisationen. Jag anser att Arbetsförmedlingen numera har goda förutsättningar för att flexibelt kunna prioritera och omfördela resurser dit där behoven finns.

Mot denna bakgrund bedömer jag det därför för närvarande inte som nödvändigt med ytterligare initiativ inom området.

Anf. 101 MATS PERTOFT (mp):

Fru talman! Jag vill tacka ministern för svaret. Samtidigt kan jag konstatera att det inte är något svar på de frågor jag ställt.

Jag måste därför fråga: Har ministern egentligen läst frågeställningen?

Jag ställde denna interpellation därför att vi här ser ett framgångsrikt arbete med att ge lärlingar inom byggsektorn fortsatt arbete. Detta har

pågått från 1993 till 2008. Det har alltså pågått ett bra tag även under alliansregeringens tid. Det har fungerat bra.

Lärlingar verkar vara en prioriterad målgrupp för alliansregeringen. Utbildningsministern har satsat jättemycket på att bygga ut lärlingsprogram över hela landet. Man kan kanske säga att ambitionsnivån var lite för hög i förhållande till de förslag som Gymnasieutredningen sedan lade fram. Men detta är alltså en klart prioriterad målgrupp för regeringen.

Det finns alltså ett arbetssätt i Halland som har gett dessa ungdomar jobb. Jag håller helt med om att arbetslinjen är bra. De ska ha jobb. Det är fråga om att vi ska kunna utnyttja den utbildning som de har fått och som är bra.

Men hur kan ministern då svara att det inte behövs några åtgärder när en väl fungerande verksamhet läggs ned för att det inte finns resurser till den? Det har varit ett samarbete mellan olika regionala myndigheter, från museer, byggbransch, facket och byggindustrin. Det är underbart att man kan samlas på detta sätt och framför allt att dessa ungdomar kan få arbete, särskilt i en bransch som är konjunkturkänslig och som i dagens läge hotas av stora varsel. Då gäller det att ta till vara denna kompetens. Det är ändå en treårig utbildning som dessa ungdomar genomgår. Ska vi bara låta dessa ungdomar gå ut i arbetslöshetens tomma intet? Ska vi sända signalen till dagens ungdomar som går lärlingsprogrammet att det var trevligt att de fick jobba lite grann i skolan men att de inte får något jobb och att det inte finns några jobb när det faktiskt finns ett exempel på hur detta kan klaras av?

År 1993 fanns det inte så många jobb inom byggbranschen, och det var då som man startade detta, och det har varit framgångsrikt. Det avslutas nu på grund av att de statliga pengar som tidigare kom från länsarbetsnämnden har dragits in. Jag bryr inte om det är länsarbetsnämnden, Arbetsförmedlingen eller någon annan myndighet som kommer med pengarna. Jag bryr mig om att dessa ungdomar ska ha jobb.

Därför skulle jag vilja fråga arbetsmarknadsministern hur han kan se till att detta fortsätter. Det verkar som om det inte går att göra det enkelt. Ministern säger själv att det inte behövs några åtgärder. Men här behövs det åtgärder – det är solklart – för att dessa ungdomar ska känna att det finns en framtid för dem inom denna bransch.

Anf. 102 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Det är lätt att vara imponerad av Hallandsmodellen, det håller jag med Mats Pertoft om, och jag är naturligtvis inte på något sätt emot den, vare sig av politiska, av ideologiska eller av andra skäl. Tvärtom har det vid flera tillfällen funnits möjlighet att följa Hallandsmodellen, till exempel i olika inslag i tv som jag har sett. Detta har, precis som Mats Pertoft skriver i interpellationen, visat sig vara en bra väg att gå.

Som Mats Pertoft också pekar på i interpellationen är det i stället så att vi har satt ett antal försöksverksamheter med yrkesutbildning och lärlingsplatser i sjön inom ramen för våra utbildningsinsatser. En slutsats som man kan dra av detta är att allt inte nödvändigtvis behöver vara arbetsmarknadspolitik. Kan man involvera mer av lärlingsutbildning, praktikplatser och annat inom ramen för utbildningsväsendet är det också en bra väg att gå för att möjliggöra för denna typ av aktiviteter som Hallandsmodellen står för.

En bakomliggande orsak till att vi gjorde om organisationen för Arbetsförmedlingen var att vi skulle försöka hitta en bättre organisationsform för den verksamheten så att man skulle kunna prioritera bättre, smartare, snabbare och mer flexibelt när man arbetar med den stora måluppgift som man har att förmedla arbete och se till att minska utanförskap och annat. Då är det klart att en av våra utgångspunkter varit att det ska vara mindre central styrning och mer flexibilitet, möjligheter för Arbetsförmedlingen att sluta avtal med kommuner, läns museer, byggsektor och annat. Poängen där är möjligen att det är Arbetsförmedlingen som, beroende på olika konjunkturlägen och olika behov som finns i olika delar av landet, behöver göra bedömningen av vad som ska göras.

Sedan är det naturligtvis så att vi delvis har skiftat fokus, framför allt under högkonjunkturåren då fokus var att förbättra matchningen för dem som har varit kortare tid i arbetslöshet och försöka se till att de har möjligheter att hitta ett jobb att gå till, precis som Mats Pertoft också efterlyser, och samtidigt inte ge upp hoppet om dem som har varit borta länge från arbetsmarknaden utan genom jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för unga försöka arbeta intensivt med dem som har sett både en och annan högkonjunktur passera revy.

Nu går vi in i ett annat konjunkturläge, och det är klart att det då är av stor vikt att se hur man kan dimensionera olika insatser som behövs för att åstadkomma det som jag är övertygad om att både Mats Pertoft och jag vill åstadkomma, nämligen att se till att fler kommer ut i arbete av dem som i dag hotas av uppsägningar, varsel och annat.

Mats Pertoft pekar på två viktiga dimensioner. Den ena handlar om ungdomars möjligheter på arbetsmarknaden. Om det är någonting som jag tycker att vi verkligen behöver arbeta intensivt med så är det möjligheterna för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden.

Om man tittar på den stora diskussionen om *flexicurity* som förs runt omkring i Europa så handlar den om omställningsförmåga och trygghet vid omställningen. Där kan vi naturligtvis på olika sätt ha många diskussioner om exakt hur det ska vara. Men min poäng är att 820 000–830 000 personer förra året fick jobb genom Arbetsförmedlingen. Det förefaller därför som om omställningsförmågan för den som finns på arbetsmarknaden är ganska god. Däremot har det varit väldigt svårt med omställningsförmågan för den som har befunnit sig utanför arbetsmarknaden och aldrig kommit in – ungdomar, personer med utländsk bakgrund, personer med långvarig arbetslöshet, personer med behov av rehabiliteringsinsatser eller personer med förtidspension. Jag tycker att framför allt ungdomarna är en oerhört viktig grupp.

Slutsatsen av det jag försöker säga är att det ska vara mindre central styrning av Arbetsförmedlingen men fortsatt goda möjligheter att på lokal nivå sluta den typen av överenskommelser som har gjort Hallandsmodellen möjlig.

Anf. 103 MATS PERTOFT (mp):

Fru talman! Det är väldigt trevligt att höra att ministern på något sätt öppnar, men jag förstår inte riktigt hur eftersom det är både–och som jag hör. Om det finns något stort problem som vi inte har klarat i Sverige ens under högkonjunktur – det finns flera – så är det ungdomsarbetslösheten. Den har konstant legat på en alltför hög nivå i Sverige. Just ungdomar

som går ut gymnasiet och sedan inte får jobb riskerar mer än andra att även på sikt halka in i en långtidsarbetslöshet. Det är en anledning till att det har funnits en bred politisk samsyn om att på olika sätt uppgradera lärlingsprogram. Det fanns med även i den gymnasiereform som den förra regeringen lanserade med stöd av Miljöpartiet, och den finns med nu. Den nuvarande regeringen satsar mycket på lärlingsprogram.

Det finns en bred samsyn. Ungdomsarbetslösheten är ett sådant erkänt problem som vi har svårt att komma till rätta med i Sverige. Ministern talar om mer flexibilitet, att man ska kunna hitta lösningar och så vidare. Då måste jag fråga: Varför sker då inte detta? Varför måste man då lägga ned en verksamhet som är så erkänt bra och som alla verkar känna till och som har tagits upp i tv och i andra medier? Även statsministern har i dag i Metro särskilt lyft fram lärlingsutbildningen och yrkesutbildningar när det gäller just möjligheten att få jobb och betydelsen av detta. Hur kan det då komma sig att arbetsmarknadsministern står här i kammaren och säger att vi inte ska göra någonting? Här kommer det inte att hända någonting.

Jag får höra av arbetsförmedlare att de räknar med att av de lärlingar som i dag går detta program kan kanske 25 procent räkna med att få jobb. Det betyder att 75 procent av eleverna kommer att gå rakt ut i arbetslöshet. Med den illavarslande tradition som vi har i Sverige riskerar dessa ungdomar att hamna i långtidsarbetslöshet, särskilt inom byggbranschen.

Då måste ministern ta ett ansvar för detta. När man nu har gjort om Arbetsförmedlingen så att den ska vara mer flexibel får den väl också vara det. Den får väl vara så flexibel att man kan hitta kreativa och bra lösningar för fortsatta program. När Hallandsmodellen visar på en sådan framgång ska man väl banne mig vara så flexibel att man klarar detta i hela Sverige. I det här landet har vi ju länge kämpat med frågan om hur vi får ungdomarna att komma ut i arbete direkt efter gymnasiet, särskilt efter olika yrkesprogram, så att de inte hamnar i arbetslöshet.

Utifrån alla lovord om flexibilitet och utifrån att vi verkar vara väldigt överens om själva andemeningen undrar jag vad ministern tänker göra för att se till att dessa ungdomar inte går ut i arbetslöshet. Jag skulle vilja ha ett svar på denna enkla fråga som jag ställde redan inledningsvis.

Anf. 104 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag delar helt och fullt Mats Pertofts grundläggande ansats, att ungdomsarbetslösheten är ett av vår tids riktigt stora gissel. Jag skulle kunna drista mig till att säga att omställningsförmågan i alla fall är relativt god när det gäller dem som finns på arbetsmarknaden. Men baksidan av den medaljen verkar vara att vi har ganska höga trösklar in för dem som ännu inte har kommit in på arbetsmarknaden.

I det här specifika fallet kan man möjligen säga – interpellationen handlar ju om hur elever som gått ut byggprogrammet ska få arbete – att det inte finns skäl att tro att de som har gått byggprogrammet är sämre rustade än andra gymnasieelever som lämnat gymnasieskolan. Snarare har de möjligen haft en bättre kontakt med arbetsmarknaden än andra.

Naturligtvis handlar det om hur vi totalt sett hanterar detta. Mitt svar på frågan är att halverade arbetsgivaravgifter för unga är ett sätt att minska trösklarna in för dem som är unga. Lärlingsutbildning, och mer lärlingsutbildning, inom ramen för det ordinarie gymnasieprogrammet så

att man ökar kontaktytorna mellan skolsystemet och arbetsmarknaden är ett annat sätt att så att säga öka förberedelsen och möjligheterna att komma in. En tredje punkt handlar om Arbetsförmedlingens möjligheter att sluta lokala överenskommelser med kommuner och med olika typer av aktörer lokalt för att försöka åstadkomma en bättre ordning, till exempel i enlighet med Hallandsmodellen. Det tycker jag naturligtvis är en bra idé.

Fungerar då detta? Ja, generellt är väl svaret på den frågan både ja och nej, skulle jag vilja säga. Omställningen av Arbetsförmedlingen från en ganska splittrad myndighet till gemensam myndighet fungerar på vissa håll bra och på andra håll mindre bra. En av erfarenheterna från alla typer av organisationsförändringar är väl att det tar lite tid innan det hela sätter sig.

Vi har till exempel haft diskussioner med SKL om hur man ska tolka förordningstexter när det gäller denna typ av samarbete. Vi har en gång skrivit om förordningen för att för Sveriges Kommuner och Landsting tydliggöra möjligheterna till ett sådant här samarbete. Jag är inte alls främmande för att stärka möjligheterna till samarbete mellan Arbetsförmedlingen och kommuner och landsting. Tvärtom är det, tycker jag, oerhört viktigt – särskilt i nuläget.

När det gäller Hallandsmodellen konkret är det väl så att vi från Arbetsförmedlingen egentligen från fall till fall behöver en bedömning av hur man avser att, och vill, prioritera de resurser som finns. Naturligtvis bör de prioriteras dit där behoven är som störst. Då är det dessvärre många saker som måste göras samtidigt. Stundtals kan det kännas som att byta motor på ett flygplan i luften. Man måste liksom göra allting på en gång. Man måste se till att ta hand om dem som är långtidsarbetslösa och som har särskilda behov och också se till att varslade som riskerar att förlora jobbet får rätta typen av service och hjälp. Vi måste dessutom se till att sänka trösklarna in för dem som ännu inte har kommit in – bland annat ungdomar.

För att så att säga runda av det hela: Det är lätt att vara imponerad av Hallandsmodellen. Den har fungerat bra. Jag skulle naturligtvis önska att vi har möjligheter att fortsätta att arbeta på det ganska flexibla och bra sättet. Men exakt hur det ska gå till är nog en bedömning som Arbetsförmedlingen måste göra beroende på hur man ser på problematiken.

Anf. 105 MATS PERTOFT (mp):

Fru talman! När jag lyssnar på ministern verkar det inte särskilt hoppfullt.

Det sägs att allting är bra. Hallandsmodellen är bra. Det behövs resurser och till och med att man kan byta motor på flygplan i luften. Ja, det måste man väl klara av om man är minister.

Vi har faktiskt i dag ett system som fungerar. Vi har ju ett system i Halland som har fungerat och som jag tycker borde spridas till resten av landet – system med samarbete, med decentralisering och så vidare. Men samtidigt verkar alliansregeringen ha satt stopp för detta. Det finns inga resurser till det. Ungdomar går ut i arbetslöshet. Enligt Arbetsförmedlingens bedömningar kan ungefär 75 procent räkna med det.

Under konjunkturnedgången på 1990-talet gjorde vi liknande saker. Ca 300 000 kronor per elev kastas ut i tomma luften, slösas bort, ef-

tersom de här eleverna måste hitta andra arbetsplatser, antagligen inte byggarbetsplatser. Under nästa högkonjunktur kommer vi att sakna de här ungdomarna.

Allt är alltså bara minusposter – detta därför att regeringen inte kan få fram resurser till att få sådana här modeller att fungera vidare. Varför satsar den här regeringen över huvud taget på lärlingsutbildningar när man sedan låter ungdomarna hänga i luften och kastar ut dem i tomma intet?

Min fråga är alltså: När kommer regeringen att se till att den modell som ministern och alla lovordar får de resurser som behövs inte bara för att man ska kunna fortsätta med den utan också, och helst, för att den ska kunna spridas över hela landet så att våra ungdomar får en värdig framtid? Det är ett svar på den frågan som jag vill ha – alltså inte bara ett svar om att Hallandsmodellen är bra utan också ett svar om att ministern ska se till att man kommer att fortsätta med den modellen och att den kommer att spridas över landet så att våra ungdomar kan lita på att de löften som de fått i samband med sin utbildning också gäller.

Anf. 106 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Den springande punkten är om ungdomar från byggprogrammet har sämre förutsättningar än andra gymnasieungdomar att hitta ett arbete. Generellt kan man nog inte säga det.

Jag tror att vi behöver göra mer för alla ungdomar för att se till att minska trösklarna in och för att det ska bli lättare för ungdomar att hitta ett arbete. Då är det många saker som behövs. Vi behöver en framväxt av nya jobb som tar vid där de gamla försvinner. Vi behöver också fler än tidigare. Därför är det, tror jag, bra med satsningar på infrastruktur, utbildning, forskning och utveckling men också på lärlingsplatser så att man har en närmare kontakt mellan utbildningssystemet och arbetsmarknaden.

Vi behöver också mer av samarbete och behöver möjliggöra ett bättre samarbete mellan Arbetsförmedlingen och olika branscher och olika typer av aktörer som finns där ute. Det arbetet pågår naturligtvis.

Jag är övertygad om att vi också behöver sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar. Därför är det för mig lite förvånande att Miljöpartiet så starkt samarbetar med ett parti som vill dubbla kostnaderna för att ha ungdomar anställda. Det leder till en effekt som är raka motsatsen till den som Mats Pertoft egentligen efterlyser, tror jag.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2008/09:133 om a-kassans regelverk som hinder för arbetslösas samhällsengagemang

Anf. 107 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder angående a-kassans regelverk så att inte arbetslösa stängs ute från politiska uppdrag.

Låt mig till att börja med understryka vikten av ett ekonomiskt skydd vid arbetslöshet. Arbetslöshetsförsäkringen är en grundläggande och viktig del i det svenska välfärdssystemet. Behovet av ekonomiskt skydd gäller alla på arbetsmarknaden. Syftet med arbetslöshetsförsäkringen är att ge en ekonomisk trygghet under perioden mellan två arbeten.

Jag vill även framhålla att jag delar uppfattningen att det är viktigt för vårt demokratiska samhälle att personer med olika bakgrund och erfarenheter deltar i samhällslivet, bland annat som politiskt förtroendevalda.

Det pågår inom Regeringskansliet ett beredningsarbete gällande förtroendeuppdrag och deras effekter för arbetslöshetsförsäkringen med anledning av ett tillkännagivande från riksdagen (bet. 2004/05:AU4 *Arbetslöshetsförsäkringen*, rskr. 2004/05:181). Innan beredningsarbetet är avslutat är jag inte beredd att uttala mig vidare.

Anf. 108 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Tack, Sven Otto Littorin, för svaret, men jag tycker att det är lite knapphändigt.

Bakgrunden till min fråga – jag tar den i dess helhet – är att den borgerliga regeringens hantering av arbetslöshetsförsäkringen, a-kassan, och ständiga försämringar och förändringar har gjort det svårt att få en överblick över vilka regler som gäller för den försäkrade.

Även om regeringen valt att kalla a-kasseersättningen för bidrag är det en ersättning från en försäkring som det handlar om. Jag tycker att det är viktigt med ett bra ekonomiskt skydd. Det tycker inte regeringen – så har jag i alla fall uppfattat det eftersom man sänkt ersättningen.

Nu har det visat sig att reglerna för ersättning till arbetslösa är av sådant slag att arbetslösa med politiska förtroendeuppdrag – oavsett om det är ett uppdrag är på 75 procent eller om det handlar om enstaka dagar i månaden – måste avsäga sig uppdrag för att inte bli av med sin a-kasseersättning.

Därför är min fråga till arbetsmarknadsministern om han är beredd att vidta åtgärder angående a-kassans regelverk så att inte arbetslösa stängs ute från politiska uppdrag. På den frågan har jag inte fått något svar, utan ministern säger att han inte är beredd att uttala sig vidare.

Det går att läsa i olika tidningar om till exempel deltid och att fortsätta trots ett nej till a-kassa. Tidningen Dagens Samhälle har haft en artikel om en fritidspolitiker, partikamrat med arbetsmarknadsministern, som inte får någon ersättning. Han blir av med a-kassan. I artikeln står det att a-kassan och domstolen gör en samlad bedömning av uppdragens omfattning. Då räknas även tid för förberedelse, och arvodets storlek används också som mätare.

Det här är bekymmersamt eftersom det får olika konsekvenser. Det verkar som att vi inte har ett rättssäkert system med den myndighetsutövning som a-kassan utövar.

Jag har fått två brev från två engagerade politiskt aktiva personer. En heter Elisabeth Hammar, och hon sitter just nu på läktaren och lyssnar på debatten. Elisabeth blev arbetslös i somras efter att hon hade blivit uppsagd från Arbetsmiljöverket på grund av neddragna resurser. Den borgerliga regeringen har sänkt anslaget till Arbetsmiljöverket med drygt 150 miljoner kronor. Flera av dem som har jobbat länge har fått sluta, och Elisabeth har fått sluta efter 27 år.

Elisabeth har ett fritidsuppdrag och är vice ordförande i Patientnämnden i Örebro läns landsting. Till hennes uppdrag går det åt ungefär nio dagar per år. Nio dagar per år räknas alltså enligt a-kassans regler som ett deltidsarbete. För mig är det lite befängt att man betecknar ett politiskt uppdrag som ett arbete eftersom vi uttalar oss som förtroendevalda. Vi får hela tiden som riksdagsledamöter höra att vi har inget arbete, vi har ingen arbetstid, vi har ingen semester, utan det är ett förtroendeuppdrag som vi förväntas sköta 365 dagar om året och ta den ledighet som tillfälligt medges. Eller hur, fru talman! Visst är det så?

Därför blir det konstigt att nio dagar per år räknas som deltidsarbetslöshet. Jag tycker att det är viktigt att arbetslösa får delta i den politiska diskussionen. Om de inte kan delta blir de politiska besluten sämre. Arvode och ersättning hänger ihop med hur mycket man tjänar. I tidningen Dagens Samhälle framgår det att om Elisabeth hade tjänat mer hade det inte räknats som en betydande inkomst, och då hade hon inte blivit avstängd – vi får se hur det går med den frågan.

Är arbetsmarknadsministern beredd att se över reglerna? Det kan inte vara möjligt för en a-kassa att använda sig av olika tillämpningar och olika rättssystem när det gäller myndighetsutövning. Det här måste faktiskt ses över. Därför är det viktigt att få höra vad arbetsmarknadsministern tänker göra.

Anf. 109 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! För en gångs skull är Eva-Lena Jansson och jag helt överens! Jag är gammal partisekreterare. Jag vet hur svårt det är att motivera och rekrytera personer till politiska uppdrag. Jag vet också hur viktigt det är att vi har företrädare som representerar hela samhället i våra olika partier, med olika erfarenheter, olika bevekelsegrunder och engagemang. Det är viktigt att ha den bredden i våra partier. Det är livsavgörande.

Vi som har uppdrag på riksnivå har möjligen lite mer på fötterna, får lite mer uppmärksamhet, oftast lite mer betalt och oftast lite mer runt omkring.

Att vara kommunalpolitisk företrädare i olika former är det finaste uppdrag man kan ha. Det är ofta otacksamt, sena kvällar och mycket jobb på olika sätt. Därför är min grundinställning precis den som Eva-Lena Jansson har. Det är klart att vi ska underlätta för människor att ha politiska uppdrag, inte försvåra för dem. Jag delar helt den uppfattningen.

Det som styr är dels kommunallagen från 1991, dels ett Amsmeddelande från 1995. Det är samma grundregler som styr, och vi har inte ändrat i dem. I Amsmeddelandet från 1995 står det att förtroendeuppdrag av större omfattning betraktas som förvärvsarbete medan förtroendeuppdrag av mindre omfattning bör arbetslöshetskassorna bortse från både när det gäller att uppfylla arbetsvillkor och under tid av arbetslöshet. En individuell bedömning ska göras av om förtroendeuppdraget inverkar på arbetssökandet.

Vi har inte ändrat den bedömningen. Däremot kan man ställa sig frågan – med all rätt, som Eva-Lena Jansson gör – om a-kassornas bedömning ändrats eller om praxis har ändrats. Om det är så är jag förvånad över det. Det är en märklig sak.

Det konkreta svaret på Eva-Lena Janssons fråga är ja, i den meningen att det finns ett tillkännagivande från riksdagen och vi arbetar med att se hur praxis har ändrats, om det är så, och vad det i så fall innebär, om det måste tydliggöras. Det är det tydliga svaret på frågan. Jag ber att få återkomma inom hyfsat kort tid för att redovisa exakt hur.

Anf. 110 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Anledningen till att jag tycker att det är viktigt att ta diskussionen med nuvarande arbetsmarknadsministern, som också har ett förflutet som partisekreterare, är att frågan inte är ny för honom. Han har tidigare sett konsekvenserna och tycker att frågan är viktig.

Den här arbetsmarknadsministern har också lagt fram fler propositioner under sin korta tid än någon annan minister vad gäller förändringar i a-kassan. Därför blir det märkligt att han inte har tagit med dessa frågor, som han uppenbarligen känner till och är engagerad i. Han har nu bestämt sig för att försäkra a-kassan för dem som är deltidsarbetslösa utan att sätta press på arbetsgivare, bara press på de arbetslösa. Han drar åt svångremmen och gör det hårdare för de arbetslösa vad gäller a-kassan, men han kan ändå inte se de förändringar som faktiskt behöver göras. Det blir märkligt när han säger att han kände till frågan, visste om att den var viktig, har lagt fram massor med propositioner, men ändå inte kan göra denna förändring. Om frågan inte är ny undrar jag om man inte bryr sig om eller om det är ett olycksfall i arbetet.

Många drabbas. Jag tycker att arbetslöshetsförsäkringen ska vara stark och bra. Det är fler än fritidspolitiker som påverkas. Det finns en poäng i att de som är arbetslösa och förtidspensionärer ska kunna delta i den politiska debatten därför att de politiska besluten blir bättre. Om det hade funnits fler arbetslösa moderater i riksdagen hade inte a-kassan sett ut så. Det är jag helt övertygad om. Förmodligen hade de inte varit moderater heller – men det är en helt annan fråga.

Tillbaka till frågan. Jag tyckte mig höra av arbetsmarknadsministern att ett tillkännagivande är på väg. Men i svaret sade han att ”innan beredningsarbetet är avslutat är jag inte beredd att uttala mig vidare”. I min skriftliga fråga undrade jag om arbetsmarknadsministern är beredd att vidta åtgärder angående a-kassans regelverk så att inte arbetslösa stängs ute från politiska uppdrag.

Jag vet inte hur länge beredningsarbetet har pågått, fru talman. Det vore viktigt att få reda på hur långt det har kommit, om det är många personer som jobbar med frågan, vart den är på väg, om något håller på att skrivas. Jag skulle ändå vilja få ett litet förtydligande av arbetsmarknadsministern.

Anf. 111 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Låt mig först ta upp frågan om deltidsbegränsningen. Den är till och med socialdemokrater för i er budgetmotion, även om ni har något fler ersättningsdagar innan begränsningen träder till. Vi kan diskutera de dagarna snarare än deltidsbegränsningen i sig. Faktum är att deltidsarbetslösheten har sjunkit med en femtedel sedan vi införde begränsningen. Det är något att vara glad över.

Tillkännagivandet kom redan riksdagsåret 2004/05. Det innebär att min företrädare, Hasse Karlsson, hade två år på sig att ta hand om det

men gjorde ingenting. Möjligen kan man i så fall rikta lite kritik åt det hållet.

Till saken hör att det inte finns några förändrade regler på området sedan 1995. Jag har Amsmeddelandet nr 17 från 1995 som beskriver hur detta bör tolkas. Jag konstaterar när jag pratar med till exempel IAF, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, att man menar att det finns en etablerad praxis.

Sedan belyser Eva-Lena Jansson trots allt problemet. Vi har en person på läktaren som just har råkat ut för detta. Jag kan bara återigen konstatera att jag delar Eva-Lena Janssons grunduppfattning att det är klart att man ska kunna ha politiska uppdrag samtidigt som man råkar vara arbetslös. Det finns den typen av avgränsningar som handlar om olika uppdrag som innebär heltidsersättning. Då är det orimligt att gå på a-kassa. Det är inte så konstigt.

Vi arbetar med hur vi ska svara på tillkännagivandet från riksdagen som kom 2004/05. Jag avser att återkomma inom kort med hur det ska se ut.

Anf. 112 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag har suttit i Sveriges riksdag bara sedan hösten 2006. Så länge jag har suttit i den här riksdagen har det varit en borgerlig regering, och jag förväntar mig att de svarar för vad de gör. Jag kan inte ta ansvar för vad den tidigare, socialdemokratiska regeringen inte gjorde. Men jag förväntar mig att man agerar som minister när man har fått ett uppdrag från riksdagen, och detta uppdrag ligger just nu på arbetsmarknadsminister Littorin.

Vad gäller antalet deltidsarbetslösa som har minskat är frågan om det bara är en siffra på papperet. Om man inte kan få ersättning för att man bara har deltidjobb, vad är då vitsen med att vara inskriven på Arbetsförmedlingen som deltidsarbetslös?

Många av dem som tidigare var anmälda som deltidsarbetslösa har försvunnit. Och precis som Dagens Samhälle redovisar fortsätter deltiderna trots nej till a-kassa.

Med all respekt för statistik är jag inte riktigt säker på att det är så att alla deltidsarbetslösa har försvunnit. Tvärtom kommer det signaler i vardande jobb- och varselkris om att antalet deltidsarbetslösa kommer att öka.

Ja, jag delar i alla fall min oro med Elisabeth Hammar som nu sitter här på läktaren och undrar dels hur mycket tid hon ska behöva lägga ned på att jobba med a-kassans regelverk, dels hur mycket hon ska lägga ned på att söka jobb. Hon har som sagt varit arbetslös tack vare den här regeringen, och nu får hon slåss med de regler som finns på arbetsmarknaden vad gäller a-kassan. Hon har alltså dubbla uppgifter. Det är tufft.

Jag kan bara uttrycka min beklagan över att det ser ut så här. Men jag hoppas att arbetslösa också i framtiden ska kunna vara aktiva i politiken, oavsett hur mycket eller lite jobb man har.

Anf. 113 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag delar i grunden denna uppfattning.

När jag läser Amsmeddelandet från 1995 kan jag bara citera: "Ett eller flera uppdrag i fullmäktige, nämnder och andra styrelser, där endast

sammanträdesarvoden utgår, tillgodoräknas alltså inte och påverkar normalt inte heller rätten till arbetslöshetsersättning. Detta gäller även om sådana arvoden av praktiska/administrativa skäl utbetalas i form av exempelvis årsarvoden.”

Det är ganska tydligt att det har funnits en praxis på det här området som har medgivit möjligheten att ha olika typer av förtroendeuppdrag, som både Eva-Lena Jansson och jag hoppas på, vill och önskar att alla medborgare i Sverige ska ha möjlighet att ta del av.

Om det är så att a-kassorna har gjort andra bedömningar, och det är ju uppenbart fallet i vissa omständigheter, ska vi naturligtvis se hur vi kan hantera det på ett sätt så att vi möjliggör det som Eva-Lena Jansson och jag faktiskt båda vill ska åstadkommas.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2008/09:143 om arbetslöshetens verkliga omfattning och krav på arbetsgivaren

Anf. 114 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Luciano Astudillo har frågat mig vilka åtgärder jag kommer att vidta för att få riktig kunskap om hur många jobb som egentligen försvinner samt hur många som blir arbetslösa. Vidare frågar Luciano Astudillo vilka ytterligare pålagor, inte minst för småföretagen, mina krav på att arbetsgivarna ska ta ett större ansvar vid uppsägningar innebär.

För att kunna säga vilka konsekvenser varslen om uppsägning får i form av till exempel arbetslöshet måste man förstå hela varselprocessen. Generellt, och på en mycket övergripande nivå, kan varselprocessen beskrivas i tre delar. I den första delen anmäler arbetsgivarna att de tänker varsla och hur många. Vanligtvis är det då inte känt vilka personer som direkt kommer att beröras, till exempel som i fallet med Volvo.

Därefter, i den andra delen, inleder arbetsgivaren förhandlingar med de fackliga organisationerna. Det är i detta skede som varslat blir tydligare kopplat till individen. I den tredje delen fastställs personlistorna och de som berörs blir uppsagda.

Parallellt med denna process pågår det arbete som Arbetsförmedlingen och andra aktörer kan bidra med, till exempel inom ramen för omställningsavtalen.

Detta sammantaget gör att det är mycket svårt att från början säga hur många som kommer att bli arbetslösa utifrån att en arbetsgivare har varslat om uppsägning. Det är dessvärre först i efterhand som det går att säga med säkerhet hur många som faktiskt blir arbetslösa.

När det gäller arbetsgivarens ansvar i samband med varsel anser jag att detta ansvar är viktigt oavsett arbetsgivarens storlek. Arbetsgivarna ska följa arbetsrättsliga lagar och gällande avtal. Det är inte fråga om att lägga pålagor på till exempel mindre företag, som Luciano Astudillo menar. Arbetsgivare har ett ansvar för sin personal även under perioder då de varslar om uppsägning. Det gäller alltifrån att vara tydlig i sin information till att bidra med hjälp för att individen ska kunna hitta ett nytt arbete.

Anf. 115 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Fru talman! Jag vill tacka Littorin för genomgången av hur varselprocessen går till. Det kanske inte var det jag ställde frågor om utan snarare om utvecklingen i Sverige framöver.

Vi kan konstatera att Sverige är på väg in i en synnerligen allvarlig jobbkris. Vi kan också konstatera att den borgerliga regeringen inte bara har visat en makalös och häpnadsväckande passivitet inför att möta den här krisen. Dessutom, och det är viktigt att slå fast, har de med sin jobbpolitik lagt grunden för att krisen riskerar att slå hårdare och bli djupare i vårt land. Jag tänker inte rabbla upp det, men vi vet ju att näringspolitiken försummats, att arbetsgivaravgiften för de små företagen och regelkrånglet har gått åt fel håll. Branschprogrammen, som hade varit så viktiga för det långsiktiga arbetet, kunde ha varit i gång i två år. Vi ser hur Littorin har dragit ned rejält på alla de viktiga omställningsutbildningarna för dem som tvingas lämna ett jobb och behöver gå vidare, via en utbildning, till ett annat. Så lite som 25 procent av de utbildningarna finns kvar numera, och det kan jämföras med år 2006. Dessutom har man i sin iver att jaga arbetslösa och sjuka försämrat allas trygghetssystem. Så vi står betydligt sämre rustade att möta sämre tider.

Hur allvarlig är krisen? Ja, vi vet att under oktober och november har 40 000 människor varslats. En bedömning gjord av Arbetsförmedlingen säger att runt 40 000 visstidsanställningar inte har förlängts.

Vi vet att bemanningsföretagen har dragit ned i massa industrier. Vi vet också att regelverket är sådant att när man säger upp färre än fem anställda behöver man inte rapportera in det som varsel. Inom byggsektorn finns det särskilda regler som gör att man kan varsla upp till 19 anställda utan att redovisa det. Och vi vet att inom byggsektorn har den senaste tiden flera varsel om uppsägningar lagts för just 19 anställda. För att tvingas varsla ska det vara fler än 20.

Jag hade hoppats på att Littorin, som delvis lagt grunden till att den här krisen blir så djup och så allvarlig för vårt land, hade sagt: Jag är beredd att ta ansvar för det. Jag är beredd att ta mitt ansvar och verkligen ta reda på hur många som riskerar att bli arbetslösa. Det hade varit reko, det hade varit hederligt. Det hade varit ett oerhört viktigt underlag i det arbete som nu förbereds i Regeringskansliet med att komma med någon form av insatser för att göra något åt krisen. Hur många riskerar att bli arbetslösa? Littorin säger att det är svårt att ta reda på, men han säger ingenting om att han är beredd att försöka ta reda på det.

Den andra frågan rör mest arbetsgivaransvaret på det här området. Jag tycker att Littorin har kommit ganska billigt undan med all bombastisk retorik om att nu ska arbetsgivarna göra sitt. Nu säger han att de ska nog också ta sitt ansvar, följa lagar och avtal. Ja, men det är ju klart. Följa lagar och avtal måste ju alla företag, stora som små, göra. Det är det minsta man kan kräva av dem. Men eftersom Littorin är beredd att gå längre – så uppfattar jag hans svar – vill jag fråga vilka andra krav han vill ställa på arbetsgivarsidan, inte minst på de små företagen, att ta ansvar för de medarbetare som de tvingas säga upp.

Anf. 116 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Luciano Astudillo har naturligtvis rätt i *en* del. Vi har ju samma problem, om jag får kalla det så, med statistiken som socialde-

mokratiska regeringar har haft tidigare när det gäller att bedöma de exakta siffrorna och de exakta måtten.

Precis som Luciano Astudillo påpekar behöver inte företag anmäla om det är färre än fem varslade – visstidsanställningar i bemanningsföretag och annat. Luciano Astudillo pekar också på byggbranschen. Därvidlag hade socialdemokratiska regeringar samma problem, till exempel under jobbkrisen 2001 eller under den jobblösa tillväxten 2002–2006.

Å andra sidan vet vi inte exakt hur många jobb som tillkommer i vare sig hög- eller lågkonjunktur. Till exempel var det under högkonjunkturåret 2007 ungefär hälften av jobben som anmäldes till Arbetsförmedlingen. Andra jobb tillsattes på andra sätt, genom kontakter, annonser och så vidare. Därför är detta naturligtvis en delvis svår fångad materia.

Det vi kan göra är att försöka få bilden så klar för oss som det någonsin går via Arbetsförmedlingen, via SCB:s arbetskraftsundersökningar, Konjunkturinstitutet, olika typer av företagsbarometrar och andra liknande undersökningar som försöker fånga konjunkturbilder på olika sätt.

Jag är inte beredd att lägga ytterligare pålagor på de mindre företagen när det gäller statistikredovisning av det här slaget. Det tror jag vore en dum idé.

Låt mig säga något om det här arbetsgivaransvaret som jag har försökt nämna. Min poäng med det är inte att lagreglera ytterligare eller att lagfästa en massa ytterligare krav på arbetsgivarna på det sättet, men det är inte utan att det finns ett moraliskt ansvar, som jag måste kunna påpeka, framför allt hos de större företagen.

När Volvo Lastvagnar, som vi har sett göra miljardvinster under många år, nu befinner sig i ett svagare läge där man behöver varsla är det väl inte onaturligt att jag uppmanar dem att ta samma typ av ansvar som till exempel Ericsson gjorde i början av det här seklet eller som Electrolux gjorde i Västervik? De tog ett större ansvar än vad lagen kräver. Det gjorde man av flera skäl. När man pratar med företrädare för både Ericsson och Electrolux säger de flera saker, bland annat att de själva tyckte att de hade ett större ansvar än vad lagen säger i och med att de har gjort stora vinster under många år. De ville därmed betala tillbaka till sina anställda genom att försöka underlätta för deras övergång till annat arbete när man befinner sig i ett besvärligare läge. Jag välkomnar det. Jag tycker att det är en bra idé att man tar den typen av ansvar. Jag tycker att det är bra att man som stor företagare som har gjort många stora vinster tar ett större samhällsansvar än vad lagen kräver. Det tycker jag är en bra idé. Jag måste någonstans kunna få uttrycka den åsikten. Jag måste också kunna uppmana de företag som nu varslar att i den mån man har möjlighet att göra detta också göra just det.

De mindre företagen har det oftast betydligt mer besvärligt med sin finansiering. De har betydligt mer besvärligt med sin likviditet. Det vet vi alla. Att man har många små företag i en ekonomi är väldigt bra för ett land. Det verkar konjunkturutjämnande. De är möjligen något långsammare på att anställa när konjunkturen vänder, men de är också mer obenäpna att säga upp i svåra tider. Det kan jag vittna om själv. Jag har drivit ett företag som hade som mest åtta anställda. Man känner ju varenda kotte, och man känner dem väl. Man har ungarna på samma fotbollsträning, och man umgås på fritiden. Det gör att man blir väldigt mån om att

göra allt man kan innan man säger upp. Det ansvaret finns inbyggt i småföretagarmodellen på ett annat sätt.

Jag tycker att det är en bra idé att kunna säga till ett större företag att det är bra om de, när de på Volvo till exempel sitter i förhandlingar med Metall, funderar på att bjuda till lite och ta ett lite större ansvar än vad lagen stipulerar.

Anf. 117 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Fru talman! Jag tackar Littorin för svaren. Jag kan konstatera att Littorin inte är beredd att ta sitt ansvar för att verkligen ta reda på omfattningen av den jobbkris som vi går in i nu. Vi har inte haft så här många varsel sedan 90-talskrisen. Vi vet inte riktigt var det landar, bland annat på grund av finanskrisen som förvisso inte är den borgerliga regeringens fel. Vi står sämre rustade och har en urholkad aktiv arbetsmarknadspolitik. Vi har en mycket sämre inkomstförsäkring och en regering som har försummat den viktiga näringspolitiken.

Littorin säger att det regelverk som fanns tidigare består. Han vill verkligen inte göra sitt yttersta för att ta reda på hur många som verkligen drabbas. En åtgärd skulle kunna vara att avisera att man skulle se över regelverket och se om det finns några förändringar som kan göras där och om det finns några andra verktyg för att ta reda på hur man hanterar alla dessa personer som har visstidsanställningar och som dessutom inte har ett omställningsavtal att luta sig mot. Littorin kommer inte att göra någonting. Det är det första beskedet.

När det gäller småföretagares ansvar för sina medarbetare vet jag att det är precis så som Littorin beskriver det.

Jag har reagerat lite på den bombastiska retoriken. Det är lätt att stå här i talarstolen och prata om moraliskt ansvar, inte minst hos de stora företagen. Men när man inte kan lägga kraft bakom orden blir det bara tom retorik. Jag uppfattar att det finns andra som under lång tid har försökt fly sitt ansvar. Jag vill nog påstå att retoriken att kräva ett större ansvar av de stora företagen är en del av den strategin. Det finns en häpnadsväckande passivitet och handlingsförlamning hos den borgerliga regeringen. Det första man gjorde när jobbkrisen och finanskrisen var här var att ändra retoriken. Den vanliga budgeten blev helt plötsligt ett superpaket, men sedan räckte inte det till. Då började man hänvisa till omställningsavtalen.

Nu har vi dessutom fått höra både av Littorin på omställningskonferensen och av Reinfeldt tidigare att de gärna vill se en omställningsförsäkring i den offentliga sektorn. De kommer kanske också att se till att det finns resurser i kommuner och landsting för att sådana ska komma till stånd. Man har förstått att omställningsavtalen är viktiga i den här krisen. Jag förväntar mig handling kommande år så att sådana kommer på plats. Jag har tagit både statsministern och arbetsmarknadsministern på orden.

Sedan kom retoriken att nu måste arbetsgivarna också ta sitt ansvar. Littorin påminde nästan om Lars Ohly i sin attack mot arbetsgivarna. Till saken hör att den här regeringen har ställt krav på alla andra utom på sig själv. Det är där jag tycker att det moraliska ansvaret vilar i slutändan också. Vad är den borgerliga regeringen beredd att göra för att ta sitt ansvar för att stötta de människor som riskerar arbetslöshet? Man har faktiskt ett ansvar för att den situation som de riskerar att drabbas av kan

vara mycket värre än om vi hade haft en socialdemokratisk regering vid makten.

Prot. 2008/09:40
2 december

Anf. 118 JENNIE NILSSON (s):

Fru talman! Jag tänkte börja där Luciano slutade, det vill säga hur regeringen i nuläget egentligen bara ändrar sin retorik. Jag har stått i den här kammaren och haft debatter om den aktiva arbetsmarknadspolitiken med Littorin vid ett flertal tillfällen. Jag har haft synpunkter på att man nedrustade den ganska kraftigt. Man var som lägst nere på 4 500 platser. Jag hade bland annat synpunkter utifrån en utvärdering som gjordes av IFAU där man sade att allting under 10 000 är ett problem eftersom man då inte kan garantera kvaliteten.

Då sade ministern väldigt tydligt till mig att vi hade ett bra läge i landet, att man skulle vara rädd så att man inte läser in åtgärder, att det tuffade på och det här behovet inte fanns. Ministern sade att vi måste anpassa antalet åtgärder efter arbetsmarknadsläget. Även om jag då kunde ha synpunkter på att man gick ned alldeles för långt utifrån kvalitetsaspekten kunde jag ändå ha respekt för att man sade att man skulle anpassa antalet åtgärder och vilka typer av åtgärder man har efter det arbetsmarknadsläge som råder.

Därför blir jag väldigt bekymrad över den situation som vi har i höst med fantastiskt många varsel. Fackföreningsrörelsen och Svenskt Näringsliv har samstämmt gått ut och sagt att nu behövs det aktiva åtgärder. Vi behöver få besked från regeringen om vad vi ska göra. Sveriges Kommuner och Landsting signalerar att man behöver ha besked för 2010. Nu senast sade Calmfors, som annars brukar vara en förespråkare för regeringens politik, att nu är vi ett läge där det behövs någonting annat. Läget är exceptionellt. Det har inte varit så här illa sedan 90-talskrisen. Och fortfarande står Littorin i talarstolen och talar och argumenterar som om läget vore gott. Det var en fantastisk uppvisning du gjorde nyss i att prata ganska mycket utan att egentligen på något sätt beröra frågan. Vad tänker regeringen göra? Det kan väl vara en bra egenskap som minister, men jag tycker att du är svaret skyldig. Det här berör människor oerhört mycket ute i vårt land.

Om det var så att du faktiskt menar allvar med det du stod och sade exempelvis till mig och många andra när vi hade debatter tidigare om att de justeringar som görs nu görs utifrån det arbetsmarknadsläge som råder, borde man i konsekvensens namn nu göra någonting annat. Vad är det då för någonting annat som man vill göra? Vilka åtgärder är det som kommer?

Jag hakade upp mig lite grann på att ministern hänvisade till arbetsgivarnas ansvar, och så räknade han upp allt det som är arbetsgivarnas ansvar under normala omständigheter. Omställningsavtalen har vi under normala omständigheter, de moraliska aspekterna ligger på arbetsgivarna under normala omständigheter och så vidare, och allt det är nog gott. Men om man vill använda det som ett argument i de exceptionella tider vi har just nu måste det rimligen betyda att ministern vill att de ska göra något mer än det som de har gjort tidigare. De ska ta det ansvar som ni till stora delar nu inte tar.

Då kommer jag osökt att tänka på andra sammanhang då vi har stått här och ministern har pratat om trösklar och hur viktigt det är att man

Svar på
interpellationer

sänker trösklarna för framför allt små och medelstora företag när det gäller att rekrytera. Min fråga blir då givetvis: På vilket sätt tror ministern att det kommer att underlätta för företagen att rekrytera om man nu dessutom får beskedet att man har ett ökat ansvar för att se till att om företaget går på pumpen ska man se till att de anställda får jobb någon annanstans. Man ska alltså ansvara för deras utbildning, kompetensutveckling och så vidare för att komma till nytt arbete. Det känns inte rimligt.

Anf. 119 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag lovar Luciano Astudillo att det beträffande den första frågan finns det många som nu följer och analyserar läget. Vi gör det naturligtvis från Arbetsmarknadsdepartementets sida liksom Finansdepartementet, Riksbanken, Konjunkturinstitutet, SCB, Arbetsförmedlingen, bankerna, branschorganisationerna och parterna på arbetsmarknaden. Vi försöker naturligtvis att sammanställa och väga samman allt detta så att vi kan ha ett gott prognosläge.

Problemet nu är naturligtvis att prognosläget förändras nästan dagligen till följd av finanskrisens härjningar. Det är naturligtvis oerhört olyckligt, och vår första prioritet måste naturligtvis vara att få ordning och reda på de finansiella marknaderna så att framför allt de mindre företagen återigen kan få de krediter de behöver för att till exempel kunna expandera.

Bombastisk retorik – ja, det är möjligt att det är så att Luciano Astudillo tycker att den är bombastisk. Men den funkar ju! Då är det väl okej. Volvo Lastvagnar är, tycker jag, ett typexempel på detta. Jag tror nämligen att det är så – som ett svar på Jennie Nilssons sista inlägg här – att stora företag faktiskt vill vara goda samhällsmedborgare. Man vill alltså agera på ett ansvarsfullt sätt. Ericsson till exempel halverade sin personalstyrka när vi hade en socialdemokratisk regering, så det handlar inte om att vi backar från vårt ansvar, utan det handlar om att de företag som är stora arbetsgivare och som efter många goda skördeår tvingas varsla tar just ett sådant lite större ansvar än vad lagen kräver, precis som Ericsson gjorde under den socialdemokratiska regeringen 2000–2001, då man halverade sin personalstyrka i Sverige. Jag tycker att det är bra.

Min anledning till att använda denna bombastiska retorik var att kunna hjälpa framför allt facken på till exempel Volvo att få lite tryck i sina förhandlingar så att företagen skulle ställa upp på att göra precis det som andra goda företag har gjort tidigare under andra regeringar. Jag tycker det är en bra idé.

Om jag inte hade krävt att företagen skulle ta sitt ansvar utan sagt att det är alla andras ansvar men inte de stora företagens ansvar tycker jag faktiskt att Luciano Astudillo hade haft större fog för sin kritik.

Jennie Nilsson säger att vi ändrar retoriken. Där vill jag nog faktiskt inte riktigt hålla med. Jag tycker nog att vi gör precis just det som vi sade i debatten om IFAU:s rapport och utredning sedan tidigare. Man pratar om kontracyklisk dimensionering av de arbetsmarknadspolitiska insatserna, med andra ord precis det Jennie Nilsson sade, det vill säga att anpassa åtgärderna efter det arbetsmarknadspolitiska läget.

Nu har vi mer än dubbelt så många platser, helårsplatser, i Arbetsförmedlingens regi utöver garantierna nästa år än vi hade i år. Räcker det? Ja, det kan naturligtvis inte uteslutas att det blir mer. Givet utvecklingen skulle man ju nästan kunna tro att det blir så. Vi får väl återkomma framigenom med mer konkreta diskussioner om detta.

I övrigt är ett av svaren på frågan att vi nu har vad EU-kommissionen konstaterar är EU:s mest expansiva budget med 32 miljarder där ungefär hälften går till skattelättnader för små och medelstora hushåll och inkomstagare och den andra hälften går till exempelvis investeringar i forskning och utveckling, infrastruktur, utbildning och annat. Syftet med det är naturligtvis att försöka se till dels att hushållens konsumtionskraft höjs något i de här dåliga tiderna, dels naturligtvis att se till att göra det man bör göra i lågkonjunkturer, nämligen se till att just investera i infrastruktur, utbildning samt forskning och utveckling, både för att kunna hantera en del av nedgångsproblematiken och för att bädda för en kommande högkonjunktur, som vi naturligtvis alla hoppas kommer så snart som möjligt.

Är det tillräckligt? Jag inser att Socialdemokraterna tycker att det borde vara mer. Och det ska inte uteslutas att det blir mer, kan jag säga. Det jag konstaterar är att det som EU-kommissionen rekommenderar länderna, det uppfyller vi.

Anf. 120 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Fru talman! Flera gånger har Littorin men också Anders Borg sagt att den största orättvisan är den som finns mellan dem som har ett arbete och dem som inte har det. Det vi ser framöver är att orättvisan kommer att öka och växa. Dessutom har vi en jobbpolitik som inte fungerar, så nu när den börjar bita, efter två år som Borg sade, ser vi att arbetslösheten börjar öka. Och jag vill hävda att man lagt grunden i sin jobbpolitik för sociala och ekonomiska tragedier framöver. Det har ju hela strategin gått ut på: att jaga människor tillbaka till arbete.

Nu är kraven på alla andra uttömda. Det är jättebra att Volvo eller Norrsundet till exempel, där jag besökte Assi Domän, tar sitt ansvar. Att de större företagen tar sitt ansvar är oerhört positivt. Småföretagen kan inte göra det i samma utsträckning men gör det så mycket de kan. Littorin är inte beredd att öka pålagorna på dem. Det är väl ett besked om något, så att inte folk går och tror att Littorin skulle ställa högre krav på företag än vad lagen och avtalen säger.

Nu väntar vi på den moderatledda regeringens ansvarstagande. Man är helt inmålad i ett hörn. Till och med en samlad ekonomkår kräver nu insatser. Och de kommer. De kommer före årsskiftet. Nu blir det komplicerat. Ska man backa från sin jobbpolitik som inte fungerar? Ska man börja investera i människors konsumtion? Eller ska man fortsätta sänka skatten, mer till dem som har det bäst, med de breda skattesänkningar som inte har lett till stora effekter beträffande jobben? Det ska bli spännande att följa.

Men det är klart att det kommer mer. Vi har ju tillsammans med övriga Sverige pressat den borgerliga regeringen att skifta fot, och det är välkommet att man till slut kommer att göra det.

Anf. 121 JENNIE NILSSON (s):

Fru talman! Vi får fortfarande inga svar av Littorin och den borgerliga regeringen.

Jag vill kommentera lite grann av det du sade. Det handlade om att vara goda förebilder, och det var de stora företagen som Littorin och även Luciano gav exempel på. Det är ju bra. Självklart är det bra att de finns och vill göra det. Jag tycker också att det är okej att arbetsmarknadsministern säger att han vill gå ut och kräva att arbetsgivarna tar sitt ansvar och gör allt vad de kan, kanske lite extra i sådana här tider. Det är väl okej om ministern vill säga det.

Men ducka inte för det egna ansvaret! Det är ju det kritiken handlar om. Man är mer än villig att tala om vad man tycker att andra ska göra, men det kommer absolut ingenting från den som sitter med det yttersta ansvaret, och det är oerhört bekymmersamt.

Det ministern levererar som svar, den moderatledda regeringens svar så här långt, är att de har lagt fram en superbudget, den mest expansiva i hela Europa. Sedan lägger arbetsmarknadsministern själv till att hälften av den består av skattesänkningar. Tystnaden är talande. Jag tror inte att det hjälper de människor som är varslade eller blir av med jobben speciellt mycket. Tvärtom är det väl så att man försvagar statens möjligheter att faktiskt kunna göra någonting om den här krisen skulle bli riktigt jobbig.

Jag skulle avslutningsvis vilja kommentera någonting som ministern visserligen inte sade nu men som brukar komma upp vid ett flertal andra tillfällen. Man säger nämligen att det bara är fråga om varsel och att de inte brukar falla ut i mer än kanske hälften av alla fallen samt att vi får vänta och se vad som händer.

Vi hade i utskottet en sittning med Trygghetsrådet, som det hänvisats till flera gånger. De bekräftar den bilden – under normala förhållanden. De är dock oerhört bekymrade över att vi redan nu kan se att situationen kommer att vara en helt annan framöver. Jag kan bara hoppas att även ministern ser det men väljer att retoriskt inte bemöta det.

Anf. 122 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Luciano Astudillo citerade mig, tror jag, när han sade att den största orättvisan är mellan dem som har ett arbete och de som inte har ett arbete. Kanske var det Anders Borg som sade det.

(LUCIANO ASTUDILLO (s): Det var Olof Palme.)

Olof Palme? Det är oerhört klokt sagt, skulle jag vilja säga. För en gångs skull håller jag med Olof Palme, i högsta grad. Jag tror verkligen att det är så. Det är otroligt sorgligt att så många riskerar att förlora jobbet till följd av den finanskris vi ser runt om i världen och vars följder nu får effekter på svensk arbetsmarknad. Därför är det oerhört viktigt att vi på olika sätt fortsätter att föra en politik för arbete, och där vill jag ge några tydliga besked.

Vi säger nej till Socialdemokraternas skattechock, indraget konsumtionsutrymme för hushållen med 70 miljarder, och nej till att göra det dubbelt så dyrt att anställa ungdomar till exempel. I stället säger vi ja till 32 miljarder, EU:s mest expansiva finanspolitik och EU:s mest expansiva

budget. Vi säger ja till skattesänkningar för hushållen, för ökat konsumtionsutrymme för vanliga löntagare. Vi säger ja till investeringar i forskning och utveckling, utbildning, infrastruktur och annat. Vi säger också ja till att göra precis det som jag tror att egentligen alla regeringar, alldeles oavsett färg, har gjort, det vill säga att anpassa volymerna i olika typer av åtgärder efter det konjunkturläge som råder.

Behöver det göras mer? Ja, det gör det säkert. Jag bara konstaterar att varje dag som går ändras prognosläget. Varje dag som går ser det anorlunda ut än det gjorde dagen innan. Det jag tror att vi är överens om är att vi naturligtvis vill se till att den som riskerar jobbet eller förlorar jobbet så snabbt som möjligt ska få ett så tydligt besked som möjligt om att vi inte ger upp. Vi kommer att hjälpa till efter alla våra förmågor och med olika roller försöka hantera det och samtidigt göra allt vi kan för att det ska växa fram nya företag och nya jobb där de gamla jobben försvinner.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2008/09:141 om Sveriges Television som hela Sveriges television

Anf. 123 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Eva Johnsson har frågat mig vad jag kommer att göra för att säkerställa att Sveriges Televisions utbud i framtiden kommer att vara representativt för hela landet.

Av Sveriges Televisions sändningstillstånd framgår att programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i hela landet. Programutbudet ska också spegla förhållanden i hela landet. Enligt anslagsvillkoren för SVT ska företaget ha en decentraliserad organisation som skapar goda förutsättningar för självständigt beslutsfattande på regional och lokal nivå. Den lokala och regionala organisationen ska ges tillräckliga resurser för att effektivt kunna spegla respektive områdes särprägel och egenart. Den andel av allmänproduktionen i SVT:s riks-sändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent. Anslagsvillkoren innehåller samtidigt skrivningar om att SVT inom tillgängliga ekonomiska ramar ska göra de prioriteringar som krävs för att uppfylla uppdraget. Verksamheten ska inom ramen för uppdraget bedrivas rationellt och syfta till god effektivitet och produktivitet.

SVT är ett företag som sköter sin verksamhet självständigt. Företaget redovisar årligen i en public service-redovisning hur uppdraget från riksdag och regering uppfyllts. Granskningsnämnden för radio och TV granskar denna redovisning och bedömer hur företaget uppfyllt uppdraget. Granskningsnämndens bedömningar redovisas varje år till regeringen.

Större utvärderingar av verksamheten görs inför varje tillståndsperiod och kan då ge upphov till förändringar i de kommande villkoren. Public service-utredningen lämnade i juni i år betänkandet *Kontinuitet och förändring* (SOU 2008:64) som innehåller förslag inför nästa tillståndsperiod som inleds den 1 januari 2010. Betänkandet har remitterats och

bereds nu med sikte på att en proposition ska lämnas till riksdagen under våren 2009. Den frågeställning som berörs i interpellationen ingår i den beredningen.

Anf. 124 EVA JOHANSSON (kd):

Fru talman! Jag tackar kulturministern för svaret. Ministern har i sitt svar varit tydlig med att understryka att SVT är ett företag som sköter sin verksamhet på ett självständigt sätt. Dessa grundförutsättningar är naturligtvis givna och en självklar utgångspunkt för alla myndigheter och företag. Vi vill hålla oss långt borta från det som skulle kunna kallas för ministerstyre.

Som lagstiftare och politiskt ansvariga har vi ett viktigt uppdrag att följa utvecklingen inom olika områden och eventuellt lyfta fram det till debatt och prövning. I min interpellation påpekar jag vikten av att Sveriges Television har ett uppdrag som bland annat handlar om att spegla hela Sverige på ett trovärdigt sätt. Hela Sverige ska representeras, och så många svenskar som möjligt ska känna att just de omfattas av ambitionen att deras intressen återges.

När man ser glimtar från den så kallade verkligheten på SVT kommer de glimtar alldeles för ofta från Kungsgatan eller Drottninggatan i Stockholm, och Sverige slutar ju inte precis innanför tullarna.

Också Sveriges Television har haft kraftiga ökningar av varsel under de senaste månaderna. Växjö är en i raden av flera lokalredaktioner som drabbats. Med ett varsel i november som omfattar tio och en halv tjänst, och där redan tidigare drygt åtta tjänster försvunnit, hör Växjö definitivt till de redaktioner som drabbats mycket hårt. Det är en oroväckande utveckling.

I sitt svar hänvisar ministern till att det i de nuvarande anslagsvillkoren för SVT finns en tydligt skrivning om att företaget ska ha en decentraliserad organisation som skapar goda förutsättningar för självständigt beslutsfattande på regional och lokal nivå. Vidare sägs att den andel av allmänproduktionen i SVT:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent. Samtidigt vet vi att regeringens utredare Rose-Marie Frebran i sin utredning föreslagit att procentdelen ska tas bort. Med tanke på den senare tidens kraftiga varsel på lokalredaktionerna kan jag känna en viss oro för att ett sådant förslag skulle spåda på en redan tidigare negativ utveckling beträffande public services möjligheter att vara just hela Sveriges television.

Mina följdfrågor är därför: Hur ser ministern på de kraftiga neddragningar som gjorts på de lokala redaktionerna runt om i landet? Hur ser ministern på det förslag som utredaren föreslår, nämligen att slopa 55-procentnivån på lokalproducerade program? Och hur ser ministern på de eventuella konsekvenser det kan få och på de farhågor man kan känna för att den fortsatta utvecklingen av program producerade utanför Stockholm inte skulle kunna fortsätta?

Anf. 125 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Det blir lite svårt att diskutera ett förslag som förvisso är ett förslag men där vi ännu inte har lagt fram en proposition baserad på utredningen. Det får därför bli ett allmänt resonemang.

Jag kan säga så mycket att jag håller med Eva Johnsson om att det kan kännas märkligt att storstadsperspektivet så ofta tar över. Sedan får vi inte glömma bort att nästan var femte svensk trots allt bor i Stockholm, så Stockholm ska väl också ha en plats. Det kan förstås verka enkelt att man, om man vill ha miljöbilder eller reaktioner från människor, går ut på stan, antingen det nu är Kungsgatan eller någon annan gata.

Utan att på något sätt låsa mig för hur regeringen kommer att se på det förslag som Rose-Marie Frebran nu lägger fram om att ta bort 55-procentsregeln kan jag säga att den inte är någon garanti för att spegla hela landet. Det resonemanget för också Rose-Marie Frebran väldigt väl när hon i utredningen konstaterar att det inte bara är en geografisk fråga utan att den också handlar om mångfald och om befolkningen.

Jag tror att både Eva Johnsson och jag vet hur man på olika sätt kan kringgå en sådan bestämmelse. När det står att programmet ska produceras utanför Stockholm kan man lätt flyga, bussa eller "tåga" människor från exempelvis Stockholm till olika lokalredaktioner för att uppfylla målet. Men det innebär ändå inte att man speglar hela landet eller de människor som bor i Sverige.

Jag tycker att det resonemang som Rose-Marie Frebran för är intressant. Det är ett absolut krav, ett av de främsta krav vi ställer på public service, att man ska spegla hela landet vad gäller befolkning, geografi och den mångfald som Sverige har i dag. Men ett sådant mål kanske kan uppfyllas på ett bättre sätt än genom en viss procentsats. Jag vill inte låsa mig för vad vi så småningom kommer att lägga för förslag i propositionen. Men jag noterar att hon har en absolut bestämd uppfattning om att den här regeln ska bort.

Anf. 126 EVA JOHNSON (kd):

Fru talman! Rose-Marie Frebran är naturligtvis en klok kvinna. Det har vi konstaterat tidigare. Hennes resonemang är också mycket klokt. Det är precis som ministern påpekar: Man kan kringgå alla bestämmelser som finns om man vill göra det. Uppdraget är större än så. Det är klart att man måste tillåta sig att ha känslan för människor i hela Sverige.

Jag kan inte låta bli att berätta en liten anekdot. Jag som sedan 20 år tillbaka är smålänning tillhör dem som på nära håll fick se vad som hände när stormen Gudrun drog fram. Skogarna runt omkring den lilla by där jag bor lade sig platta och vägarna försvann. Ingenting var sig likt. Vi var utan ström veckovis. Jag kommer aldrig att glömma det reportage som då gjordes om stormen Gudrun. Jag tror att vi är många som aldrig någonsin vare sig glömmet eller förtränger det. Reportern stod strax utanför Riksdagshuset och rapporterade om de hemskheter som hade drabbat Sverige. Vi såg inte en krusning på vattnet. Strömmen spred sitt ljusa skimmer över reportern och resten av Stockholm. Vi hade lite svårt att känna att den riktiga känslan fanns som vi som satt i mörkret utan el och vatten i veckor kände från insidan. Det är bara ett exempel på hur omöjligt det är att spegla olika livssituationer om storstadsperspektivet sitter för fast under fötterna på reporterna. Jag tror att det är svårt att gå omvägar och att klara det på något annat sätt än genom att vara mitt ibland dem som man ska spegla. Jag vill verkligen understryka det.

Det är självklart så att det till viss del blir spekulationer när vi pratar om en proposition som ännu inte är skriven. Men jag skulle ändå vilja

drista mig till att prata lite grann om detta. Den utveckling, eller avveckling, som pågår runt om i landet av de lokala kontoren är oroväckande. Du sade tidigare i interpellationssvaret att SVT har ett årligt redovisningsansvar gentemot riksdag och regering samt att redovisningen granskas av Granskningsnämnden, som i sin tur redovisar sin bedömning för regeringen. Det skulle möjligen kunna låta som en betryggande uppföljning. Men jag vill ändå föra fram några farhågor.

Vi vet av erfarenhet att det tar betydligt längre tid att bygga upp en god verksamhet än att avveckla den. Den pågående avvecklingen av lokal förankring är redan ett faktum, samtidigt som utredningen är något otydlig beträffande omfattningen av SVT:s närvaro utanför storstäderna. Med det som utgångspunkt kan jag tycka att det vore extra relevant att till exempel Granskningsnämnden skulle få ett särskilt uppdrag att granska på vilket sätt bevakningen av programbudgeten verkligen har lyckats spegla förhållanden i hela landet. Jag skulle verkligen önska att ministern kunde antyda någonting åt det hållet i alla fall.

Anf. 127 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag måste säga att jag känner stark sympati för Eva Johnssons resonemang. Jag kan väl förstå det. Man upplever det mesta på ett annat sätt när man är i det än när man är utanför. Det här fenomenet kan vi också se när det gäller utrikesrapportering. Det kanske finns en korrespondent i låt oss säga Sydafrika som ska täcka hela Afrikas kontinent eller någon i Washington som täcker hela USA. Det kan i någon mening bli lika skevt eller bisarrt. Det kan också bli korrekt. Det är ingenting som säger att det inte skulle kunna bli det.

Jag förstår önskemålet om lokal bevakning, kanske också en alldeles egen station, oavsett om den finns i Växjö, Norrköping eller någon annan stans. Nu är det så att Sveriges Television själv har att prioritera. Man har en budget på drygt 4 miljarder kronor, om det inte är mer än så. Man har också en kompetent styrelse och en kompetent ledning. Jag vet att det aldrig är lätt att göra neddragningar eller omprioriteringar. Det blir alltid diskussioner. Icke desto mindre finns fortfarande kravet kvar på Sveriges Television, liksom på Sveriges Radio, att man ska spegla hela landet, även om det inte bara gäller det geografiska. Jag vill betona att det inte är så att jag är ointresserad av frågan på något sätt. Jag ser bara en del komplikationer.

Nyheter färdas väldigt snabbt i dag. Jag tror att både Eva Johnsson och jag har tagit del av de debatter som följt i spåren av de tragiska händelserna i Bombay. Man kan konstatera att det finns en helt ny form av nyhetsrapportering. Det är inte ens säkert att fasta televisionsbolags reportrar på plats ger den bästa rapporteringen. Jag säger inte att det här är lösningen för att man ska ha en god rapportering om naturkatastrofer som Gudrun eller vad det nu kan vara, men nyhetsrapporteringen förändras väldigt snabbt. Det hindrar inte, om vi återgår till Sverige, att Sverige är väldigt mycket mer än dess storstäder och väldigt mycket mer än dess homogena svenskfödda befolkning. Sverige ser i dag väldigt annorlunda ut. Det ska självklart också speglas.

Anf. 128 EVA JOHNSON (kd):

Fru talman! Jag är väldigt glad över att kulturministern delar mitt resonemang på den här punkten. Jag kan även till viss del avläsa att vi delar den oro som möjligen en alltför stark utveckling åt det här hållet skulle kunna bidra till.

Sverige är ett fantastiskt land. Det tycker vi alla. Sverige är rikt, mångkulturellt och väldigt avlångt, från norr till söder. Vi lever under ganska olika villkor och omständigheter. I den rikedom ingår också möjligheten, och möjligen också utmaningen, att spegla så brett som möjligt.

Jag hoppas och förlitar mig på att kulturministern och vi tillsammans, när det är dags för att propositionen ska läggas fram och så småningom komma till riksdagen, ska kunna utforma den på ett så tydligt sätt som möjligt, för att den fortsatta breda speglingen av hela det svenska samhället och alla dess möjligheter och invånare ska fortsätta att vara inte bara ett uppdrag utan också någonting som man verkligen gör aktivt inom public service i Sverige.

Anf. 129 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! I den här frågan är vi tämligen överens, även om vi kommer från olika delar av Sverige. Jag har också ett mycket starkt intresse, både privat och som minister, av att se till att hela landet speglas, inte bara i nyhetsrapporteringen utan också i program överlag. Det är av intresse för oss att veta vad som sker i hela Sverige just därför att det ser så olika ut.

Oavsett om det nu blir ett slopande av 55-procentsregeln eller om man väljer att behålla den kvarstår ändå ambitionen – eller målet eller kravet eller hur man nu vill se det – att man ska spegla hela Sverige. I detta ligger inte bara geografi utan också befolkning, mångfald och de olika uttryck som finns. Det är sport, kultur, näringsliv, skola och väldigt mycket annat som vi vill veta om och som sker i hela landet.

Jag ber att få återkomma så småningom, om inte annat så när propositionen väl kommer till riksdagen under våren. Under nästa vecka har vi också ett möte med oppositionen här i riksdagen och i kulturutskottet för att med dem diskutera förändringarna av public service och det nya sändningstillståndet.

Tack så mycket för i dag!

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträde

Andre vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträde fredagen den 24 oktober inkommit.

16 § Hänvisning av ärenden till utskott

17 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Civilutskottets betänkande 2008/09:CU9
Näringsutskottets betänkanden 2008/09:NU1 och NU3
Utbildningsutskottets betänkande 2008/09:UbU2

18 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Motion
med anledning av prop. 2008/09:72 Fortsatt svenskt deltagande i den
internationella Kosovostyrkan (KFOR)
2008/09:U8 av Urban Ahlin m.fl. (s, v, mp)

EU-dokument
KOM(2008)794 Grönbok om kollektiva provningsmöjligheter för kon-
sumenter

19 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 2 december

2008/09:175 Sms-lån

av *Monica Green* (s)
till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

2008/09:176 Nedläggning av bensinmackar och servicen på lands- bygden

av *Monica Green* (s)
till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

2008/09:177 Erkännande av folkmorden i Turkiet

av *Nikos Papadopoulos* (s)
till utrikesminister *Carl Bildt* (m)

2008/09:178 Närtidssatsning

av *Anders Ygeman* (s)
till miljöminister *Andreas Carlgren* (c)

2008/09:179 Uppvärdering av friluftsrörelsens arbete

av *Anita Brodén* (fp)
till kulturminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 december.

Prot. 2008/09:40
2 december

20 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 2 december

2008/09:330 Förbud mot sexköp

av *Lena Olsson* (v)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:331 Sexköpslagen

av *Carina Hägg* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2008/09:332 Gränshinder för funktionshindrade

av *Maria Stenberg* (s)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2008/09:333 Märkesåret och Åland

av *Raimo Pärssinen* (s)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2008/09:334 Ny fastighetsmäklarlag

av *Marie Nordén* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:335 Aeroseums framtid

av *Cecilia Magnusson* (m)

till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:336 Åtgärder för att behålla akademernas arbetsförmedling

av *Mikael Damberg* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 december.

21 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 2 december

2008/09:273 Transporter, yrkeschaufförer och arbetsmiljö

av *Raimo Pärssinen* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:274 Bilen som arbetsmiljöfråga

av *Raimo Pärssinen* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:306 Åtgärder mot kvinnomisshandel

av *Christer Engelhardt* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2008/09:311 Inga ID-kort för utländska medborgare våren 2009
av *Laila Bjurling* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

Prot. 2008/09:40
2 december

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 december.

22 § Kammaren åtskildes kl. 22.11.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 4 §
anf. 27 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 16.05,
av tredje vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 85 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
3 § Svar på interpellationerna 2008/09:99, 111 och 114 om varslen och regeringens agerande	2
Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	2
Anf. 2 BÖRJE VESTLUND (s).....	3
Anf. 3 MONICA GREEN (s).....	4
Anf. 4 STAFFAN DANIELSSON (c)	5
Anf. 5 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	6
Anf. 6 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	7
Anf. 7 BÖRJE VESTLUND (s).....	9
Anf. 8 MONICA GREEN (s).....	10
Anf. 9 STAFFAN DANIELSSON (c)	11
Anf. 10 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	11
Anf. 11 ANDERS ÅKESSON (c).....	12
Anf. 12 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	13
Anf. 13 CARL B HAMILTON (fp).....	14
Anf. 14 SYLVIA LINDGREN (s)	15
Anf. 15 RAIMO PÄRSSINEN (s)	16
Anf. 16 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	17
Anf. 17 BÖRJE VESTLUND (s).....	18
Anf. 18 MONICA GREEN (s).....	19
Anf. 19 ANDERS ÅKESSON (c).....	20
Anf. 20 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	20
Anf. 21 CARL B HAMILTON (fp).....	21
Anf. 22 SYLVIA LINDGREN (s)	21
Anf. 23 RAIMO PÄRSSINEN (s)	22
Anf. 24 MORGAN JOHANSSON (s)	22
Anf. 25 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	24
4 § Svar på interpellation 2008/09:131 om besöksnäringen	24
Anf. 26 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	24
Anf. 27 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	25
Anf. 28 BÖRJE VESTLUND (s).....	26
Anf. 29 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	27
Anf. 30 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	28
Anf. 31 BÖRJE VESTLUND (s).....	29
Anf. 32 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	29
Anf. 33 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	30
Anf. 34 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c).....	31
5 § Svar på interpellation 2008/09:110 om en samlad politik för de hemlösa	31
Anf. 35 Statsrådet MARIA LARSSON (kd).....	31
Anf. 36 FÖRSTE VICE TALMANNEN	33
Anf. 37 ANN ARLEKLO (s)	33
Anf. 38 CHRISTINA OSKARSSON (s).....	35

Anf. 39 FINN BENGTTSSON (m)	36
Anf. 40 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	37
Anf. 41 ANN ARLEKLO (s)	38
Anf. 42 CHRISTINA OSKARSSON (s)	39
Anf. 43 FINN BENGTTSSON (m)	39
Anf. 44 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	40
Anf. 45 ANN ARLEKLO (s)	41
Anf. 46 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	42
Ajournering	42
Återupptagna förhandlingar	42
6 § Svar på interpellation 2008/09:138 om kycklingavel	42
Anf. 47 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	42
Anf. 48 HELENA LEANDER (mp)	44
Anf. 49 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	44
Anf. 50 HELENA LEANDER (mp)	45
Anf. 51 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	45
Anf. 52 HELENA LEANDER (mp)	46
Anf. 53 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	46
7 § Svar på interpellation 2008/09:140 om Eldrimner	47
Anf. 54 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	47
Anf. 55 MARIE NORDÉN (s)	48
Anf. 56 CHRISTIN HAGBERG (s)	49
Anf. 57 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	50
Anf. 58 MARIE NORDÉN (s)	51
Anf. 59 CHRISTIN HAGBERG (s)	52
Anf. 60 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	52
Anf. 61 MARIE NORDÉN (s)	53
Anf. 62 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	53
8 § Svar på interpellation 2008/09:148 om hantering av avsiktsförklaring och avtal om Citybanans finansiering	54
Anf. 63 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	54
Anf. 64 PIA NILSSON (s)	55
Anf. 65 JÖRGEN JOHANSSON (c)	56
Anf. 66 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	57
Anf. 67 PIA NILSSON (s)	58
Anf. 68 JÖRGEN JOHANSSON (c)	58
Anf. 69 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	59
Anf. 70 PIA NILSSON (s)	59
Anf. 71 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	60
9 § Svar på interpellation 2008/09:149 om förseningar i tågtrafiken	61
Anf. 72 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	61
Anf. 73 PIA NILSSON (s)	62
Anf. 74 DÉSIRÉE LILJEVALL (s)	63
Anf. 75 AMEER SACHET (s)	64
Anf. 76 KARIN GRANBOM ELLISON (fp)	64
Anf. 77 JÖRGEN JOHANSSON (c)	65
Anf. 78 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	66

Anf. 79 PIA NILSSON (s).....	67
Anf. 80 DÉsirÉE LILJEVALL (s).....	68
Anf. 81 AMEER SACHET (s).....	69
Anf. 82 KARIN GRANBOM ELLISON (fp).....	69
Anf. 83 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	69
Anf. 84 SVEN BERGSTRÖM (c).....	70
Anf. 85 MONICA GREEN (s).....	71
Anf. 86 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	72
Anf. 87 PIA NILSSON (s).....	73
Anf. 88 SVEN BERGSTRÖM (c).....	73
Anf. 89 MONICA GREEN (s).....	74
Anf. 90 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	74
10 § Svar på interpellation 2008/09:108 om felaktig läkemedelsanvändning	75
Anf. 91 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	75
Anf. 92 THOMAS NIHLÉN (mp).....	76
Anf. 93 FINN BENGTSSON (m).....	77
Anf. 94 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	78
Anf. 95 THOMAS NIHLÉN (mp).....	79
Anf. 96 FINN BENGTSSON (m).....	80
Anf. 97 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	81
Anf. 98 THOMAS NIHLÉN (mp).....	82
Anf. 99 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	82
11 § Svar på interpellation 2008/09:102 om underlättande för byglärlingar att få arbete	83
Anf. 100 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	83
Anf. 101 MATS PERTOFT (mp).....	83
Anf. 102 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	84
Anf. 103 MATS PERTOFT (mp).....	85
Anf. 104 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	86
Anf. 105 MATS PERTOFT (mp).....	87
Anf. 106 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	88
12 § Svar på interpellation 2008/09:133 om a-kassans regelverk som hinder för arbetslösas samhällsengagemang	88
Anf. 107 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	88
Anf. 108 EVA-LENA JANSSON (s).....	89
Anf. 109 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	90
Anf. 110 EVA-LENA JANSSON (s).....	91
Anf. 111 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	91
Anf. 112 EVA-LENA JANSSON (s).....	92

Anf. 113 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	92
13 § Svar på interpellation 2008/09:143 om arbetslöshetens verkliga omfattning och krav på arbetsgivaren	93
Anf. 114 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	93
Anf. 115 LUCIANO ASTUDILLO (s)	94
Anf. 116 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	94
Anf. 117 LUCIANO ASTUDILLO (s)	96
Anf. 118 JENNIE NILSSON (s)	97
Anf. 119 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	98
Anf. 120 LUCIANO ASTUDILLO (s)	99
Anf. 121 JENNIE NILSSON (s)	100
Anf. 122 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	100
14 § Svar på interpellation 2008/09:141 om Sveriges Television som hela Sveriges television	101
Anf. 123 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m).....	101
Anf. 124 EVA JOHNSON (kd).....	102
Anf. 125 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m).....	102
Anf. 126 EVA JOHNSON (kd).....	103
Anf. 127 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m).....	104
Anf. 128 EVA JOHNSON (kd).....	104
Anf. 129 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m).....	105
15 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU- nämndssammanträde	105
16 § Hänvisning av ärenden till utskott	105
17 § Förnyad bordläggning.....	106
18 § Bordläggning.....	106
19 § Anmälan om interpellationer.....	106
20 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	107
21 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	107
22 § Kammaren åtskildes kl. 22.11.....	108

Tryck: Elanders, Vällingby 2008